DEVRİM

AYLIK SOSYALİST DERGİ

ŞUBAT

13

1993

SORUMLU KİM

Cehenneme giden yol iyi niyet taşları ile döşenmiştir. Sınıfı ve insanlığı gelecek düşüncesinden uzaklaştıran kapitalizm, insanlığı idealizm batağında boğmaktadır.

Bosna-Hersek olayı basit bir ulusal savaş ve Sırp katliamı değildi. Sos - yalizm dışına düşmenin sonuçlarından biridir. Bosna'lı millet değildir, ortada din savaşı da yok. Açık olan özgül biçimiyle bir paylaşım savaşıdır. Rusya'nın Almanya'nın Fransa ve İtalya'nın rol dağılımı yaptığı bir paylaşım savaşı.

Burjuva egemenlik ve paylaşım savaşlarının özgül biçimlerde sürdüğü günümüzde emperyalizmin baş aktörlüğünde oynanan oyunların faturası, tarihin her döneminin masum insanları olan yoksullara, işçi ve emekçilere çıkartılıyor.

2.Körfez Harekatı, Somali işgali, Bosna savaşı, yeryüzünün üçte ikisini kapsayan yoksulluk ve aç kitlelerin çaresiz başkaldırışı...

Yeryüzünün aydan çekilmiş olan bu fotografını gören biri şu soruyu sormaz mı?

Niçin? Sorumlu kim ya da ne?

İşte, insanlığın bugüne kadar oluşturduğu sınıflı-sömürülü toplumlar tarihinin bu fotografı, yanıtı da içinde taşıyor: Sınıf egemenliği ve sömürü düzeni.

Neresinden bakarsanız bakın köleci düzen.

Biçimi değişken, niteliği benzer olan bu sıfat, emekçi ve işçilerin kamburu.

Bu kamburdan kurtuluşun yolu, sınıf egemenliğine son vermektir. Komünizm, işçi ve emekçilerin toplumsal kurtuluş biçiminin adıdır. Bir addır. Kuracak olanlar mücadele edecek olanlardır.

YAPAY İKİLEM

Türkiye doksanüç yılına Kemalist bir atılım yapmak isteyen burjuvazinin provakasyonu ile girdi. Kemalizmi ve resmi ideolojiyi sarsan bir saldırı gücü edinmeyi denedi. Mumcu suikasti bu deneyin merkeziydi.

Toplumsal değişim ve muhalefetin temel dinamiği sınıf hareketine ve sınıfın politik-ideolojik mücadelesine karşı Kemalizmin yedeğinde islamcılığı tutan ve Eylül faşizminde bundan oldukça faydalanan burjuvazi, islamcı saldırılar için de kitlesel bir çerçeve oluşturdu.

İslamcı-laik ikilemi yapay bir ikilemdir. Ne nesnel ne de öznel koşul ya da nedenleri vardı. Egemen sistem bu yapay sorunla, toplumsal-sınıfsal dinamiklere hakim olmak ve devlet yapısını çözücü ideolojik çürümeyi durdurmak istemektedir.

Bu toplumsal rehabilitasyon operasyonu, koalisyon protokolu, İstanbul ve Kayseri başta olmak üzere gericileri şemsiyesi altına alan anti-Kürt anti-insan mitinglerinden sonra provakatif bir devlet eylemi olarak yenilendi.

Önemli olan tarihsel eğilimin yönüdür. Kemalizm, 12 Eylül faşizminin sonuçlarına endeksli olarak ölmüştür. Değişimin önünde bir enkazdır. Ya temizlenir, ya çatışılır.

Devlet provakasyonlar ile yaşatılamaz.

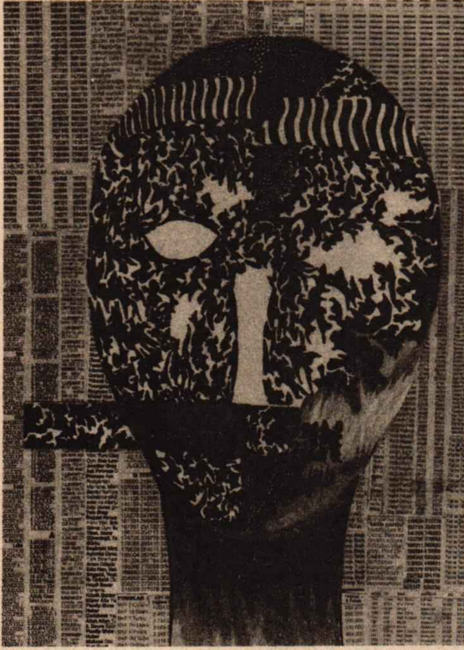
İkilem buradadır. "Laik kemalist cumhuriyet" taarruzu aslında "kamuoyunu" bir süre manipüle ve rehabilite etmekten öteye gidemeyecek bir kampanya; Kemalizm, ders kitapları ve resmi devlet törenleri dışında kullanılma gücünü hızla tüketen bir ideolojidir.

Yeniden ısıtılması egemen ideoloji olarak gücünü koruduğunu göstermiyor; emperyalist büyüklerin Türkiye kapitalizminin taşeronluk emellerini "batılı laik model"le bağlamasından kaynaklanıyor.

DEVRİM

AYLIK SOSYALİST DERGİ

ŞUBAT 13 1993

ETKİ Yayınevi Adına:
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Mesut HASTÜRK

Yönetim Yeri:
Gençtürk Cad. Çukurçeşme Sk.
No. 18 Kat 2 Laleli / İstanbul
Telefon ve Faks: 522 56 29

Ankara Temsilciliği:
Ambarlar Cad.İlkiz sokak. 7/10
Sıhhıye/Ankara Tel: 2311884

Gaziantep Temsilciliği:
Ahmet ÇALDIRAN
Mütercim Asım Cad.Körükcü sk.
Bay Hilmi Geçidi No: 3 Gaziantep
Tel: 203524

Avrupa Temsilciliği:
Yüksel ER
Bilser str. 24a 2000 Hamburg 60
Almanya Tel : 040 511 7632

Kapak: Arzu Çur
Dizgi : ETKİ
Baskı : AYDINLAR Matbaası

Abone Koşulları
1.Yıllık : 150.000TL. 80 DM. 200 FF
6. Aylık: 80.000TL. 40 DM. 100 FF

Hesap Numaraları:
Mesut HASTÜRK
İş Bankası Cağaloğlu Şb. / İst.
370961

Posta Çek No : **666257**
Sirkeci / İstanbul

DEVRİM'DE BU AY

"Şubat'ta"

Sosyalizmi kurmak, genel planda toplumsal mücadelenin kapsayıcılığı ile ilgilidir. Sosyalizm proje değildir, bilimsellik spekülasyona ve belli politik söylem biçimlerine indirgenemez. Dünyada sosyalizm ve Türkiye'de sosyalizm düşüncesi, nesnel neden ve koşulları ile farklı dinamikler de sergilese, sorunları ve kapsamları açısından birbirine yaklaşmış, şimdi daha bağıntılı hale gelmiştir. Süreçler gibi nedensellikler arası yaklınlaşımadan da sözetmek mümkün.

Devrim'le yapmaya çalıştığımız şey, sürecin çeşitli yönlerinin nabzını tutmak, devrimci yürüyüşe yeni karekterini kazandırmak ve her an, ve her koşulda pratik varlığını ve faaliyetini sisteme rağmen ve sistem dışında üretmektir. Bunu devrimci yürüyüşün koşulu sayıyoruz.

Örgütlülük, bireyden yaşama, yaşamdan topluma ve tarihe yayılmış bir üretim, eylem ve hareket için gerekli organik davranışı anlatıyor. Bunun politik biçimi sınıfın partisine yürüyüştür. Başka biçimleri de var.

Hiçbir ihmale tahammül olunamayacak zamanlardayız.

Devrim bağı, eylem felsefesinin tanımlı ve olgun taşıyıcılarını daha sıkılaştırmalı, arzuladığımız bütünlüğün pratik sonuçları daha verimli olmalıdır. Daha sıkı, daha net ve daha çok çalışma, iş, üretim yardım, katkı,... Bunun sonu yok. Sonu olan şey bugün için durmak'tır.

Sosyalizm mücadelesini yükseltecek örgüt kadro ve düşünce çıkmaktadır, çıkacaktır.

Aklın yüreğiyle, iradenin gücüyle, coşkuyla sosyalizmi kuracağız.

Sevgiyle,

MESUT HASTÜRK

Not: Onikinci sayıda, bu sayfada yazı başlığında kullanılmış olan söz Geothe'nindir. Sevgili Geothe'ye "ayıp" olmadığını biliyorum, ayıp ettiğimi düşünenlerden özür diliyorum.

BAŞLANGIÇ BİLİNCİYLE

Her noktayı bir başlangıç olarak ele almak gerekiyor. Bugün farklı başlangıçların kesiştiği bir yeni noktadayız.

Süreklilik mantığı bu başlangıç noktalarındadır.

Devrimci komünizmin başlangıç noktaları var ve bir sürekliliğe dayanıyor. Bugün başlangıç noktalarından birinin altını çiziyoruz: Yaşama ve mücadele istencini örgütlülükte bulan ve yeni yaşama pratiğini amaçlayan yürüyüşün zorunluluk bilinci.

Zorunluluk bilinci eylemin niteliğini esastan belirler. Varoluş koşulları varoluş sorunlarını ortaya çıkartır. Sınıfın varoluş koşulları özgürlük zorunluluğunun dayanağıdır. Komünistin varoluş koşulu da sınıfla bütünleşen örgütlülük zorunluluğudur.

Devrimci komünizmin varoluş nedeni de bu bağıntı içinde yer alıyor. Sosyalizm mentalitesi, yeni yaşam örgütlemek, sosyalizmi kazanmak, Marksist-Leninist yöntemle teoriyi, siyaseti ve eylemi birleştirmektir.

Bu eylemci yol, belli politik pratiklerin dar kavram ve yöntemleriyle değil; tarihsel eğilimin güçlü içeriğini barındırmakla ve söz'le mücadeleyi birleştirmekle belirginleşiyor. Kavranması gereken budur.

Bu güne dek Türkiye'de varolan sosyalist düşünce ve mücadele pratikleri, ihtilalci bir parti ortaya çıkaramamıştır.

Saptamalarımızdan biri, Devrim'in Türkiye'de sosyalist siyaset boşluğuna doğmuş bir irade olduğuydu. Başka başlangıçların varlığının da bilincindeydik.

Devrimci komünizm, iradesini büyütmüştür.

Büyüme, sosyalizmi kurma yolunda ilerlemedir.

Türkiye'de sosyalizmi kuracak düşünce ve eylem bileşimi ile, tarihsel kavrayış ve süreklilik bilinci, karşımıza yeni taktik ve yeni teorik-ideolojik-politik sorunlar çıkartıyor. Hiçbir sorunumuz, genelin sorunlarından soyutlanmış ve onlara yabancı değildir.

İradenin gücü, boş söylem ve devralınmış yapılar içinde göstermelik pratiklerle değil; nitel-nicel gelişkinlik, kapsayıcılık ve politik mücadelenin çok yönlü kavrayışlılığı ile somut sonuçlar doğurabilir.

Tezlerin altı dolu, uçları açıktır.

Bugün büyümenin yasası budur. Sosyalizmi büyütmenin yasası da bu.

İradenin gücünü arttıran tüm yoldaşlarımızla, daha coşkulu bir sürecin kapılarını aralamış, komünist yürüyüşün çevrenini büyüten, ışığı daha çok ışık yapan bir sürecin öngünündeyiz.

Birlik, dayanışma, açıklık, kavrayışlılık, yeni bir gelenek ve söylem, sosyalizme yeni özgünlükler katacak bir siyaset ve mücadele anlayışımızın temelidir.

Ufkumuz gibi geleceğimiz de geniştir.

Bu ufuk gözleri dinlendiren bir ufuk değil, beyin ve elleri yoran bir ufuktur; ayakları çağıran bir ufuk...

Işık bu ufuktan gelecektir.

Somutluk büyümüştür.

Bizi değil, sosyalizmimizi büyüten bir somutluktur aslolan.

Kimlik kartına ve kod isimlerimizden birine değil, devrimci komünizm davasının aslına bağlıyız.

Yolun neresindeyiz? Bulunduğumuz yer, sosyalist mücadelenin örgütlü irade ve özlü gelenek alanıdır. Bu alan Türkiye'de boştur.

Bu alana doğmuş olanlar, doğanlar ve doğacak olanlarla yolumuz birdir, bir olacaktır.

Biz bu birliklere ulaşmayı önce önemsiyoruz. İçtenliğimiz ufkumuzun genişliğine denk düşüyor, aslında yeni değil yoğun emek verilmiş bir sürecin ürünü olan buluşma ve kaynaşmalar hem heyecan veriyor hem de doğruda inat ve ısrarın sonuç aldığını kanıtlayarak cesaretimizi artırıyor.

Coşku ve heyecandan öte en temel kaldıracımız; bütünleşmiş kadroların kollektif, üretken, tarihsel kavrayışa yetenekli bilinç ve iradesidir.

Eylemin yolunu ve yöntemini bu bilinç gösteriyor.

Örgütlülük bilinci özgürleştiricidir.

Özgürleşmiş beyinler sakınımsız olabilir.

Sakınımsız eylemciler en güzel devrimi yapabilir.

En güzel devrim bugün yapılan devrimdir.

DEVRİM

Düzenin gücü ve güçsüzlüğü

Dünya tarihinin karanlık bir evresinden, egemen rengi gericilik olan bir dönemden geçiyoruz.

Gecenin en karanlık anı, sabaha en yakın olduğu andır. Görünen ipuçları, bu karanlık dönemin de uzun sürmeyeceğini haber veriyor. Emperyalist gericilik, en güçlü ve mutlak egemen göründüğü bir zamanda en büyük krizlerinden birini yaşıyor.

Sovyet blokunun çöküşüyle birlikte dünya dengeleri yerinden oynadı ve "eski düzen" bozuldu. 1990 başlarında dünya yalnız gerici bir döneme değil, yeni bir paylaşım dönemine girdi.

Günümüz süreçlerini esas olarak bu iki gelişme belirliyor.

Sermaye dünyasını kendisine karşıtlık temelinde birleştiren bir ortak düşmanın ortadan çekilmesi gericiliği azdırmış, ama aynı olgu sisteminin iç çelişkilerini keskinleştiren, emperyalist-kapitalist egemenliğin insanlık düşmanı yüzünü çırılçıplak ortaya koyan bir kristalleşme de getirmiştir.

Emperyalist-kapitalizmin en büyük problemi, nedeni ve aktörü olduğu süreçleri mantıksal sonuçlarına götürememesi, bu süreçlerin varlığına meydan okuyan nesnellikler olarak karşısına dikilmesini de önleyememesidir.

Kapitalizm, dünya pazarını oluşturmuş, sermayeyi, üretimi ve giderek tüm ekonomik faaliyetleri enternasyonalleştirmiş, ama dünya uluslar topluluğunun enternasyonal birliğini oluşturmak şöyle dursun, varlığını sürdürmenin tek yolunu dünyayı tekrar ve tekrar parçalayıp bölmekte bulmuştur. En büyük bölücü emperyalizmdir.

Bilim ve teknikteki gelişmeler tüm dünya insanlarının tüm gereksinmelerini neredeyse hiç canlı emek kulllanmadan karşılayacak maddi teknik olanakları hazırlamıştır; ama canlı emeğin kalkması kapitalizmin varlık nedeniyle çeliştiği için mümkün olamamaktadır. Öteki nedenleriyle birlikte, bu nedenle de emperyalizm en büyük gericiliktir.

Kapitalizm, Marx'ın yüzelli yıl önce yazdığından çok daha kapsamlı ve boyutlu bir biçimde kendi mezar kazıcılarını hazırlamaktadır. Yalnız emek-sermaye çelişkisi değil, insan yaşamını doğrudan ve yakıcı biçimde ilgilendiren bir dizi çelişki ve sorun birbirinin üstüne binerek karmaşık bir çözümsüzlük yumağı oluşturuyorlar. Tekelci kapitalizm bir yandan başta emekçiler olmak üzere insan türünün maddi-fiziksel yaşam ortamını bozuyor; bir yandan da kendi ilke ve normlarını egemen kıldığı her yerde insanı insan yapan bütün değerleri kemirerek insanı soy-

suzlaştırıyor. İnsanın insan olarak kalmasının, kendisini gerçekleştirmesinin ve özgürce geliştirmesinin önündeki en büyük engel tekelci kapitalizmdir.

ABD'de Clinton dönemine böyle bir prizmadan bakmak, "değişimi" bizim döneklerden, Özal solcularından çok farklı biçimlerde değerlendirmek gerekiyor. Clinton'un başkan seçilmesi, Amerikan sisteminin demokratikleşme sürecine girdiğini değil, iç sorunları ağırlaşan sistemi kurtarmak için reformlara gitmenin zorunlu olduğunu gösteriyor.

Fransız devrim-karşı devrim ve restorasyon süreçlerinin başarılı çözümleyicisi Alexis Tocqueville'nin söylediği gibi, bir hükümetin en zayıf olduğu dönem reformlara başvurduğu dönemdir. Çünkü reformlara başvurmak yeni yöntemler kullanarak yönetme durumunu sürdürme önlemi olduğu kadar, eski düzen güç ve kurumlarındaki bozulma ve dağılmanın da göstergesidir. Gorbaçov reformlarıyla başlayan süreç, bu çözümlemenin Sovyetler Birliği örneğindeki parlak bir doğrulanması oldu. ABD, kendi sürecinin başlarındadır.

* * *

Türkiye, 1980'le başlayan ve halen devam etmekte olan transformasyon sürecinin paradoksal sonuçlarını yaşıyor.

Emperyalizme, ABD'ye kölece bağlı bir çizgideki Türkiye düzeni ekonomik toplumsal sorunlarını İMF ve Dünya Bankası türünden emperyalist finans merkezlerinin çizdiği sınırlar dışında ele alacak bir hareket serbestisine sahip değildir. Türkiye kapitalizmi başka bir sınırı zorluyor: ABD ve Avrupa emperyalizminin desteğini alarak etki ve yayılma alanını genişletmek, bölgenin alt emperyalist gücü olmak.

Tekelciliğin son dönemlerde katettiği yol ile emperyalist hiyerarşi içinde hedeflenen yeni rol, birbirine sıkı sıkıya bağlı bu iki eğilim Türkiye'deki bütün gelişmeleri doğrudan ve birinci dereceden etkiliyor.

Bu çok kısa özetlenen sürecin burjuva siyaset alanındaki en önemli sonucu siyasal partilerin işlevsizleşmesidir. Bugün burjuva partileri arasındaki geleneksel ayrımların ve bunları anlatan eski dilin hiçbir geçerliliği yoktur. Tanımı gereği başkalarından farklı olması gereken siyasal partilerin neredeyse birbirlerinin kopyası durumuna gelmeleri ilginç ve önemli sonuçlara yol açacak bir durumdur. Hepsi tek programlı tek bir partinin fraksiyonlarına benziyorlar. Türkiye'yi "parti"leriyle, silahlı kuvvetleriyle, basınıyla büyük bir *Tekel Partisi* yönetiyor. 1970'lerden, 1980'lerden farklı olarak burjuva egemenlik sisteminin sorunu temel politikalarda birlik sağlayamamak noktasında değil, "oyunun kurallarına" uymayacak kadar aynılaşmış olmak noktasinda çıkıyor. Programların tekleştiği bir dönemde neden bu kadar çok bölündükleri sorusunun yanıtını da bu noktada aramak gerekiyor.1980'lere kadar burjuva partileri, düzen çerçevesinde de olsa, gelenekleri,

biçimlenişleri ve programlarıyla gerçek farklılıkları temsil ediyor, daha önemlisi kendi görüş ve programları doğrultusunda aktif yığın desteği ve mobilizasyonu yaratabiliyorlardı. 1950'lerde DP, 1960'da AP ve 1970'ler de de Ecevit CHP'si büyük kütle hareketlerinden güç aldılar. 1980'li yıllarla ve ANAP'la birlikte durum değişti. Siyasal partilerin ideolojik farklılıkları silikleşti; destek arayışları da seçim ve oyla sınırlı edilgen bir destek biçimini aldı. Bu gelişmenin hem nedeni, hem sonucu olarak da siyasal partilerin üye ve yandaşlarıyla ilişkileri ideoloji ve programlarının içeriğinden çok mensuplarına sağladıkları çıkarlar temelinde biçimlenmeye başladı.

Siyasal partiler giderek birer alt çıkar gruplaşması kimliğine bürüdüler. SHP, DSP ve CHP'nin bir tarafta, DYP ve ANAP'ın öteki tarafta ayrı ayrı partiler olarak durmaları başka türlü açıklanmayacak bir anormalliktir.

Programların bu denli aynılaştığı bir dönemde bu denli bölünmeleri burjuva egemenlik sisteminin ciddi bir sorunu olmaya başlıyor. Emek ve sosyalizm cephesinin zayıf, örgütsüz ve görece hareketsiz olduğu bugünkü koşullarda sorun gerçek boyutlarıyla hissedilmiyor. Ama yarın, işçi-emekçi halk hareketinin yükselmesiyle birlikte şimdi bir güçlülük ve birlik belirtisi olarak gösterilen farksızlaşmanın nasıl bir zaaf olduğu net biçimde ortaya çıkacaktır.

Yönetenler de bu sorunu görüyor, gidermek için yeni yöntemler geliştiriyorlar.

Uğur Mumcu olayı bu yeni yaklaşımın ipuçlarını verdi.

* * *

Uğur Mumcu'yu kimlerin ve neden öldürdüğü sorusu, kesin bilgilere sahip olmadığımız için doğru yanıtlayabileceğimiz bir soru değildir. Suikast eylemini İran destekli islamcı bir örgüt de, bizzat kontgerilla da örgütlemiş olabilir. Eylemden amaçlanan da yapana göre kuşkusuz farklı olur. Ancak bu olayda daha önemli olan devletin ve düzen güçlerinin Uğur Mumcu cinayeti karşısında aldıkları siyasal tutum ve bu olayı vesile yaparak elde etmeye çalıştıkları kazanımlardır. Böyle bakıldığında suikastın nedeni olarak ileri sürülenlerin bir kısmı temelsiz kalıyor. Örneğin, Uğur Mumcu'un bir askeri darbeyi kışkırtmak için öldürüldüğü görüşü böyledir. Bugün bir askeri darbenin koşulları yoktur; buna ihtiyaç da yoktur. Sivil bir darbe, bazı sivil politikacıların ve burjuva basının "darbeye direniriz" demogojileri içinde 1992 yazında gerçekleştirilmiştir. Daha ne darbesi yapacaklar? Neden yapsınlar?

İster islamcı bir örgüt eliyle, ister kontrgerilla eliyle gerçekleştirilmiş olsun devlet bu olaydan kendi stratejik yönelişleri doğrultusunda yararlanmıştır. *Sabah* ve *Milliyet* gazetelerinin, olayı PKK ile ilişkilendirme çabaları amaçlanan daha büyük ve kapsamlı hedefler karşısında boşlukta kalmıştır.

Siyasal partiler, basın, televizyon, Genelkurmay, Anayasa Mahkemesi vb. düzenin bütün kurum ve kuruluşları

elbirliğiyle Uğur Mumcu olayını eşine az rastlanır büyük bir kampanyaya dönüştürdüler. Kampanyanın büyüklüğü düzen güçleri arasında tam bir konsensus sağlandığını gösteriyor. Cenaze törenine milli görüşçüsünden faşistine, laik kemalistinden "ilerici" aydınına, sendikalardan kadın örgütlerine kadar çok geniş bir yelpazenin katılması da.

Neden böyle büyük bir kampanya düzenlediler? Yanıtlanması gereken asıl soru budur.

Birinci olarak şu söylenebilir: Emperyalizmin isteklerini ve uyarılarını dikkate alan düzen güçleri emperyalistleşme hedefinde olduğu kadar, bunun laik cumhuriyet modelinde de tam bir görüş birliği sağlamış durumdalar.

Uğur Mumcu suikastı, bu birliği hem içeriye hem de özellikle dışarıya gösterme fırsatı yaratmıştır. Ortaasya'ya açılmak isteyen Türkiye'nin bu alandaki en büyük rakibi İran'dır ve yapılanlar, kamuoyunun bu "düşman"a karşı hazırlanması türünden bir amaç taşımaktadır.

İkincisi, Uğur Mumcu kemalist ve devlet çizgisinde bir yazardı ama, geçmişinden gelen solculuğuyla birlikte, hassas konuları kurcalamaktan çekinmeyen yürekli araştırmacı gazeteci imajına da sahipti. Bu özelliğiyle Türkiye toplumunun diri kesimlerini laiklikle özdeş ve sınırlı bir "ilericilik" çizgisinde birleştirmeye ve asimile etmeye elverişli bir politik kişilikti. Onun için düzen yıllardan sonra ilk kez bu çapta bir kütle eylemi düzenleme cesareti gösterebildi. *Hürriyet* gazetesi cenaze töreniyle ilgili haberini "Tek ses, tek yürek" manşetiyle ve "Türkiye, Mumcu'nun cenaze töreninde Atatürk ilkeleri ve demokrasi andı içti" üst başlığıyla verdi. Kalabalık, "Atatürkçü düşünce susturulamaz", "Kahrolsun şeriat" gibi eylemin resmi çizgisine uygun sloganlarla birlikte devlet karşıtı sloganlar da attı: "Mumcu'nun katili kontrgerilla", "Kahrolsun faşizm", "Türkiye faşizme mezar olacak". Bu tür sloganların daha yoğun atıldığı ve kemalist tonun daha silik kaldığı İzmir töreni kütle içindeki düzen ve rejim karşıtı potansiyelin varlığını gösterdi; bu yüzden de tekelci basın ve televizyon bu eylemi "haber" yapmaktan uzak durdu.

* * *

Düzen çözümsüz sorunlarla yüz yüzedir; çözüm gibi görünen yönelişleri sorunlarını daha da ağırlaştırıyor. Düzenin gücü ve güçsüzlüğü paradoksal biçimde aynı noktalarda odaklaşıyor. Emperyalistleşme yönelişi içindeki tekelci burjuvazinin paslı Kemalizm silahından başka bir ortak ideolojik eksen yaratamamış olması burjuva egemenlik sisteminin önemli bir sorunudur.

Türkiye'nin emperyalistleşme yönelişi sonu burjuvazinin hiç istemediği yerlere çıkabilecek bir serüvendir.

Burjuva siyaset sahnesindeki standartlaşma düzenin büyük sorunlarından biridir.

Yenilikçi ve yaratıcı bir sosyalizm bugün her zamankinden daha gerçek bir ihtiyaçtır.

Hakkını vermemiz gerekiyor.

DEVRİM

Ankara'nın provakasyonuna bak

M.KARASENİRLİ

Mumcu suikastinin asıl önemli yanı Türkiye siyaset alanında ortaya çıkardığı tablodur Bu tablonun iyi anlaşılması gerekmektedir

Devleti bilmek gerekiyor. Bu Uğur Mumcu'yu da bilmek anlamına gelir. Yaşamın' Kemalist Devlet'in bekaası için adamış olan Mumcu 24 Ocak 1993 tarihinde suikaste uğradı. On yıl önce öldürülseydi Mumcu Cumhuriyet'in pazar ekinde anılmaktan öte geçemeyecekti.

Ne oldu?

Burada hafiyelik teorilerine girilecek değil. Burjuvazinin egemenlik koşulları ile doğrudan ilgili çaplı provakasyonların bu suikast olayında en çarpıcı örneği ile sergilendiği dışında bir iddia ortaya atılacak değil.

Öncelikle şunu belirtmek gerekiyor. Devlet bu suikastin ortağı durumundadır. Hizbullah, ya da adı geçen ve var oldukları konusunda tek şüpheyi devletin özel olarak yaydığı islamcı terör odaklarının bu suikasi gerçekleştirmiş olmaları, sonucu değiştirmiyor.

Kontrgerilla, Kontr-Hizbul, MİT ve Hizbullah adları sürekli birlikte anılmaktadır. Kürdistan'da yüzleri aşan faili meçhul cinayetlerin sorumlusu olarak tartışmasız fail konumundaki bu güvenlik ve terör örgütlerinin, devlet içinde ortak çalışmalar yürüttükleri de bellidir. Batman'ı üs olarak seçen ve bir yılda yüzkırk cinayet işlemiş olan Hizbullah'ın devletle ilgisi çok açıktır.

Hizbullah'ın Musa Anter, Hüseyin Deniz, Vedat Aydın, Abdurrahman Sakık ve onun üzerinde gazetecinin öldürülmesinde de rol oynadığı, MİT'le çalıştığı kamuoyunca biliniyor.

Bu ilişki açıkken, Mumcu'nun suikastinin kim tarafından yapıldığı sorusu anlamını yitiriyor. Yanıt açıktır: Devlet veya devletin yardım ve yataklık ettiği faşist veya islamcı örgütler.

Mumcu'nun niçin öldürüldüğü konusunda çeşitli spekülasyonlar yapılabilir. Ancak burjuvazinin egemenlik konumu ile konjonktürel dengelerde toplumsal dinamiğe etki etme yöntemleri üzerinde fikir yürütmek bu konuda da belli düşünceler edinmeyi sağlar.

Mumcu suikastinin asıl önemli yanı Türkiye siyaset alanında ortaya çıkardığı tablodur. Bu tablonun iyi anlaşılması gerekmektedir.

Devlet, Mumcu suikastini kullanarak kaybedilmiş Kemalist ideolojik etkinliğini güçlendirme savaşımına girişti. Burjuva basın, TV kuruluşları, devlet organları, burjuva siyasi partileri kamuoyu üzerinde ideolojik etkinliği güçlendirecek bir psikolojik basınç oluşturmaya soyundu. Burjuva ideoloji ve siyaset

yönteminin girmiş olduğu sıkıntı ve bozulma, devletin resmi ideolojisinin saf savunucularından Mumcu'nun öldürülmesi ile "Anayasal bir bütünlük içinde" Kemalist gösteriye dönüştürüldü.

Bu yöntem, batılı burjuvazinin kitle karşısında egemenlik biçimini pekiştirmek için kullandığı terör ve provakasyonların belki de en yaygın ve en iyi hazırlanmış örneklerinden biri olarak çıktı karşımıza. Devlet, kitleler üzerinde ideolojik ve psikolojik etkinliğini arttırmak için kitleyi devlet şemsiyesi altında toplayacak ve ona başka yol olmadığını anlatacak eylemlere gerek duymuştur. Mumcu suikastinin bir boyutunun da burada gizli olduğu söylenebilir.

Şaşırmadık, çok yönü karanlık ipuçları ve göstermelik cezalandırma yöntemleri ile geçiştirileceği açık olan bu olay, neden ve sonuç açısından burjuva devletin temel rol oynadığı bir oyun olmuştur.

Bu tablodaki oyun içinde Kemalizmden devletin burjuva siyaset kanalına akan devrimci demokrat ve sosyal demokratlar da yer aldı. Mumcu'nun cenaze törenine katılan kimi devrimci-demokrat'lar, Emeç ve Aksoy suikastlarında da aynı tutumu takınmış, devletten yana tavır belirlemiştir.

Devrimci demokrat sayılan çevrelerin Kürt mücadelesini desteklemesi ve kabullenişi, kemalizmden kopuş anlamına gelmiyor

Asıl önemli olan nokta da bizim açımızdan budur.

Devrimci demokratların ve bu kanalın radikal geleneğinin ideolojik kimyasında artı eksi fazla bir gelişme olmadığını bir kez daha görmek mümkün. Sendikal hareket içinde ve genel olarak kitle örgütlerinde ve sosyal demokratlarla işbirliği halinde olan bu çevrelerin, ideolojik ve politik bir kopuş yaşamdan tarihsel tecrid ve entegrasyon sürecinde sistemin zorladığı tasfiyeden kaçamayacakları ortaya çıkmıştır. Sosyalistlerin, popülist etkinlikleri nedeniyle bu çevrenin basıncından etkilenmeleri ve pragmatik politikalarla konjönktürel eğilimlere kapılmaları sözkonusu olamaz.

Kemalizm'den köklü olarak ayrı duruş burjuva devletin resmi politikasıdan da ayrı duruş anlamına gelmektedir. Terörcü sıfatıyla tanımlanan bir devletin tüm idarecileri ile birlikte bir "tel'in" mitingine katılmak temel bir seçimdir.

Devrimci demokrat sayılan çevrelerin Kürt mücadelesini desteklemesi ve kabullenişi, kemalizmden kopuş anlamına gelmiyor. Komünizmi tel'in mitinglerinden bugüne kadar geçen zaman içinde devlet'in acımasızca katlettiği bir geleneğin çocuklarının bu etkiden kurtulamamış olmaları üzücüdür. "Tek yol devrim" şiarı devletin kanatları altında atılıyorsa bu üzüntü üzüntü olarak da bir işe yaramaz.

Devlet ve resmi ideoloji-siyaset alanındaki bu kıpırdanış ve provakasyon sonucunda gelinen nokta açıkça, devletin Kemalizmi temelinden sarsan son on yılın üzerinde kendi ideolojik mayalanmasını tazelemek istemesi yatmaktadır. Hiç değilse suikastin kesin sonucu budur ve başka sonuçlar kriminalliği aşamaz. Gerisi dedektiflik hikayesi ve bir cinayet olgusu tartışmasıdır.

Mumcu'nun ütopyası gerçek oldu!

S. ÖNAL

Devlet, devlet oldu olalı bu zamana kadar böylesi büyük bir prodüksiyonu ne yaptı, ne de bu kadar kazançlı çıkabildi. İlk defa dev bir gösteride hanesine artılar doldurdu.

"Milli birlik ve beraberlik içerisinde Uğur Mumcu toprağa verildi"

O'nu kim öldürdü?

Burjuva medyalar cinayetin altını kazımak yerine bombayı koyanın ismini arıyorlar. Milyonlarca insan da beyin yıkama aygıtlarının (TV'ler ve gazeteler) etkisiyle onlar gibi düşünüyorlar. Daha doğrusu düşünce tek, kütleler düşündüğünü zannediyor.

Terörist devlet "teorizme lanet" yağdırıyor!

Yıllar sonra kitleler sokağa çıkıyor. Ama sokaklarda devletin kontrolü ve yönlendiriciliği var. Lanetlenen ve bilince çıkarılan devlet terörü değil, devletin "avucunun içinde" olan "teröristler"in eylemi.

Kim, kimi arıyor, aramalarına gerek var mı?

Faili meçhul cinayetler bir kaç gün içinde "çözülüyor".

Devlet, devlet oldu olalı bu zamana kadar böylesi büyük bir prodüksiyonu ne yaptı, ne de bu kadar kazançlı çıkabildi. İlk defa dev bir gösteride hanesine artılar doldurdu.

Hükümet üyeleri, muhalefet partileri, Çankaya'nın yaveri, Genelkurmay Başkanı, kısaca devlet erkanının tümü cenaze töreninde hazır bulundular.

Kitleler sokağa çkıyor Hem de yıllar sonra. Devlet terörüne karşı değil, devletin "avucunun içinde" olan "teröristlere" karşı

Hep birlikte haykırdılar: "Atatürk cumhuriyeti yaşayacaktır"

Başbakan, her ne kadar, kabul etmesede arada bir "çatlak ses"te çıkıyor; "tek yol devrim".

Evet, Mumcu'nun cenaze töreninde "tek yol devrim" sloganı atılıyor. Duysaydı Mumcu'nun tüyleri ürperirdi. Donup kalmamak elde değil. Devlet Erkanı ile birlikte cenaze töreninde birlikte bulunma ve "tek yol devrim"! Söylenecek çok şey yok. Herşey o kadar açık ki.

Çok ucuza mal edilmiş, dev bir prodüksiyon.

Bu Kemalizm illeti sol'a, o kadar bulaşmış ki kurtulmak için herhalde onyıllar daha gerek.

"Su katılmamış kemalist" aydınlara bu memlekette Komünist denilmiştir. Kimin komünist, kimin olmadığını anlamak için Türkiye de kapitalizmin gelişimi ve soğuk savaş'ın bitiş tarihi belirleyici olmuştur. Komünist ve Kemalist o kadar benzeşen şeyler savunmuşlardır ki, Kemalistleşen komünistler gibi ucubeler ortaya çıkmıştır. "Milli sosyalizm" vs. de işin ideolojisi olmuştur. Mumcu'da hak etmediği halde sıkıyönetim mahkemelerinin verdiği bu paye ile sakıncalı olmuştur.

Baştan beri devlet için en küçük bir sakıncası olmamasına rağmen sakıncalı yapılmıştır Ama bu durum tamamiyle konjonktüreldir.

Devlet, evladına fazla da ihanet etmemiştir. 12 Martın sakıncalı yaptığını Eylül onurlandırmıştır. Sonrasında ise Uğur Mumcu'yu yeniden keşfetmiştir. Şimdi erişilmesi zor bir Kemalisttir.

Cenazede kalabalık haykırıyor. "Mollalar dışarı", "Türkiye İran olmayacak".

Bu Mumcu'nun ütopyasıydı. Yazılarında halkı Kemalist devrimi korumaya çağırıyordu, çağrı cenazede gerçekleşti.

Bende, "Mollalar dışarı" sloganı "Komünistler Moskova'ya" gibi bir çağrışımı yarattı. Tüm soğuk savaş boyunca burjuvazi "Komünistler Moskova'ya" sloganıyla komünistleri ülkelerinden kovdu! Devletin organize güçleri islamcılara, faşistlere, liberallere mitinglerde, yürüyüşlerde bu sloğanı attırdı. Şimdi ise "Mollalar dışarı" diye bağırttırıyor.

Ne komünistler, ne de mollalar dışarı, ne dün Moskovaya, ne de bugün mollalar Tahran'a gitsinler. Bu sloganların biri soğuk savaşın, diğeri ise Yeni Dünya Düzeninin politikasının kısaltılmış ifadesi oluyor. Kalabalık sadece tesbit edilen politikayı yüksek sesle tekrarlıyorlar.

Oysa biliniyor. ABD emperyalizmi İran'ı ortadoğu'da bir çıban başı olarak ilan etti ve "Bölgenin en tehlikeli gücü" olarak görüyor.

İran "İslam devrimi"ni tüm müslüman ülkelere taşımak için islamcı örgütler arasında sıkı bir dayanışma ve merkezi ağ oluşturmuş durumdadır. Radikal islamcı hareketlerin neredeyse tümü yüzünü Tahran'a dönmüş durumdadır. Tahran onlar için ikinci kabedir. İran yönetimi kurduğu veya kurulu İslamcı örgütlerle ilişkilerde diri, aktif ve militan bir politika izlemektedir.

İran'ın güçlenmesi ve bölgede nüfuzunun yayılması "Yeni dünya düzeni"nin manifestosunda yok.

Türkiye ise radikal İslamcı hareketlerin yayılmasını durdurabilecek en etkili güç durumundadır. Oysa Türkiye'de İslamcı hareket kitleselleşiyor. Bu yükselişin sürmesi emperyalizm için tehlikeli bir görünüm alabilir. Yükseliş durdurulmalı ve geriye sayma "darbesiz" gerçekleştirilmelidir. Şimdi tam da bu süreç yaşatılmaktadır. Tetiğe basılmıştır.

Komünistim diyenle Kemalist o kadar benzeyen şeyler savunmuşlardır ki Kemalistleşen komünistler gibi ucube tanımlamalar yapılabilmiştir

Uğur Mumcu'nun ütopyası şimdilik gerçek oldu Halk devletin yanında devlete sahiplendi "Milli bekçiler" darbesiz de bu işlerin nasıl yapıldığını iyi öğrenmişler

Önümüzdeki günlerde"Terörist" imaji ile tanımlanacak bir İran'ın tecrit mi edileceği , yoksa yeni dünya düzenine ente gre olup aktif rol mü üstleneceğini göreceğiz. Görünen odur ki İran'ı tecrit çemberi sarmaktadır.

Emekli "Terör uzmanları" eski MİT'çilere bugünlerde basında, TV'de sık sık rastlamak mümkün. Ajan serüvenlerine taş çıkartırcasına ileri sürdükleri kurgularını, 'derin bilgilerini' milyonlar dinliyor, okuyor. Alıcıları da oluyor.

Terör uzmanı deyince de TV'lerin, burjuva basının ilk aklına getirdiği isim genellikle Ajan Mahir Kaynak oluyor. Son olayda da oyle oldu.

Uğur Mumcu has "Misak-i millici, "kalpaksız kuvay-i milliyeci" idi.

Mumcunun son çalışmasının PKK üzerine olduğunu öldürüldükten sonra yazılanlardan öğrendik. Mumcu daha öncede Cumhuriyet gazetesindeki köşesinde PKK üzerine oldukça çok yazı yazdı. Onun kürt ulusal hareketine yaklaşımında bilimselliğin zerresi yoktur. "Misak-ı millici" mantaliteyle kürt ulusal hareketinin geçmişini ve bugühünü değerlendirirken Kürt Ulusal Kurtuluş Mücadelesini emperyalizmin kuklası olduğunu , tekrarlayıp durmuştur. Devletin resmi politikasının çürüklüğünü giderip ayağa kaldırmaya çalışmıştır. PKK ve diğer Kürt örgütlerine bu temelde yaklaşmıştır.

Kürdistan ulusal mücadalesine karşı duruşu bilinmeyen bir şey değildi. Tipik Şoven Türk aydının takındığı tavırdı. Sadece PKK'yı değil radikal sol örgütleri de benzer şekilde tanımlıyordu.

Kullandığı belgelerin çoğu sol içi çatışmaların sonucunda kaleme alınan, seviyesiz bildiri veya makalelerdi.

Tabi en önemlile ride MİT'ten elde ettiği kaynaklardı.

Araştırmacı, herşeyden önce objektif davranmayı ilke olarak kabul edendir. Aksi araştırma değil, resmi rapora kaynak bulmak olur.O, ikincisini yaptı. Kendi kurgusuna uygun belge aradı.

Belgeleri nereden, nasıl aldığını veya kimlerin kendisine sızdırdığını öldükten sonra öğrenebildik.

Emekli MİT'çi Mahir Kaynak'ta Mumcu'nun yöntemiyle bir kurgu yapıp, TV'de bombalama olayını PKK'ya yıkmaya çalışıp durdu.

Apo'nun bir dönem MİT'de çalıştığını ima eden açıklamalarda bulundu.

Yani Muncu'nun öldürülmesi sonrası o kadar çok kuş vuruldu ki hedef 12 diyenler abartmıyorlar.

İşlenen cinayetin sonunda kazanan kim diye sorulacak olursa, bana göre tek kazanan devlet.

Unutulmamalıdır ki böyle bir olayda kazanan taraf her zaman şaibe altındadır. Kaldı ki sicili de bayağı yüklüdür.

Darbesiz, darbecilerin yeni planları ve taktikleri olaylara sınıfsal bakmayanları şaşı yapmaktadır.

Uğur Mumcu'nun ütopyası şimdilik gerçek oldu. Halk devletin yanında devlete sahiplendi. "Milli bekçiler" darbesiz de bu işlerin nasıl yapıldığını iyi öğrenmişler.

İşçiler devleti gördü

Kağıthane'de işten atılmaları protesto için aileleriyle birlikte toplantı yapan işçilere Çevik Kuvvet ekipleri jop kullanarak saldırıda bulundu. Olaydan sonra işçiler polislere "ne mal olduğunuzu anladık" dediler. Devlet işçi sınıfının yükselen mücadelesinin önünü almak için şiddeti dayatıyor!

29 Ocak'ta işten atılanları protesto için Belediye işçileri saat 13'de işçi lokalinin bulunduğu, sokakta toplandı. İstanbul'un diğer belediyelerinden toplantıya katılmak üzere yola çıkan işçilerin arabaları polis tara-fından geri çevrildi.

Basın açıklamasının yapılacağı alan polis kordonu içindeydi. Yaklaşık 1000 işçi ellerinde Devrimci İşçi Birliği, Devrimci Sendikal Birlik, Devrimci İşçi Hareketi, Bem-Sen, Sağlık-Sen, pankartlarıyla Kağıthane deresi yakınında toplandılar. Toplantıdaki konuşmacıların sözü sık sık "İşçiyiz haklıyız kazanacağız", "Devlet terörüne hayır", "Kahrolsun adil düzen", "Türkiye İran olmayacak", "Yaşasın mücadelemiz" sloganlarıyla kesildi.
Zaman zaman polisle tartışmaya giren işçiler meşru direnme haklarını kullandıklarını sanıyorlardı. Tabii ki polis, jop, sopa kalkan eşliğinde toplanan gruba saldırıncaya kadar. Polis saldırısıyla ortalık birden savaş alanına döndü. 200 kişilik polis gücü iki üç katlı binalarla çevrili sokaktaki işçileri kırıp geçiriyor, kalan kısım da kollara ayrılarak çevredeki işçilere jopla saldırıyordu. Bağrışmalar, camların kırılması, tahta ve kemik sesleri kadınların ve çocukların bağrışları yaklaşık on dakika sürdü. Bu arada hastanaye birkaç yaralı taşınırken, bir polisin kolunu tutarak, çatışmanın olduğu sokaktan çıktığı görüldü.

Yaklaşık 500 polis olaydan sonra yer yer kümeleşen işçileri dağıtmaya çalıştı. Bir işçi, karısıyla, altı yedi yaşlarındaki iki çocuklarını kucaklarına alarak olay yerini terk etmeye çalışıyor, polislere de "kimden yanasınız bilelim" diye bağırıyordu. Diğer bir köşede savaştan çıkmış yüzhatlarında kanama ve hasarların belli olduğu bir erkek iki genç kız polislerden epeyce uzaklaştıktan sonra geri geri yürüyerek "olmaz, bu kadar da olmaz, yazıklar olsun. Bizi boşverin bebekler var, nasıl

acımasızca saldırırsınız" diye polislere bağırıyor.

Otobüs durağının yakınında 8-10 kişilik bir grup bir dergi muhabirine olayı yazdırıyor, basından hesap sorarcasına: "niye gazeteciler televizyon ekipleri yok" diyor.

Bu arada polisler, sendika lokaline girerek duvardaki birkaç afişi yırtıp suç aleti olarak gördükleri birkaç kağıda el koyuyor. Dışardaki çevik kuvvet ekibi ise 50-60 kişilik gruplar halinde ellerinde jop bir sağa bir sola doğru yürüyerek etrafta biriken kalabalığı dağıtmak için üzerlerine yürüyor, polisin geldiğini görenler dağılıyormuş gibi yapıp, polis uzaklaşınca tekrar birikiyorlar. 14,15'e doğru çevik kuvvet polislerinin yorulduğu ve sokağın karşısındaki Kağıthane Emniyet Amirliği bahçesine oturup dinlenmeye çekildiği görülüyor.

İleride bir grup, olayın şokundan sıyrılamamış sivil bir polisle bağıra çağıra tartışıyor. Sivil polisin şaşkınlık ve beyin karışıklığıyla polisleri haklı çıkarmaya çalışan hali etraftakileri daha da öfkelendiriyor. Elini kolunu sallayarak etrafındakilere kendisinin de "işçi" olduğunu, kanıtlamaya çalışıyor."Bizden hesap sorarlar, biz devlet memuruyuz" diyor. İşçilerden biri diğer işçilerin de paylaştığı şu sözü söylüyor: "anlaşıldı ne mal olduğunuz." Sivil polis ikna edemeyeceğini anlıyor ve çevik kuvvet polislerinin yanına doğru çekiliyor.

Uğur Mumcu'nun cenazesi kaldıralı daha iki gün olmuştur. İşten atılan işçilerin tekrar işe alınması için yapılan kitlesel basın toplantısında işçiler "Kahrolsun adil düzen", "Türkiye laiktir laik kalacak", "Türkiye İran olmayacak" sloganlarını atıyor. Tıpkı Uğur Mumcu için yapılan devlet törenindeki gibi. Tek farkla ki, laik sloganların yanısıra "Devlet terörüne hayır", "Kahrolsun faşist diktatörlük", "İşçiyiz haklıyız kazanacağız", "Yaşasın direnişimiz", sloganları da haykırılıyor.

Mücadelenin bir tarafı bellidir: işçi sınıfı, diğer tarafı ise Refah Partili Belediye yönetimi. Devlet ve devletin polisi ne taraftadır? Bu ancak hak arandığında, mücadele edildiğinde ortaya çıkıyor. Devletin ve burjuvazinin işçi sınıfının en doğal haklarına, hak gasplarına, direnişlerine yaklaşımı ve acımasızlığı tüm çıp-laklığıyla bu olayda da görülüyor.

"Türkiye laiktir laik kalacak" dendiğinde devlet desteği, hatta devlet, seninle birlikte, "İşçiyiz haklıyız kazanacağız" dendiğinde devlet ve devlet güçleri sana karşıdırlar. Sınıfın mücadele etmesini bırakalım, sınıfın varlığına bile burjuva devletin tahammülü yok. Fakat devlet saldırı içinde savunmadadır. İşçi sınıfı ise savunma içinde saldırıda.

Burjuvazi ve devlet işçilerin birliğini işyeri ve dünya ölçüsünde engellemek için her yolu deniyor. Belediye işçilerinin milyarlarca toplu sözleşme farkı alacağı, maaşlarının düzenli ödenmesi, işten çıkarma ve sendikasızlaşmaya karşı yükselttikleri mücadelede sınıfın gücünü kırabilmek için sınıfı parçalamaya,dağıtmaya parçalı ve dağınık işçi sınfının yükselen mücadelesini de bastırmaya çalışıyor.

Belediye işçilerinden hiç kimsenin, "alacaklarınızdan vazgeçin, içinizden de bir kaçını sokağa atmamıza izin verin" demeye hakkı olmadığı gibi Belediye işçilerinden bu duruma seyirci kalmalarını bekleme saflığına hiç kimse düşmemelidir. Belediye işçileri işten çıkarılan arkadaşının yerine kendisinin de olabileceğinin bilincindedir. İşçiler Kağıthane'de kendilerini kırıp geçiren anlayışı görmüşlerdir. İşçilerin olay sonrası sloganları şu olmuştur: "Baskılar bizi yıldıramaz."

Mücadelede işçi sınıfına, göstermelik siyasi çıkarlar için bile, destek verecek, hiç bir düzen partisi yoktur. Sınıfın birleşik ve örgütlü bir güç olarak burjuvaziye karşı yürüttüğü mücadelede sosyalistlere düşen görev tam bir döğüşken kanat olarak bütün işçi sınıfı saflarının en önünde üstlerine düşen görevleri yapmalarıdır.

Bugün Refah Partili Belediyelerin işçileri işten çıkarmaları, bu Belediyelerden çok, diğer Belediye yönetimlerini sevindirmektedir. Belediye işçilerinin alacaklarını ödeyemeyen diğer Belediyeler Refah Partili Başkanlardan ve devletin direnişçi işçilere karşı uyguladığı terörden cesaret alarak işçileri işten çıkarmayı deneyebileceklerdir.

Toplu sözleşme farklarını alabilmek için eylem yapan işçileri işten çıkaran zihniyet DYP ve SHP koalisyonunun ne olduğunu da gösterecektir. İşçi sınıfının mücadelesi ve ulusal mücadele bu koalisyonun yumuşak karnıdır. Testi yalnızca bir yerden değil birkaç yerden delinmektedir. Delikler çoğaldıkça burjuvazinin delikleri kapatacak parmakları elleri, ve kendisi yetmiyecek, burjuvazi bu selin altında kalacaktır.

Savaş ve siyaset

ENGİN KUNTER

Eğer sınıf mücadelesinden, reformlar ve icazetlerle kırıntılar elde etmeyi, muhalif olmak ve yalnızca bu ekonomikpolitikkültürel sisteme "karşı olmayı" anladıysak "savaş sorununa" değinmemize de gerek kalmazdı.

Gerçekten kazanmak istiyor, kazanmaktan düşmanı, rakibi, (karşı gücü) altetmek ve iredemizi ona kabul ettirmek istiyorsak 'savaş sorununa' mücadelenin her evresinde dönüp dönüp bakmalıyız. Sınıf mücadelesini sınıf savaşımı olarak gören her devrimci, savaşın temel sorunları üzerine yoğunlaşma, savaşın genel ve özel yasalarını bilmek zorundadır.

Savaş sorununa **savaş nedir** sorusuyla başlanabilir.

Savaş olabilmesi için iki hasmın, nitelik ve nicelik olarak kendini ortaya koyan iki gücün olması, bu güçlerin de aralarında çatışma, çarpışma, muhabere yapmadan edemeyecekleri uzlaşır ya da uzlaşmaz çelişkilerin varlığı gerekir. Buraya kadar söylediklerimiz yanlız savaşlar için değil, aynı zamanda bütün musabakalar için geçerlidir. Bu nedenle kazanmak için yapılan bütün oyunlar; futbol, basketbol, voley bol gibi takım oyunları boks, güreş gibi bireysel sporlar, satranç, savaş gibi güç, mukavemet, kondisyon, zeka, yetenek ve sabır gerektirmesi yanısıra hazırlık, strateji ve taktik açılardan da birbirlerine benzerler. Peki ama **savaşı oyundan ayıran nedir?**

Silah, kan ve şiddet, savaşın aracı ve niteliğidir. Savaşın 'silahlı' ve silahlı, 'kanlı' bir çatışma olması hasmı yoketmeyi amaçlaması onu diğer oyunlardan ayırır

Savaşın siyasetle ilişkisi de onu diğer oyunlardan ayıran bir özelliğidir.

Savaş, hasımlardan birinin diğerini yok etmeye ya da kendi iradesini üstün kılmaya çalıştığı bir şiddet hareketidir. Sınıflar, milletler, devletler ya da siyasi gruplar arasında çelişmeler belirli bir düzeye ulaştığı zaman ortaya çıkar, savaş özel mülkiyet ile sınıfların ortaya çıkmasından beri varolagelmiştir.

SAVAŞ, SIYASETIN BAŞKA ARAÇLARLA DEVAMIDIR. SIYASET, SAVAŞIN BAŞKA ARAÇLARLA DEVAMIDIR.

Carl von Clausewitz'in Savaş Üzerine kitabı 1832'de yayınlandığında Engels ve Marks'ın dikkatini çeker. Engels kitabı okurken Marks'a yazdığı mektupta, bu Alman Harp Okulu öğretmenini dehaya yakın zekasından ötürü över. Clausewitz'in savaş konusundaki düşüncelerine Engels ve Marks büyük ölçüde katılır.

Clausewitz'in, savaşın, siyasetin başka araçlarla devamı olması önermesini Marks ve Marksistler tamamen kabul etmişlerdir. Lenin, savaşı siyasetin bir uzantısı olarak gören bu yaklaşımı *"her savaşı kavramada teorik temel "* olarak gördü. (*Nisan Tezleri, s.17*) Savaş siyasetin kullandığı araçlardan biridir. Savaşla, yanlızca siyasetin eylem biçimi değişmiştir. Barışçıl yöntemlerden şiddet yöntemlerine geçilmiştir. Bir sınıfın uyguladığı siyasetin yanısıra, savaş mevcut siyasetin amaçlarını yerine getirecek ve devam ettirecek bir araç olarak görünmektedir.

Savaş ve siyaset içiçedir.

Savaşı, siyasetin bir aracı olarak gören önermenin ötesine, siyasetin kendisini bir savaş gibi algılayan, siyaseti bir savaşı yönetir gibi yöneten, siyaset sorunlarını savaşın sorunları gibi kavrayan, siyasetle savaşı üstüste düşen, siyaseti ölüm kalım savaşı olarak ele alan bir yaklaşıma ulaşmak gerekmektedir.

İki karşıt gücün işçi sınıfıyla burjuvazinin birbirini yoketmeye çalıştığı, denge ya da barış, silahsızlanmanın mümkün olmadığı, burjuva egemenliğinin burjuvazinin işçi sınıfını, emperyalizmin sömürgeleri baskı altında açlık yoksulluk. sömürü ve kan gölüne çevirdiği bir dünyada, işçi sınıfı ezilen uluslar ve onun öncülerinin sürekli yenilgi durumunda olduğunu kabul etmek gerekiyor. İdeoloji kültür, medya, spor, burjuva partileriyle varolan çelişkilerin bastırıldığı ve yok sayıldığı bir perde, savaşın bir tarafının üstüne bir şal gibi örtülüyor.

Mao, *'siyaset kan dökülmeyen savaş, savaş ise kan dökülen siyasettir'* derken savaş ve siyaset arasında 'kan bağı' kuruyor.*(Mao Zedung, Seçme Eserler II., s. 16)* Kan dökülmeyen savaşların (soğuk savaş gibi) ve kan dökülen siyasetlerin varlığı düşünüldüğünde, örneğin psikolojik savaşın her yanından kan damladığı

görüldüğünde, siyaset, kan, savaş kavramlarının içiçeliği daha iyi anlaşılır.

Bunlardan da öte kapitalistemperyalizm, siyaseti savaşsız yürütemez durumdadır. Hatta siyasete savaşın bir unsuru olarak bakabilmektedir. MGK'nin, Parlamentodan, hükümetten, hatta bakanlar kurulundan daha etkili ve yetkili olmasını, genelkurmaybaşkanının burjuva devletin başı gibi hareket etmesini, savaşın siyasete önceliği olarak açıklamak olanaklı.

Tarih affetmez sözü ünlüdür. Tarih affetmez, savaş ve siyasetse hiç affetmez. *"Savaş gibi tehlikeli bir işte, iyi yüreklilikten ileri gelen hatalar başa gelebilecek şeylerin en kötüsüdür." Savaş bir şiddet hareketidir ve şiddetin sınırı yoktur." (Clausevitz, Savaş üzerine s.45)* Savaş ve siyasette her ciddi yenilgi, saflarda dağılmalara, bozulmalara maddi ve moral olarak güç yitimine neden olur. Bu, savaşın soğuk yüzüdür.

Savaş ve siyaset, herikisinin de yöneticileri önderleri ve askerleri, belirlenmiş stratejileri ve savaşın ve siyasetin gidişatına göre değişen taktikleri vardır.

AYAKLANMA SANATI VE SAVAŞ

Clausewitz'in Savaşın politikanın başka araçlarla devamı olduğu saptamasının Marks Engels ve Lenin tarafından tamamen kabul edildiğini söylemiştik. Savaşın sanat olduğu saptaması da Clausewitz'den gelmektedir:

"Her düşünce eylemi bir sanattır. Mantıkçının bir çizgi çizdiği yerde, idrakın sonucu olan öncüllerin bittiği ve yargının başladığı yerde sanat da başlar. Dahası var; aklın algıları da bir yargı, dolayısıyle bir sanattır, ve son tahlilde duygularımızla edindiğimiz bilgiler de bir sanattır.Bir kelime ile, nasıl ki bilme yeteneğine sahip fakat yargıdan yoksun bir insan, yada bunun tersi, tasavvur edilemezse, sanat ve bilim de birbirinden tamamen ayrılmaz. Bu ince ışık pırıltıları dış dünyanın biçimlerine ne kadar bürünürlerse, olanları o kadar ayrıymış gibi görünür. Bir kez daha yineliyelim; yaratıcılık, üretim sanatın alanıdır; araştırma ve bilgi ise bilimin alanıdır. Bütün bunlardan, savaş sanatı demenin savaş bilimi demekten daha doğru olduğu sonucu çıkmaktadır. (s.159, Savaş Üzerine)

Savaş, bilimsel bilgi elde etme çabasından çok, bilgiyi işleme, yargıya varma ve yapabilmedir. Savaş üzerine bu söylenenleri Engels ayaklanma üzerine yineler:

"Oysa ayaklanma, savaş ya da herhangi bir başka sanat kadar bir sanattır; savsaklamaları, bunları savsaklayan partinin yıkımına yolaçan bazı pratik kurallara bağlıdır. Böyle durumlarda göz önünde tutulmaları gereken partilerin ve koşulların özgüllüğünden mantıksal olarak çıkan bu kurallar öylesine açık ve öylesine yalındır ki, kısa 1848 deneyi bunları Almanlara adamakıllı öğretmiştir. Birincisi, eğer oyununuzun bütün sonuçlarına korkusuzca göğüs germeye iyice kararlı değilseniz, ayaklanma ile hiç oynamamak. Ayaklanma, değerleri her gün değişebilen çok belirsiz büyüklükler ile yapılan bir hesaptır; düşman güçleri, hertürlü örgütlenme, disiplin ve yetki alışkanlığı üstünlüğüne sahiptirler; eğer onların karşısına daha üstün güçler çıkarmazsanız, bozguna uğradığınızın resmidir. İkincisi bir kez ayaklanma, yoluna girdikten sonra, en büyük bir kararlılık ile ve saldırıcı biçimde davranmak. Savunma her türlü silahlı ayaklanmanın ölümüdür; ayaklanma, daha düşmanla boy ölçüşmeden yitirilir. Düşmanlarınıza güçleri dağınık olduğu sırada, birdenbire saldırın, ne kadar küçük olursa olsun, yeni, ama günlük başarılar hazırlayın; ilk başarılı ayaklanmanın size verdiği morali yükselterek sürdürün; her zaman en güvenilir ya da gitmeye çalışan sallantılı öğeleri böylece kendi yanınıza alın; devrimci siyasada, bugüne kadar bilinen en büyük usta olan Danton ile birlikte; de l'audace, de l'audace, encore de l'audace(cesaret, cesaret, yine cesaret) diyerek, düşmanlarınızı güçlerini size karşı toparlayamadan, önünüzden kaçmaya zorlayın." (Almanya'da Burjuva Demokratik Devrim Sol Y. 1. baskı s.381)

Engels'in ayaklanmayı bir sanat ve savaş olarak görüp, savaş'ın genel yasalarını ayaklanmaya uygulama çabası oldukça çarpıcıdır. Toplumsal mücadelelere savaş, savaşa da sanat gözlüğüyle bakmanın, savaşın genel yasalarını ayaklanmaya uygulamanın yeni olmadığını gösteriyor.

Lenin'de savaş sanatı, zanaatı da içerecek bir biçimde vardır. Ayaklanma sorunu, sanatçı ve zanaatçı titizliğiyle oya gibi işlenmelidir.

"Başarmak için, ayaklanma bir kompLoya değil, bir partiye değil, ama öncü sınıfa dayanmalıdır. İşte ikinci nokta, ayaklanma yükselen devrim tarihinin, halk öncüsünün etkinliğinin en güçlü olduğu, düşman saflarında ve devrimin güçsüz kararsız, çelişki dolu dostlarının saflarında duraksamaların en güçlü oldukları bir dönüm noktasında patlak vermelidir.; işte üçüncü nokta. Ayaklanma sorununu koyma biçiminde, Marksizmin blankicilikten ayrılması sonucunu veren üç koşul, işte budur.

Ama bu koşullar yerine geldikten sonra, ayaklanmayı bir sanat olarak görmeyi kabul etmemek, marksizme ihanet etmektir, devrime ihanet demektir."(s.158 Nisan Tezleri)

Marks ve Engels'in öğrencisi Lenin bu dersleri çok iyi öğrendi. Özellikle 1905 Moskova ayaklanması dersleriyle de çakışan bu deneyim dersleri ayaklanma, iç savaş, genel planda savaş sorunsalına yaklaşımda Lenin'in sağlam öngürülerde bulunabilmesini sağladı. O'nun gerek içsavaş ve ayaklanma gerek emperyalist

savaşa karşı tutumu, emperyalist savaşla iç savaşı birleştirme sonucuna ulaştırdı.

LENIN VE İÇSAVAŞ

Denilebilir ki Lenin'in hayatı silahtan ve sert çatışmalardan, bunun örgütlendirilmesinden vebadan kaçar gibi kaçanlara karşı mücadele ederek geçmiştir. Bolşevikler, Lenin'i terör uygulamakla, blankizmle suçlanmışlardır. Lenin kalın kafalı bu bebekleri silahsızlanma yanlılarını, Moskova ayaklanması derslerinde, Birinci büyük savaşta ve emperyalist savaşın iç savaşa dönüştürülmesinde yerden yere vurmuştur.

"İç savaş birbiri ardısıra gelen, birbiri üzerine yığılmış, artmış, iktisadi ve siyasal çatışmalardan sonra iki sınıf arasında silahlı çatışma haline dönüşen sınıf savaşımının, en keskin biçimidir."(s.167 Nisan Tezleri ve Ekim Devrimi)

"İç savaşı maneviyat bozucu olarak suçlamak Marksizm görüş açısından kesinlikle yasaktır."(s.99 Marksizm ve Gerilla Savaşı)

"Birincisi, önce sosyalistler , ne eskiden ne de şimdi, devrimci savaşlara karşı olamazlar. (s. 60 Sosyalizm ve Savaş)

"İkincisi , iç savaş da, öteki savaşlar gibi bir savaştır. Sınıf savaşımını kabul eden herkes iç savaşı da kabul etmek zorundadır. Her sınıflı toplumda, iç savaş doğal, ve bazı koşullarda sınıf savaşımının kaçınılmaz devamı, gelişmesi ve şiddetlenmesidir. Bu her büyük devrimle doğrulanmıştır. İç savaşı kabul etmemek ya da görmezlikten gelmek, büyük bir oportünizme düşmek ve sosyalist devrimi yadsımak olur." (age.s.61)

"Ancak biz tek ülkede değil bütün dünyadaki burjuvaziyi devirir yener ve onları mülksüzleştirirsek savaşlar olanaksız duruma gelir." (age.,s.62)

"Proletaryaya karşı silahlanmış bir burjuvazi, modern kapitalist toplumun en büyük, temel ve belli başlı gerçeğidir. İşte bu gerçek karşısında, devrimci sosyal demokratları, 'silahsızlanmayı istemeye' özendirmek, Bu sınıf savaşımı görüşünü büsbütün bırakmak, devrim düşüncesini yadsımak demektir. •Bizim sloganımız burjuvaziyi yenmek, onları mülksüzleştirmek ve silahsızlandırmak için proletaryayı donatmak olmalıdır. Devrimci sınıf için tek olanaklı taktik budur; bu taktik , kapitalist militarizmin bütünüyle nesnel gelişmesinin mantıksal sonucu ve gereğidir. Ancak burjuvaziyi silahsızlandırdıktan sonra, proletarya, kendi dünya ölçüsündeki görevine ihanet etmeden bütün silahları hurdalığa atar." (age.s.64)

"Ayaklanmanın bütün ülkeye yaygın, daha yüksek ve daha karmaşık uzun bir iç savaş biçimini alması, yani halkın iki bölümü arasında silahlı bir çarpışma durumuna gelmesi çok doğal ve kaçınılmazdır. Böyle bir savaşın oldukça uzun aralarla bir kaç büyük kavga, ve bu aralar süresinde, çok sayıda küçük mücadelelerle sürdürüleceği düşünülebilir. Bu böyle olunca kesinlikle böyledir sosyal demokratlar bu büyük kavgalarda mümkün oldukça küçük çatışmalarda da kitlelere önderlik etmeye yatkın örgütlülükler yaratmayı mutlaka kendilerine ödev edinmelidirler. Sınıf mücadelesinin iç savaş dönemine yükseldiği bir dönemde sosyal demokratlar yalnız bu iç savaşa katılmakla kalmayıp, ona önderlik etmeyi de ödev edinmelidirler. Sosyal demokratlar örgütlerini düşman kuvvetlerine hasar vermekte tek bir fırsatı bile kaçırmayan gerçekten bir döğüşken kanat gibi hareket etmeleri için eğitmeli ve hazırlamalıdırlar.(s.102, Marksizm ve Gerilla Savaşı)

Sosyalistlere iç savaşta düşen görev "döğüşken kanat" gibi hareket etmektir. Bütün dünyada burjuvaziyi devirinceye, komünizme ulaşıncaya kadar haklı devrimci savaşlara karşı çıkmak ihanet demektir.

Marks ve Engels, sonraları Lenin, sınıf mücadelesine, mücadelenin bütün biçimleri ve evreleri olarak değil, yalnızca mücadelenin keskinleştiği doruk noktasında, çarpışma daha doğru ifadeyle ayaklanma ve iç savaşı savaş sorunu olarak görmüşlerdir. Lenin de ifadesini bulan *"her sınıflı toplumda iç savaş doğal ve bazı koşullarda sınıf savaşımının kaçınılmaz devamı, gelişmesi ve şiddetlenmesidir"* sözü daraltılarak silahlı mücadelenin sınıf savaşımının en yüksek biçimi olarak algılanmasına götürmüştür.

Sınıf mücadelesinde savaş boyutu ayaklanma sorunuyla birlikte ele alınmış. Ayaklanma anında silahın yaygın şekilde kullanılması, ayaklanma öncesi silahın kısmi kullanımı gibi bir ayrım ortaya çıkarmıştır.

SAVAŞIN ÇARPIŞMA OLARAK ELE ALINMASI

Clausewitz'i şöyle özetlemek mümkündür:

"Savaş alanına mümkün olduğu kadar kuvvetli bir orduyla girmek gerekir" (age.s.233) "

"Sayıca üstünlük her zaman temel fikir olarak kabul edilmeli, bunu sağlamak her zaman başlıca amacımız olmalıdır." (age.s.236)

"Muharebe fikri her silahlı kuvvet uygulamasının temelini teşkil ettiğine göre, genel olarak silahlı kuvvetlerin kullanılması, belirli sayıda çarpışmaların kararlaştırılmasından ve düzenlenmesinden başka bir şey değildir." (age s.77)

"Her askeri faaliyet çarpışmayla ilgilidir.

Dolayısıyla askeri faaliyetin bütün unsurları çarpışmada toplandığına göre, çarpışmaları hazırlamakla bunların hepsini kavramış oluruz. Sonucu tayin eden sadece bu hazırlıklar ve

onların uygulanmasıdır, yoksa daha önce mevcut olan şartlar değil " (age s.77)

Marks ve Engels de sınıf savaşımının bütün evresini değil ama ayaklanmayı çarpışma olarak görürler. Bütün savaş hazırlıkları, savaşan tarafların gücü Marks ve Engels'in yaşadığı tarihe kadar bütün savaşlar, düzenli iki gücün, güçlerini bir zaman ve mekan kesitinde çarpıştırmalarıydı. Clausewitz bu nedenle sayısal üstünlüğe ve savaş alanına mümkün olduğu kadar fazla güçle çıkmak gerektiğine işaret etmektedir. Savaş ve politikada sonucu büyük ölçüde güçün tayin ettiği doğrudur. Fakat başlangıçta Marks ve Engels Clausewitz'in güçten sayısal üstünlüğü ya da teknolojik üstünlüğü anlayan bu yaklaşımına zamanla tereddütlü yaklaştıklarını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Marks ve Engels sınıf savaşımının kızıştığı tarih kesitlerinde savaş, ayaklanma sorunu üzerine çalışmışlardır. Savaş, ayaklanma içinde savaş şartlarıyla sınıf mücadelesi şartları arasındaki, savaş teknolojisi insani materyaller yani askerlerdeki değişikliklerin savaş düzenine etkisi üzerine durmuşlardır:

"Ordudaki bütün piyadeler üçer parçalar uzun bir dörtgen halinde düzenleniyor ve savaş nizamında ancak tüm olarak hareket ediyorlardı. Çok ender olarak iki kanattan biri biraz ileri veya biraz geri gidebiliyordu. Bu hantal kitle, düzenli olarak, sadece düz zemin üzerinde hareket edebiliyor ve bu durumda bile çok yavaş ilerliyordu. Savaş süresince bu düzeni değiştirmek imkansızdı ve piyade ateşe geçince zafer ve yenilgi, suratle ve tek hamlede belli oluyordu." (Marksizim ve Gerilla savaşı s.67)

Saf düzeni bir savaş düzenlenişi olarak Marks ve Engels'in çalışma konuları arasına girmiştir. Mevcut silah teknolojisi önceleri saf düzeniyle savaşmayı gerektirirken silahlardaki gelişim savaş düzenlerinde de değişikliğe neden olmaktadır.

Uluslararası savaşın şartları değiştiyse elbette sınıf mücadelesinin şartları da değişmiştir. **Amerikan Bağımsızlık Savaşında** ağır ilerleyen, düzenli, İngiliz birliklerini dağınık ve hızlı hareket eden iyi nişancı asilerin açık düzlükler yerine ormanlık ve engebeli alanlarda muhabere yaparak nasıl bozguna uğrattığını Engels anlatır. Aynı durum Marks'ın da dikkatini çekmiş, **İspanyol İç Savaşında** Fransız düzenli birliklerine karşı İspanyol Guerillero'ların' başarılarına değinmiştir.

Askeri teknik seviyedeki gelişmelerin taktiklere ve savaş düzenlenişine etkisi Moskova Ayaklanması derslerinde de görülmektedir:

"Moskovanın öğrettiği üçüncü büyük ders de, bir ayaklanma için güçlerin örgütlenmesi ve taktikle ilgilidir. Askeri taktikler, askeri teknik seviyesine bağlıdır. Bu açık gerçeği Engels göstermiş ve yurdumuzdaki bütün Marksistlere iletmiştir. Bugünkü askeri teknik 19. yüzyılın ortalarındaki teknikle aynı değildir. Barikatları rovolverlerle savunmak, topçu ateşine karşı da insan yığınlarıyla karşı durmak budalalık olacaktır. Kautsky, Moskova ayaklanmasından sonra Engels'in sonuçlarını gözden geçirmenin tam sırasıdır ve Moskova 'yeni barikat teknikleri' yaratmıştır, diye yazarken haklıydı. Bu taktikler gerilla savaşı taktikleridir. Bu taktiklerin gerektirdiği örgüt seri hareket edebilen, fevkalade küçük on, üç ve hatta iki kişinin oluşturduğu birimlerdi.(Ekim Y. 5. Baskı Lenin Kitle içinde Parti Çalışması, s.38)

Marks, Engels ve Lenin'in savaş, ayaklanma ve içsavaş derslerinin, yüzyılın savaş teknolojisi, savaş strateji ve taktikleri , savaş gücü ve etkileriyle sınırlı olması doğaldır.

Sınıf mücadelesinin şartları değişmiştir. Marks, Engels ve Lenin askeri taktiklerin askeri teknik seviyeye bağlı olduğunu gözlemlemişler, şartlar değiştikçe teknik gelişmelerin iki şeyi; savaş taktikleriyle savaşta güçlerin düzenlenişinin değiştiğini görmüşlerdir.

Engels'in 1848 deneyi ışığında ayaklanma sanatı ve savaşın yasalarını incelediği yazısında "düşman güçlerin karşısına daha üstün güçler çıkarma" yaklaşımı son çarpışma, kesin yenilgi anında geçerlidir. Bunu savaşın tüm süreçlerine yayma, yenebilecek güç olmadan hiçbir çarpışmaya girmemeye neden olur. Oysa sınıf savaşımının ideolojikpolitikkültürel, ekonomik, silahlı savaşım gibi cepheleri vardır. Sınıf savaşımı tek bir çarpışma değil, birçok cephede küçüklü büyüklü çarpışmadan geçen, giderek güçler dengesinin lehte ya da alehte değiştiği bir süreçtir. Bire karşı onla ilkesi kesinlikle taktik bir ilkedir.

Çarpışmaya girildiğinde sonucu , güç tayin eder. "Güç" kavramının içine sayı, teknoloji kullanma, zaman ve yer, komuta düzeyi, askerlerin nitelikleri gibi unsurların yanı sıra günümüz devrimci savaşlarında ideolojipolitika, strateji ve taktikler, irade gibi unsurlar girer. Güç gibi savaş hazırlıkları da çarpışmalarda kendini gösterir. Savaşa ne kadar hazırlanıldığı, akkoyun karakoyun çarpışmada belli olur.

Bütün sınıf mücadeleleri özel mülkiyetin, sömüren ve sömürülen sınıfların ortaya çıkışından beri varolan, bazen biri, bazen diğerinin zaferi ya da yenilgisiyle devam eden, savaştır.

Savaşın temel ve genel yasaları başlangıcından bu yana değişmemiştir, değişen devrimci savaşımın özel ve yerel yasalarıdır. Gelecek yazıda savaş ve siyaset sorunlarının içiçeliği bağlamında bu konulara değinilecek.

Kuşak ve likidasyon

AYDIN GÖK

Komünist olmak, örgütlü komünist mücadelede yer almak o kadar ağır görevleri genç omuzlara yıkmaktadır ki, yakın tarihin en zor dönemini yaşamaktayız.

Genç kuşak belki de farkedemediği kadar ağır bir yükün altında. Likidasyon dalgası karşısında tarlasını yağmura göre kuranların dayanma gücü yok denecek kadar az. Direnenler ise bu dönemde ağır yükleri omuzlamak zorundadırlar.

Artıların eksilere döndüğü bir süreçte kopuş sürekliliği sağlayamıyorsa, her kopuştan sonra likidasyona uğramak neredeyse kaçınılmaz hale geliyor.

Likidasyon süreci sadece düzen dışı örgütlerin yapısal değişimi anlamında çalışmıyor. Reformcu hale getirilen yapılar da likidasyona uğruyorlar. Sorun sadece bir konuda ve yapıda değil genelde yaşanıyor. Ne çok daha sağa veya popülizme veya daha çok sol söyleme sahip olmak Likidasyona karşı barınak olamıyor. Küçük barınaklar ise fırtınaya tutulmaş tekneler için ancak bir dönem sığınak görevini görebiliyorlar. Fırtına arttıkça alabora olmaktan kurtulamıyorlar.

Alabora olan teknelerin çoğalması bir başkasının sağlamlığının kanıtı değil, fırtınadan şimdilik kurtulmuş olma tesellisidir.

Türkiye komünist hareketinin manifaktür dönemi kemalizmle sarmallaştı, montaj dönemi ise patentli üretimi artırdı. Yeni dönem ise tam bir kaos yarattı. Tutunacak değerlerin çok olmaması çöküşün globaliğindendir.

İşte tam da bu noktada yükün ağırlığı genç kuşakların omuzlarındadır.

Peki donanım ve mücadele birikimi olarak genç kuşak yükü kaldırabilecek midir?

Kuşkusuz bu sorunun cevabını doyurucu argümanlarda veremiyorum ama yeni kuşağa umutla bakıyorum.

Çünkü; kendinden öncekilerden farklı olarak bu kuşak entellektüel çalışmaların ağırlıklı olduğu bir dönemi yaşadı ve yaşıyor. Daha önceki kuşakların kolaylıkları bu kuşağın zorluklarıdır. Bu kuşak bir tipoloji yaratma ve yaşatma yerine çok yönlü komünist insanı ortaya çıkarmaya yönelmiştir.

Geçmişi abartılı değerlendirmenin ve yaşanan süreci efsane haline getirmenin çıkışsızlık olduğunu bizzat yaşayarak görmüştür.

Başlangıçta, global bir sorunu taşıyabilecek olgunlukta ve birikimde değildir. Ama kuşak çatışmasını değil, birleşmesini sağlayan rasyonal politikalarla bu sorunları da aşabilir.

Kuşkusuz eksikleri kadar artıları da vardır. Sosyalizm deneyimindeki yanlışlıklar manzumesini ele alıp, aşabilecek ciltler dolusu deneyler elinin altındadır. Patentle üretim yapmak zorunda da değildir.

Eski kuşağın belki de tüm ideoljik politik akademik çalışmasını kapsayan özgül sorunlar artık tartışılır olmaktan çıkmıştır.

Geçmişin anılarıyla yaşayıp, geleceğe yönelik hiç bir projesi, ve düşüncesi olmayanların ileri sürdüğü teorik varsayımlar üzerine çalışmalarını odaklaştırmayacaktır.

Kuşkusuz kronikleşmiş bir anlayışa karşı direngen ve savaşçı olmak, yeniyi yaparken eskiyi aşmak ve kopmak zorundadır. Önünde ciddi bir engel vardır. O da marjinal yapıların direngenliğidir. Bu direngi noktası erezyona karşı oluştuğu zaman anlaşılır ve doğrudur ama birleşik mücadeleye karşı olduğu zaman bir tortu haline gelmektedir. İşte bu noktada yıkmak, yapmak kadar önemlidir. Yıkmadan yapılmıyor.

En önemli dezavantajı ise yeni kuşağın ağırlıklı olarak düzen dışı mücadele deney ve birikim yoksunluğudur.

Oysa gelinen noktada daha önceki kuşakların en önemli avantajı buydu.

Geçmişi eleştirirken mukemmeliyetçilik pratikte eğer atıllığı ve eylemsizliği örgütlerse ve de "bürokratik devrimciliğe" yeni primler tanırsa entellektüel birikim yozlaşmaya ve düzen içiliğe doğru sessiz bir kayışı yaratır.

Uğruna canlar verilen aşılan ve kazanılan birikimler elin tersiyle kolayca itilirse o zaman ölü diriyi yakalar.

Son söz alarak; "Eski tüfeklerin" mücadelesini bir çırpıda yok sayıp, miladı benimle başladı ve başlayacak diyen bir kuşak, yaşanmışlıkları tekrar eder.

"Devleti kurtarmak" için "gizli örgüt kurmaktan", devlet yıkmak için örgütlenmek düşüncesine kolay gelinmedi. Bir dönem mücadeleye imzasını koyanlar işin sürekliliği için genç kuşakla kendi çevresinde değil, kopuştan sonra süreklilikte buluşmalıdırlar.

Emperyalist sistem

HALUK SAVAŞ

"YENİ DÜNYA DÜZENİ" VE DÜNYA DEVRİMCİ DİNAMİKLERİ

"Emperyalizmin çürüyen bir varlık olması, kapitalizmin tek tek sanayi dallarında, tek tek ülkelerde ve bazı dönemlerde, son derece hızlı gelişmesini hiç bir zaman engellemez"
Lenin

"Yeni dünya düzeni" Son günlerde en çok dile getirilen düşünceler bu konuda.

Sovyetlerin ve sosyalist dünyanın çözülmesiyle meydana gelen yeni durum, emperyalist sistem içi ilişkiler, yeni olgular, bu kavramla açıklanıyor.

ABD için "yeni dünya düzeni" 1970'li yılların başında sarsılan 'hegemonyasını', PaxAmerikana'yı yeniden kurmak anlamına geliyor.

AET, özellikle Almanya ve Japonya gibi büyük kapitalist güçler açısından "yeni dünya düzeni" ABD"nin hegemonyasını kabullenmemek ve ona pes ettirerek kendi hegemonyalarını kurmak demek oluyor.

1970'lerin başında, orta derecede gelişmiş kapitalist ekonomiler düzeyine ulaşmış Brezilya, Meksika, Güney Kore, Portekiz, Türkiye, Hindistan, Pakistan, Filipinler, Mısır, Arjantin, Şili vb. örnekleri büyük kapitalist ülkelerin dünya sistemi içindeki hegemonyasını, üstünlüğünü kıramayan, ancak hiyerarşide, ikinci dereceden emperyalistleşen ülkelerin konumunu tanımlıyor.

Sosyalist dünyadan kapitalist restorasyona sıçrayan ülkeler açısından durum daha da vahim görülüyor. 70 yıllık sosyalizm deneyinden sonra, sosyalist kazanımların hayaletinin, "fantomunun" kapitalist resterasyonun üzerinde dolaşıyor olması, sürecin çelişkili ve çatışmalı karekterini anlatıyor.

Kısaca 'yeni dünya düzeni' sosyal devrim korkusunun, burjuva dünyasında bir bilinç biçimi olarak yaşandığı, emperyalist kapitalist sistem içi çelişkilerin klasik biçimlerine dönüştüğü ortamın adını ifade ediyor. Dünya yeni ve acımasız bir emperyalist saldırı ve paylaşım mücadelesi dönemine giriyor. Proleterya hareketi, devrimci sosyalizm, değişik ülkelerde çelişkinin yoğunlaşma biçimine göre dünya devriminin temellerini atmaya devam ediyor.

1. Durak ütopyacı sosyalistlerini anlatıyor. 2. durak Marx'lı sosyalizm döneminin adı oluyor. 3. durak Lenin'li sosyalizmi tanımlıyor. 4. durak Ekim devriminden sosyalizmin çözüldüğü döneme kadar ki tarihin adı olmalı. 5. durak bugünkü devrimci sosyalizmin dünya devriminde oynadığı rolün ismini yazmaya başladı. Çünkü, örgütsel siyasalteorik gücünü kendisinden önceki 4 sosyalist dönemin yarattığı kaya gibi sağlam temellerden alıyoralmaya devam edecek.

EMPERYALİST BUNALIM HEGEMONYA SORUNU

Günümüzde "dünya kapitalist iktisadi sistemi", kapitalizmin ilk dönemlerinde kurduğu ticaret ilişkilerinden çok daha kapsamlı, çok daha derin bir örgütlenme düzeyine sahip bulunuyor.

Artık tek tek ülkeler koca bir iktisadi sistemin parçalarını oluşturuyorlar. "Uluslararası işbölümüne" dayanan bir sistem. Dolayısıyla dünya "bir bütün olarak 'sosyalizm için olgunlaşmış' demektir.

Ancak buradan, bütün dünyada devrimin aynı zamanda oluşacağı fikrini çıkarmamalıyız.

Çünkü "emperyalist kapitalist sistem çürüyor olsa'da, kapitalizmin tek tek sanayi dallarında, tek tek ülkelerde ve bazı dönemlerde, son derece hızlı gelişmesini hiç birzaman engellemez."

Burada dikkat edilmesi gereken en önemli nokta, kapitalizmin bugüne kadar bir sistem oluşturma faaliyetinin, dünyanın en gelişmiş kapitalist ülkesinin, ya da ülkeler topluluğunun hegemonyasında biçimlenmiş olmasıdır. Kapitalizmin klasik rekabetçi nitelikleri; siyasetin üst belirleyici bir işlev gördüğü, emperyalist güçlü ülkenin hegemonyasında kurulan, orman yasalarının işlediği, bir hiyerarşik zincirleşekillendirildi.

Kuşkusuz emperyalist hegemonya ve bu hegemonyanın büründüğü biçimler ürettiği çelişkiler dönemin özelliklerine göre farklılaşabilir.

18. Yüzyılın sonlarından 2. dünya

savaşına kadar süren dönemde İngiltere, önce dünya pazarının kurulmasından, kapitalizmin yönlendirilmesinde ve nihayet Pax Britanica diye bilinen İngiliz emperyalist Hegemonya'sının kurulmasında önemli işlevlere sahip oldu.

18. Yüzyılın sonlarında manifaktür üretiminden buhar makinasının kullanıldığı bir tarihsel evreye geçildiğinde, üretimin genişlemesi gündeme geldi. Üretim genişledi genişlemesine ama, pazarın büyümesi üretimin gerisinde kaldı. Böylece önemli bir pazar sıkıntısı çekilmeye başlandı.

İngiltere bunu, dünya pazarını kurarak aştı. "Marx'ta dünya pazarı kar oranlarının düşmesi eğilimine kapitalizmin tepkisidir." (1)

"Dış ticaret, kısmen sabit sermaye öğelerini ve kısmen de karşılığında değişen sermayenin değiştirildiği yaşam gereksinimlerini ucuzlattığı için, artı değer oranını yükselterek ve sabit sermayenin değerini düşürerek kar oranını yükseltme eğilimi gösterir. Dış ticaret genellikle, üretim ölçeğinin genişlemesine yol açarak, bu yönde etkili olur." (2)

İngiliz kapitalizmi sorunu çözerken, dünya kapitalizminin yönelimlerini de belirledi ve etkiledi. Bu arada İngiltere'de ortaya çıkan sınıf savaşımının şiddeti de bir ölçüde hafifletilmiş oldu.

"İngiltere, Engels'in dediği gibi, burjuvazinin, burjuva aristokrasisi yanında, proletaryadan da burjuvalaşmış üst kesim yarattığı bir ülke modelidir. Bir kaç çeyrek yüzyılda bu gelişmiş kapitalist ülke, proletaryanın devrimci savaşımında geri kaldı. (3)

1848'e kadar böyle idare edildi ancak Fransız kapitalizmi başta olmak üzere Kıta Avrupası yeni bir ticaret krizi yaşadı. "1847'de dünya ticaret bunalımı, şubat ve mart devrimlerinin gerçek anasıydı ve 1848'in ortalarında yavaş yavaş geri gelen, 1849 1850'de doruğa varan sinai gönenç Avrupa gericiliğine yeni bir güç katan canlandırıcı bir kuvvet oldu.

Engels'in sözünü ettiği sinai gönenç yeni teknolojinin ortaya çıkardığı, yeni tür buhar makinaları, demiryolları ve deniz ticaretinin genişlemesiyle, üretimin genişlemesine cevap veren bir değişimi ifade etmektedir.

Diğer taraftan siyasal cephede kıta Avrupasındaki tüm devrimci başkaldırı ezilmiştir. "Fransa, 1848 ve 1871'de burjuvaziye karşı dünya tarihine önemli katkılar yapan iki şanlı işçi sınıfı ayaklanması ile proletaryanın gücünü tüketti. Bundan sonra uluslararası işçi sınıfı hareketinde liderlik Almanya'ya geçti." (4)

Kapitalizm, kar oranlarının düşme eğilimine tepki olarak "Dünya pazarına yönelmiştir, ancak pazar, işbölümünün gelişmesine bağlı olarak genişliyor. Üretimin çeşitli dallarının bütün ülkelerdeki toplamından meydana geliyor. Pazarı yaratıp geliştiren, kapitalizmin en gelişmiş ülkesinin belirleyici etkisi hegemonyası altında, teknik gelişmelere bağlı olarak artan işbölümünün genişlemesidir.

Nihayet 1870'lerden sonra elektrikli ve patlamalı motorların devreye girmesiyle, demir çelik ve tekstil alanında gerçekleştirilen üretim genişlemeleriyle kapitalist dünya bir kez daha siyasi gericiliğin kontrolünde bunalımdan çıkmanın kanallarını buldu.

Böylece buhar makinasından, demiryolları yapımına, elektrikli motorlardan, otomobilli dünyaya uzanan üretim genişlemesi ve "uluslararası" işbölümü yaşanan sürecin bir yüzünü, dünya devriminin, dünyanın değişik parçalarında, değişik coğrafyalarda ezildiği bir tarih sürecinde yaşananlar sürecin öteki yüzünün özelliklerini nitelemektedir.

Sonuç; Pax Britanica'nin kurulması dahil, ABD hegemonyasının 2. savaş sonrası kurulan hegemonyası dahil sınıf mücadelesinin değişik coğrafyalarda aldığı biçimleri "demokratik dünyanın, uygarlaştırıcı gelişimleri olarak değerlendiren kişiliksiz ve cibiliyetsiz aydınların, egemen sınıflar adına ürettikleri saçma fikirlere rağmen, asıl olan; emperyalist sistemin tüm dünyayı özel mülkiyete bağlayan," kapitalist bağları, demiryolları yapımını (sömürgelerin ve yarı sömürgelerin) bir milyar insan için, yani dünya nüfusunun tamamını oluşturan bağımlı ülkelerdeki insanlar için ve "uygarlaşmış" ülkelerde sermayenin ücretli köleleri için bir baskı aracı haline getirmiştir." (5)

"Kapitalizm, evrensel bir sömürgeci baskı sistemine, bir avuç "ileri" ülkenin, dünya nüfusunun büyük çoğunluğunu mali yönden boğduğu bir sisteme dönüşmüştür. Ve bu "ganimet", kendi ganimetlerini paylaşmak için kendi savaşlarına bütün dünyayı sürükleyen tepeden tırnağa silahlı en güçlü iki ya da üç canavar (Avrupa, ABD, Japonya)arasında paylaşılmıştır." (6)

İngiliz emperyalizminin 1. savaştan ve 2. savaştan yara alarak çıkmasıyla artık İngiliz emperyalist hegemonyasından söz edilemez. 2. Savaş sonrası hegemonya ABD emperyalizmi tarafından kurulur. "Long Depression" İngiltere'yi ikinci sıraya iterken ABD'nin yıldızını parlattı. Petrole dayalı "Amerikan Way of life" denilen otomobilli bir dünyanın, gerçek dünya olduğu şeklinde bir bakış açısını insanlığa dayattı.

Ancak Amerikan düzeninin "başarılı" ataklarının da sonunun geldiği, tıkanmaların ortaya çıktığı görüldü. 19471967 soğuk savaş dönemi hariç, 1967'den sonra ABD ekonomisi hızla gerilemeye başladı; hatta 19091929 kalkınma yıllarının da gerisine düşen oldukça "başarılı" bir performans gösterdi.

Çünkü artık, otomativ ve demirçelik sektörlerinde, tekstil ve yarı iletkenlere dayalı elektronik sanayinde ABD ve Japonya gibi ortakları vardı.

ABD savaş sanayiini manuple etmek için

Vietnam savaşına girdi, ancak savaşın sonucu herkesin bildiği muheteşem finalle noktalandı. "VietnamDevrimi."

73 petrol bunalımı ABD hegemonyasının kırılmasını gösteren önemli bir refarans noktasıdır. 7475 yılında ABD dünyasının neredeyse iflasından söz edilecekti. Bunalımın globalleşmesi, bütün dünyada tek yaşam biçimi olarak benimsetilmeye çalışılan "American Way of life'ın tehlikede olduğunu gözler önüne serdi. İngiliz başbakanı, otomobilini bırakıp, başbakanlık konutu olan "Downing street 10 numaraya" bisikletle gitmeyi göze aldı.

80'lerin başında uygulanan politikalar sonucu ABD borçlanmaya başladı. Dünyanın en borçlu ülkelerinden biri haline geldi. TİME dergisi bunu kapak yaptı. 80'lerde uygulanan monotanist politikalar sonucu, ABD otomotiv sanayinde kütlesel olarak işçi çıkarmalar başladı. ABD'nin kalbi Detroit, terkedilmiş bir küçük "western" kasabası olma tehlikesi yaşamaya başladı. İşsizlik %10'lara vardı.

Ancak kapitalizmin global düzeydeki bu yapısal bunalımının, savaşçı açılımını engelleyen, emperyalist bir ülkenin diğer ülkeler üzerindeki hegemonyasını frenleyen, onları kararsız tutumlara iten en temel özellik SSCB'nin yarattığı objektif baskıydı. Kapitalistler şiddetlenen iç çelişkilerini yatıştırmak zorunda kalıdılar.

Bu durum emperyalist sistemde, imalat sanayiinde üretim kaydırmalarını zorunlu kıldı. İleri kapitalist ülkeler , sermaye yoğun sanayii dallarındaki üretimi kendi ülkelerinde tutarken, emekyoğun sanayii dallarını "orta kuşak" ülkelere kaydırdılar.

İleri kapitalist ülkelerde genellikle sermaye yoğun üretim dallarında, modernizasyon ve rasyonalizasyon öne çıkıyor. Yani, uzay sanayii veya elektroniğin herhangi bir dalında üretim genişlemesi, sermayenin rasyonalizasyonu ve modernizasyonu üzerine kuruludur. Yeni yatırım alanlarına yönelen yok.

Orta kuşak ülkelerde, emekyoğun sanayilerde aşırı sömürü oranları işçilerin kütlesel sendikasızlaştırılması, 1214 saate çıkan işgünü, kadın işçilerin daha çok kullanılması gibi yöntemler emperyalistlerin kar oranların en çok artıran koşulları oluşturuyor.

Ayrıca, hazır altyapı, gelişmiş bir mali sistem, emperyalist yatırımları ve ticareti cezbediyor. Bu durum orta kuşak ülkeler de ticaretten önemli bir pay almak için şiddetli tepişmelere yol açıyor.

Ancak; üretim kaydırmaları, emperyalist devlet gelirlerinde daralmalara neden oluyor, robotlarla aynı üretimin yeniden gerçekleşmesi nedeniyle bu ülkelerde işsizliğin artması gündeme geliyor. Avrupa'da 19821988 arası %10'a ulaştı.

İngiltere'de geçtiğimiz aylarda ortaya çıkan maden işçileri direnişi ve onu destekleyen sendikalar buna örnek gösterilebilir. (7)

Örnekleri artırmadan,

Eğer uluslararası işbölümünü şematize ederek durumu netleştirmeye çalışırsak kısaca şu sonucu çıkarabiliriz:

ABD, Japonya, AET dünyadaki yatırımların % 90 ve dünya borsalarının % 95'ini denetlemektedir.

Orta kuşak ülkeler yatırımların %10'luk bölümüne ve ticaretin %4'lük bölümüne oynamaktadır.

Orta kuşak ülkeler, emperyalist ülkeler için caziptir. Öncelikle ucuz emek deposudurlar. Ayrıca, sermaye transferi açısından da avantajlıdır. Altyapı ve mali kuruluşların bulunması, enerji ve ulaşım problemlerinin kısmen de olsa çözülmüş bulunması sermaye akışının emek yoğun sanayiler de orta kuşak ülkelere yönelmesini sağlamaktadır.

Şüphesiz işbölümünü belirleyen en temel özellik sınıf mücadelesidir. Gelişmiş kapitalist ülkelerden, orta kuşak ülkelere yönelen, buradan emperyalist karları geliştiren ve coğrafi ve eşitsiz gelişmenin temel nedenini yaratan emeksermaye çatışmasının büründüğü biçimler ve çelişkilerin yoğunlaşma özellikleridir.

GÜNÜMÜZDE DEVRİMCİ SÜRECİ BELİRLEYEN GELİŞMELER

Emperyalizmin ayıdedici siyasal özellikleri... Her yerde gericilik ve artan ulusal baskıdır.
LENİN

Günümüzde, kapitalin dünya çapında entegrasyonu bir eğilim olarak yok olmamıştır, ancak "... interemperyalist ya da "ultraemper yalist ittifaklar kaçınılmaz olarak, savaşlar arasındaki dönemsel mütarekelerden fazla bir şey değildirler." (8)

Bu nedenle emperyalist sistem içi çelişkiler yoğunlaştıkça bu çatışmaların Avrupa, Kuzey Amerika, Uzak Doğu Blokları halinde yürümesi muhtemeldir.

Fakat siyasal gelişmeler gözönünde bulundurulacak olursa, Avrupa'da yaşanan son "Maastrich" krizi Avrupa Birliğini tehlikeye atmış görünüyor. Ayrıca, Almanya'da yaşanan son politik açılımlar şovenist bir dalganın varlığını sergilemeye başlamıştır. Sadece Alman sağ partilerin neonazi çıkışlara destek olmasını buna kanıt olarak ileri sürmek oldukça hafif bir değerlendirme olacaktır.

Sosyalizmin kaybettiği mevziler yüzünden Alman sosyal demokrat partisinin, Sosyalist Enternasyonal'in birliğini korumak için ileri sürdüğü argümanları terketmesinin de, Avrupa birliğinin önünü tıkamaya başladığını söyleyebiliriz.

Alman anayasasının 16. maddesinin değiştirilmesi için Alman sağının yaptığı şovenist atağa, Alman Sosyal Demokratlarıda katılmış

bulunuyor. Bunların yaratmış olduğu çelişkiler ve çatışmalar şunlardır:

Avrupa Birliği doğmadan parçalanma tehlikesini şovenist gelişmelere borçlu olacaktır.

Yedi milyon göçmen işçi, İspanya, Portekiz, Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya gibi orta kuşak ülkelere geri dönme tehlikesi ile karşı karşıya kalacaktır. Geldikleri ülkelerin zaten sorunlu olan toplumsal koşullarına ağırlaştırıcı etkilerde bulunacaklardır.

Bu olayın Bulgaristan, Romanya, Çekoslovakya, eski Sovyet topraklarında kapitalist resterasyonu kuran Neoburjuvaziye politik açıdan gelecek perspektifi sunmakta oldukça zor anlar yaşatacağı açıktır.

İngiliz işçi sınıfı da Burjuva İşçi Partisi kanalıyla şovenist bir politik performansa hazırlanmaktadır. İngiliz İşçi Partisi lideri John Smith, 678 Kasım tarihlerinde İngiliz İşçi Partisi ilk Avrupa Konferansı toplantısında yaptığı açış konuşmasına şöyle başlamıştır:

"Amacımız, Avrupa'daki ülkemiz için daha iyi bir gelecek inşa etmek olmalıdır."

Kısaca, Avrupa bütünü düşünüldüğünde İspanya'da Bask, Katolonya; Fransa'da Korsika; İsviçre'de Juro; Hollanda'da Flaman; İngiltere'de İrlanda gibi bölgeler bile cılız da olsa milliyetçi tepkileri mütemadiyen üretmeye devam ediyor. Bunlar Avrupa'nın 1989 yılında ABD'ye karşı kazandığı iktisadi hamlenin önünü kesen politik faktörler olmaktadır.

ABD, Sovyetlerin çözülmesiyle ortaya çıkan duruma hazırlıksız yakalanmış görünüyor. Çünkü bir taraftan ekonomik zayıflama diğer taraftan Doğu Avrupa ve Orta Asya ülkelerine açılmakta içine düştüğü zorluklar hegemonya savaşında ABD'nin dezavantajlarını sergiliyor.

Ancak gene de ABD ekonomisinin açmazları ne denli büyük olursa olsun ikinci savaştan sonra dünyanın en güçlü askeri gücünü koruduğu da biliniyor. ABD'nin oynayacağı son koz askeri gücü ve saldırganlık olacaktır. Bunun da sınırlarının olduğu bilinmelidir. "Körfez Savaşı, ABD'nin dünya hegemonyasını sürdürmekteki ısrarını rakiplerinin de siyasi ve askeri yönden henüz güçsüz olduklarını gösterdi. Ama bu savaş, *bundan çok emperyalist büyüklerin hiyerarşinin alt basamaklarından gelen izinsiz tırmanma çabalarına karşı tutum birliğini gösterdi.* " (9) Gösterdi göstermesine, sonuçta alındı ama Bil Clinton iktidara gelirken ABD hegemonya kurmaktaki ısrarında direnmeyi, Irak'ı bombalıyarak sürdürdü. Fakat, Irak'ın gücünün kırılmasını tamamlamış olan ve amaçlarına ulaşmış bulunan öteki emperyalist güçler Fransa, İngiltere, ABD'nin son Irak operasyonunu tasvip etmediler. "Bil Clinton çarşamba günkü açılış töreninde yemin etmeden önce ABD ordusunun Irak üzerindeki baskısını sürdürmesini onayladı. Bil Clinton'un askeri gücünü yorumlayışı hedefini vurdu. Sonuç şöyle; başlangıçtaki Fransız, İngiliz, ve Amerikanın savaştaki diplomatik ve askeri ittifakını ortadan kaldırdı. Ve yollar kesin bir biçimde ayrıldı.

"Birleşmiş Milletlerde ittifakın saldırılarına karşı endişeli ve toplu muhalefet sesleri işitildiği Moskova, Arap ve Avrupa başkentleri Bağdat'ın haksız saldırıya uğradığını ifade eden şikayetine olumlu cevap verdi. Vatikan ve Roma her iki tarafa hemen ateşkes çağrısında bulundu."(10)

Hegemonya kurmak isteyen bunun bir parçası olarak ta Arap Birliğini kendi denetiminde örgütlemeye çalışan ABD bu politikasında istediği kadar özgür olamayacağını bir kez daha görmüş oldu. Irak açısından bakılacak olursa, Bağdat'ın hegemonya krizine güvenerek bu olayı sınamak için kozlarını oynadığı açıktır.

ORTAASYA "TÜRKİ CUMHURİYETLERİNDE" DURUM

ABD'nin bu bölgelere yönelik politikalarınında hazırlıksızlığı ortaya çıkıyor. Dolay ısıyla bölgedeki altemperyalist role soyunmuş güçlerin bu boşluğu doldurma çabaları şiddetleniyor. Diğer emperyalist güçlerde bölgedeki ülkelerin dolayımıyla kendi politikalarını hakim kılmak için rekabet halindeler.

Türk milliyetçiliği Türk basınında iddia edildiği kadar bölgede etkili bir ideolojik yönel im sağlamıyor. Azerbaycan hariç diğer Türki Cumhuriyetleri islam temelinde bir dinsellikle eski Sovyet özlemi arasındaki çatışmaların yaşandığı bölge özelliğini taşıyor.

KAZAKİSTAN:
%38 Kazak, %37,6 Rus, %5,4 Ukraynalı ve % 5 Alman nüfus bulunuyor. Bu toplumsal etnik bölünme temelinde milliyetçi çıkışlar pek karşılık bulmuyor. Çatışma eskiyi özleyen Sosyalistler ile islami yönelim arasında.

KIRGIZİSTAN:
Komünistler ağırlıklarını artırmış görünüy or. İslam etkisiz olsa da alternatif yönelim. (11)

TACİKİSTAN:
İç savaş yaşanıyor. Kömünistler ve islami güçler arasında yürüyen bir savaş. ABD isl amın başarı kazanıp Kırgızistan ve Özbek istan'da etki kurmasını engellemek için komünistleri ölmeyecek kadar destekliyor.

AZERBAYCAN:
Türk milliyetçiliği ön plana çıkmış durumda. Ermenistan ile Karabağ sorunu yüzünden savaş halinde. Ayrıca İran Azerbaycan'ına

yönelik hülyaları yüzünden İran ve Türkiye arasında bir gerilim konusu olmaya devam ediyor. Ayrıca Türkiye'yi Ermenistan sorunu yüzünden Fransız emperyalizmi ve ABD emper yalizmiyle sorunlu bir politikaya sürüklüyor.

ABD, Japonya ve AET gibi emperyalist güçler Türki cumhuriyetlerle ekonomik entegrasyon programına sahipler. Ancak bölgedeki siyasi çıkarları korumak için diğer kapitalist devletlerin ihtiyacı yüzünden dolayımlı siyaset yapmak durumunda kalıyorlar. Yani entegrasyon için aracı ülkeler gerekiyor. Türkiye, İran, Afganistan ve Pakistan bu aracılık işlerinde önemli köşe taşlarını oluşturuyor. Türkiye islami bir yönemil içine girmeden sadece panTürkist bir açılımla Türki cumhuriyetlerle emperyalist bir entegrasyonun aracılığına soyunmakta zorlanıyor. İran ve Afganistan zaten Tacikistan'daki iç savaşa direkt olarak müdahale etmiş bulunuyorlar. Moskova ve batı başkentleri son günlerde İran'ı bu konularda uyarmış bulunuyor. Pakistan ve Çin işbirliği ise değişik kanaldan gelişen islami temelde ikinci müdahaleyi ifade ediyor. Çin'in Xinjiang bölgesindeki Türkmüslüman nüfus ile Tacikistan ilişkisi kurulmaya çalışılıyor.

Ayrıca Suudi Arabistan ABD desteğinde bölgede rol alıyor. Eğer Türkiye'nin önümüzdeki dönemde Suudi Arabistan ile Orta Asya cumhuriyetlerine açılma girişimi gelişirse olay rastlantı olarak değerlendirilmemeli.

Emperyalist merkezlerin Orta Asya'yı paylaşma planları bölgedeki güçlü ülkelerle bloklaşma politikalarını devreye sokuyor. Bu da, bölgedeki kapitalist rekabetin şiddetlenmesine yol açıyor.

Türki cumhuriyetlerinde genel politikayı şöyleözetleyebiliriz:

Bölgenin önemli petrol ve maden yatakları bulunuyor. Ancak bölgedeki ülkeler bunları işletmede çeşitli zorluklara sahipler.

Almanya ve Fransa ile bölge ülkelerinin imzaladığı ticari anlaşmalar İran'ın ve Türkiye'nin dış politikasını etkilemiştir. (12)

ABD, Almanya, Japonya ve İtalyan firmaları ciddi yatırımlara girişmiş bulunuyor. (13) İran, Türkiye, Çin ve Pakistan bu açıdan emperyalist ülkelerin siyasi veiktisadi çıkarlarına hizmete aday ülkeler konumuna sıçramış durumdalar. Bu ülkeler arasında rekabet artmış bulunuyor. (14)

DEVRİMCİ SOSYALİZMİN AVANTAJLARI DEZAVANTAJLARI

Emperyalist kapitalizmin yapısal ve devresel bunalımı işçi sınıfı için avantajlı bir ortam yaratmasına rağmen, uluslararası işçi hareketinin ve devrimci sosyalizmin aldığı darbeler, sosyalizmin global düzeyde kaybettiği mevziler de dezavantajları sergilemektedir. Güç ilişkileri siyasi gericiliğin ağırlığının arttığını gösteriyor. Ancak herşeye rağmen AET içi eşitsizlikler İspanya, Portekiz, İtalya, Yunanistan gibi ülkelerde cılızda olsa bir devrimci tabanın gelişmesine yol açabilecek dinamikleri üretiyor. Türkiye'de orta doğu istikrarsızlıkları ile iç içe beslenen kuvvetli bir devrimci açılıma nesnel olarak gebedir. Devrimci sosyalizm söz konusu ülkeler kuşağında enternasyonal birliğe öncelik vermelidir.

Eski sosyalist ülkelerde sınıf mücadelesi değişik özelliklerle gelişiyor. Eski sosyalist kazanımların ortadan kalkmasıyla, işçi hareketi reaksiyoner bir tutum almaya başlamıştır.

Neoburjuvazinin, işçi sınıfına gösterebileceği hiç bir hedef kalmamaktadır.

Avrupa'da yükselen işçi hareketleri, işsizlik ve şovenist dalga, Eski sosyalist ülkeleri de derinden etkileyecektir. Son olarak Rusya'da eski Komünist Parti'nin çalışmasına izin verilmesi, neo burjuvazinin sıkıntılarını ve manevra alanlarının sınırlarını da gösteriyor.

Latin Amerika'da soğuk savaş yıllarında sosyalist gruplar arasında bölünmeye sebep olan argümanlar hızla terkedilirken söz konusu sosyalist grupların da devrimci çözümler için birleştikleri ilginç bir tarihi yaşadıklarını gösteriyor. Latin Amerika ülkelerinin borç yükü aşılmaz iktisadi krizler yaratıyor. Devrimci sosyalizm adına olanakları zenginleştiriyor.

Emperyalizmin yarattığı siyasi gericilik ve baskı toplumsal koşulların yarattığı dağ gibi sorunları aşmak için dünyanın önüne barbarlıkdan başka bir şey koymuyor. Sosyalist hareket insanlığın kurtuluşunu sağlayacak tüm şovenist, insanlık adı altında yürütülen tüm barbarca girişimlerin karşısında savaşacak tek aday güç olduğunu bir kez daha kanıtlamaktadır. Dünyanın tüm devrimci sosyalist güçleri dünya sosyalist devrimi için birleşmelidir.

NOTLAR

(1)**Haluk Yurtsever**, Hazırlanan yeni kitabının notlarından, s.1

(2) K.Marx, **Capital**, İng. Cilt 3, s. 237

(3) K.Marx, **Fransa'da Sınıf Savaşımı**, Sol yayınları, Engels'in önsözü, s. 9

(4) V.I. Lenin "The Third International and Hs Place in History" **Collacted works**. Vol. 29. p. 309

(5) V.İ. Lenin, **Emperyalizm**, Sol yay. s. 11

(6) age. S. 11

(7) **Socialist Review**, Kasım 1993

(8) V.İ.Lenin, **Emperyalizm**, The Highest Stage of Capitalizm, Collacted works, c.22, s. 295

(9) Haluk Yurtsever, **age.** s. 20

(10) **The Guardian Weckly**, January 24. 1993

(11) **Olaylar ve Yorumlar**, Aralık 1992

(12) Nazarbayev, **Özgürlük ve Demokrasi Yolunda**, Hotema Yayınları, İstanbul 1992, s. 94

(13) Sazak, Derya, "**Kılıç Kalkan Diplomasisi**", Milliyet. 1.11.1992

(14)Tekeoğlu, Muammer, Orat Asya'nın Yükselişi ve Ekonomik Stratejik Boyutlar, **Yeni Forum**, Mart 1992 s. 37

Devrim, program sorunsalı çevresindeki tartışmaların yoğunlaştırılması görüşündedir. Aslında, Devrim'de yazılanları, komünist bir devrimin program tezleri olarak okumak doğru olur. Kuşkusuz hiçbirini mutlaklaştırmadan ve eleştirel bir gözle. Sorun, kimlik ve ad kazanmak için ve adet olsun diye yazılı bir metin hazırlamak değil, program ve partileşme yoğunlaşmalarını; köktenci bir kopuş ve yeni toplum kuruculuğunun dinamikleri, bileşenleri durumuna getirmektir. Önemli olan, eleştiri, yaratıcı ve üretken bir tartışma yürütmektir. Görüşlerin dile getirilmesinde hiçbir tabu tanımıyor, katkı ve katılımı kendimizle sınırlı görmüyor, tartışmayı konuların bölüşüldüğü güdümlü bir darlığa itmeyi de doğru bulmuyoruz.

Program tartışması yalnız Türkiye Solu için değil, Türkiye için ihtiyaçtır. İhtiyaç keşfin anasıysa, bu tartışmanın tarafları da er geç ortaya çıkacaktır. Bu çıkışı, teşvik etmek, bu çıkışa kanal açmak istiyoruz. Bu bakışla, bondan sonra Devrim sayfalarında kendi yazılarımızın yanında, "dışardan" yazı ve aktarmalara da yer vereceğiz. ***DEVRİM***

Program kavrayışı

MESUT HASTÜRK

Devrim'de konu ile ilgilenen üç makale yayımlandı. H.Yurtsever yoldaş, sosyalizmin program sorununa giriş niteliğinde ön değerlendirmeler yaparken özellikle 11. sayıda öne çıkarılması gereken belirlemelerde bulundu. Bu yaklaşımların yanında önsel olarak ele alınması gerektiğini düşündüğüm, yine başlangıçta yer alan düşüncelerimi sunmak istiyorum.

Söz konusu üç yazıda da, bugüne kadarki program anlayışları üzerine eleştirel bir yaklaşımda bulunuldu. Bazı belirlemeleri özellikle sivriltmek ve ipin ucu olarak değerlendirmek gerekiyor. Buna geçmeden, her konuya yaklaşımda olduğu gibi program sorununu ele alırken de, bir programın dönemle ilintilendirilme zorunluluğundan hareketle sorular üretmek gerektiğini düşünüyorum.

Bu sorular, kuşkusuz gerek adı geçen makalelerden saptamaların, gerekse program sorunu olarak karşımızda duran siyasal perspektiflerin yeniden tartışılmasını, yeni fikirlerle beslenmesini gerektirmektedir.

ZORLUKLAR YA DA ZORUNLULUKLAR

Önce bir aşamalar sorunundan sözetmek gerekiyor. Önümüzdeki sürecin önünde olan şeylerin, amaçlakoşul bağıntısında nasıl değerlendirmesi gerektiği, hatta bunun doğru olup olmadığı, nasıl bir doğru olduğu konusunda tanımlar bulmak durumundayız. Bu tanımların, bir zorunluluk mu yoksa bir zorundalık ürünü mü olacağını şimdiden kestirmek güç. Koşul amaç bağıntısında ele alınacağına göre, her iki kavramı da bir önkabul saymaktan yanayım. Böylece ister amaç karşısında konumlanış, ister konumlanışın amaçla ilintisi anlamında pratik süreç için saklı düşünceler, eylem ve davranış esneklikleri olsun. Programlar da bunları yadsıyarak işe başlarsa birer kader manzumesi gibi bizleri ummadığımız sonlara götürür ve geldiğimiz son, asla gerçeğin ya da gerçekliğin sonucu olmaz. Kısaca ve basitçe: Kayıp olur.

Koşullar bizi realite ile yüzyüze getirir, zorunluluklar ise bunun hem hukukunu, hem de niteliğini ortaya koyar. Amaç ise her ikisi karşısında daima aşkın bir konuma sahiptir. Sorun ilinti sorunudur.

Hiçbir devrim saf olamayacağı gibi, hiçbir toplumsal dönüşüm de saf değildir. Böyle bir saflık için değil, ama hiçbir koşul da zorunluluk olmadığı için hareketin varolanın eleştirisi temelinde oluşturulması isteğiyle düşünmek ve eylemek gerekiyor. Böyle olunca, bir Ortadoğu devrimi, olanak veya bir olasılık olsa dahi, aynı zamanda ve derecede bir risktir de. Sovyet devriminin risk olması gibi. Bu risk, bir devrimin devrim olarak niyetine, salt bir devrimin mucizevi işler başarmasına inanın ayan her aklın öngörebileceği somut koşulları içerir.

Toplumsal dönüşümü aşkınlaştırıcı ya da indirgemeci değer ve inançlarla gerçekleştirmek ve bunu zorlamak hiçbir doğruluk içermez.

Dönüştürücü nitelik ve dinamikleri olmayan her devrim kendini de boğmaya hazır, doğuranın da istemediği bir devrim haline dönüşebilir. Komünistler böyle bir devrimi değil, dönüştürücü işlevi olan bir devrimi hazırlamakla yükümlü insanlardır. Düzey, alan, mücadele biçim ve taktiklerini, karşıtını

tanımlama ve bu ilkeye göre olma kaydıyla değerlendirmek gerekiyor.

Buraya kadar yazdıklarımdan benim çıkardığım sonuç, bir programın toplumsal dönüştürücü işleve sahip olması gerektiğidir. Elbette bu sözün altında toplumsal dönüştürülücüğü yüklenmiş tarih, toplum ve sınıf ilgisi yatmaktadır. Proleterya ve ona dayanan komünizm fikri bunun temelidir. Hem bütünüyle soyut, hem de pratik anlamıyla.

DÖNÜŞTÜRÜCÜ İŞLEV VE LENİN

Yurtsever yoldaş Lenin'den yaptığı bir alıntıdan yöntem çıkarıyor. Bu yöntem, Lenin'in yazdıklarından hareketle:

Program:

1."...komünist eylemlerin harekete geçirdiği sosyalist aydın ve sınıf bilinçili işçilerin varlığı... "koşullarına dayanır.

2."...bütünlük (Görüşlerin sistematize edilmesi, ajitprop çalışmalarını ortalaması, çerçevelemesi M.H.)

Biri koşullara, diğeri işleve ilişkin iki temel saptama. Bunların gerisinde de anlaşılacağı üzere devrimci dinamikler (koşullar) sözkonusudur.

Bildiğim ve bilebildiğim bütün programlar, devrim süreçlerini dışında ele alırsak, yalnızca bu saptamalardan ikincisine indirgenmiştir. Yani görüşlerin sistematik (ya da eklektik!) sunumu. Daha çok ajitasyonpropoganda kaygısına dayalı bir işlev biçilerek. Bunun dışında, kimlik ve daha bir çok öznel nedenlere dayalı amaçları da sayarsak, programa yaklaşım konusunda gerçekçi ve bilimsel faktörlerin gözetilmediği ortaya çıkar.

Ajit-prop metinlerine dönüşmüş ve o kaygıyı karşılamak dışında işlevi olmayan programlar, resmi ruhları ile hala ortalıkta dolaşıyor ve devrim koşulları, komünist eylemlerin çoğullaşması, sınıf bilinçli işçiler ve sosyalist aydınların harekete geçmesi gibi faktörlerin sözkonusu olmadığı koşullarda, programlar, "...ajitasyonu düşük, kopuk kopuk istemler" (Lenin) olmaktan bile uzak duruyor. Hatta ajitasyonu düşük, kopuk kopuk istemleri ifade eden birer resmi söylem olup uzaklaşıyor yeryüzünden.

Yöntem konusunun başlığını Lenin ve dönüştürücü işlev olarak belirledim. Anlaşılması gereken, Lenin'in program sorununu ele aldığı zaman dayandığı temel düşünce, o düşüncenin de temeli olan koşullar ve olanaklardır. Amaçla ilintisini kurduğumuzda içinde tartışma ve eleştirme hakkı barındıran ve bu hakkı bugün kullandığımız zorluklar ve zorunluluklardı.

Alıntılanan nottaki tesbit elbette kabaca "Komünist eylemlerin artması, sınıf bilinçli işçilerin, aydınların harekete geçmesi" kabilinden bir cümle tek başına indirgemeciliği getirebilir ve haksız eleştirilere yol açabilir. Bir kez bunun Lenin tarafından söylenmiş olması doğruluk kanıtı sayılmamalı. Doğru mu değil mi? Doğru diyoruz.

İkincisi ve en önemlisi, Lenin'in koşullara özgü olan bu saptamasının kendi koşullarımızda (tarihsel sınıfsal siyasal) nasıl bir bağlam içinde ele almalıyız?

Lenin'in saptamasındaki koşullar bir yana saptamanın soyut okunuşundan çıkartılacak bir sonuçtan sözetmek daha doğru olacaktır kuşkusuz. Mekanik benzeştirmeler ve kısır döngüler icat etmenin veya bu tür tuzaklara düşmenin önündeki en önemli çıkış böyle elde edilebilir sanıyorum.

Bu soyutlama düzeyindeki algılayış, dönüştürücü işlev ve bu işlevi yerine getirecek koşulların bağıntısıdır. Lenin döneminde dönüştürücü işleve aday bir siyasal oluşumun programı konuşuluyor. Bu algıdan hareketle, bizim de üstünde konuşacağımız şeyin, bugün dönüştürücü işlevin dinamiklerini dert edinmek olduğu söylenebilir.

O sözün söylendiği dönemin aksine bugün komünistlerin hemen çoğu toplumsalsınıfsal faaliyet alanında iradi etkinliğini yitirmiş, artık belli pratiklerin olumlu olumsuz tüm sonuçlarıyla hesaplaşmak zorunda kalacakları daha güç koşullarda hareket etmek zorunda oldukları ortada.

Dönüştürücü işlev konusunda oldukça zayıf bir konuma sahip olunduğu teslim edilmelidir. Komünist iradenin yeniden etkin hale gelmesi ya da sürecini devrimci eyleminin niteliğine uygun mücadele biçimleri ile örgütleyerek yaşaması bugün temel noktadır. Amaç, dönüştürücü işlev kazanabilmektir. İddialı olmak bu işlevi kazanma somutluğunu hiçbir zaman vermez.

Vermediği sürece de yazılan programlar ya kendi etkinliğine sıra gelmesini beklemek, ya da sık sık çöpe atılmak durumundadır.

O halde program sorununun genel olarak komünist mücadelenin bütün alan ve kapsamları ile içinde bulunduğu sorunları aşma yeteneğine endeksli bir sorun olduğu ortaya çıkıyor.

Program, ideolojik, politik, örgütsel ve sınıfsal-toplumsal etkinlik ve mücadelenin sonuçlarını ve amaçlarını kapsaması itibarı ile temel bir argümandır ve bu argüman iktidar sorunun çözümlemeyi amaç odağına alır. Programlar temsil sorunu ile malül olamaz.

Siyaseti kuşatan alan, siyaset dışında var olan bütün alanların toplamıdır. Siyaset, kuşatıldığı alanla diyalektik bağını kuramamış ya da zayıflatmışsa programı da eksik ve gediktir.

Tüm bunlar program yapılamaz anlamına gelmiyor elbette. Konuyu "sosyalizmin programı" olarak, "iktidar amacını koymuş" ve bunu temsil eden gerçek bir program olarak ele alıyorum. Aksi halde yapılan programların istense de istenmese de geçici olduğunun bilinmesi ve işlevini aşan yanılsatmalardan arındırılmış olarak algılanması gerekir.

Bugün rahatlıkla söyleyebiliriz: Türk solunda bilinen partiler ve programlar koşulların ürünü değildir.

Ajitasyon propoganda metinlerine dönüşmüş, ya da objektif olarak öyle bir amacı aşamayan manzumelerin, buna bağlı ya da bundan kaynaklanan ikinci bir özelliğinin de politik çerçeveyi aşmakta zorlanmalarıdır.

Gerçekten bu iki türlü tezahür ediyor: Aşkınlaştırma ve indirgeme.

İndirgemeye ait olan kısmı yazmış bulunuyorum, aşkınlaştırma ise, bu metinlerin her türlü toplumsalsınıfsal gereksinime yanıt, faaliyete yol ve eyleme biçim kazandıracak, ona fetva verecek birer yasa olarak görülmesidir. Böyle bir tanımlamaya elbette karşı çıkılır ve ulvi amaçlar karşısında sorgulanmaya başlanırsınız. Programlardaki bu iki yöntem toplumsalsınıfsal devinimi kendi varlığı koşullarında anlayarak bölen ve bu bölmenin iki sonucu olarak aşkınlaştıran ve indirgeyen (ki her ikisi de aynı amaca hizmet eder) yolu çıkarıyor karşınıza. Her sistematik kendi çerçevesi içinde bir uygunluk taşıdığı ölçüde mantıksal kurguya ve elbette ki döngüye zorunlu kılar insanı. Bu bir tornadır.

Türkiye de, bir program ve parti için en elverişli koşullar yetmiş ortalarıdır. Bugünden bakıldığında dönemin amaçla ilintisi açısından fazlaca şey söylemek mümkün değil, ancak koşullar ve olanaklar açısından böyle görünüyor. Bu, amaçla ilintili olmak sorunu karşısında geri düşen bir pratik de olsa olumluluğu bildiren bir saptamadır.

Konu başlığını şöyle toparlayabiliriz: Görüşleri sistematize etmeyi burada bütünleştirme yöntemi olarak anlamak gerekiyor. Dönüştürücü işlev, bütünleştirme zorunluluğunu doğuran koşulların genelini temsil yeteneğine bağlı bir sorundur. Bunun altında pratik ve bunun kadar öneme sahip daha parçalı ya da dar, ancak en az onun kadar yoğun ve sıçramaya elverişli koşulları temsil şansını da bu sözlere eklemek gerekiyor. Bu ek ne işe yarayacak? Kendiliğinden sürecin olası gelişmeleri karşısında bizi kavi tutacak. Örgütlü yürüyüş ve mücadelenin genel planda sürdürülmesi bu açıdan önemlidir.

Eksikliklerine rağmen ve yukarıdaki genellemeye rağmen bazı toplumsalsınıfsal koşullar, niteliği itibarı ile sözkonusu işleve sahip olabilir. Ekim devrimi bunun en önemli kanıtlarından sayılmalı.

Programlar taktik sorunları ve kısmi konuları, kısa erimli amaçları tarif etmez. Dönüştürücü işlevle yüklü olduğuna emin olmak istediğimiz bir program için temel sorma noktalarından biri de, toplumsalsınıfsal devinim kadar kendi devinimine de ne kadar olanak tanıdığıyla ilgilidir.

BAZI SORULAR

Türkiye pratiğinde, temsilci olmayan ve mücadele koşullarında üretilmemiş, sınıflara ittifaklar ve misyonlar biçmiş, bunlar üzerine bir çok boş tartışma yapılagelmiş, bunlardan, temel ayrılık ve yöntem sorunları çıkarılmıştır, çıkartılmaktadır.

Köylülük içinde örgütlenmiş bir hareket, düşünce ya da programında da köylülüğü başka bir siyasal güçmüş gibi ittifak olarak karşısına alıyor. Bu hayali ittifakı da iktidara ortaklaştırıyor. Henüz iktidar alacak koşullar müm-kün gözükmese bile. Rusya'da hiç değilse Narodnikler, Sosyalist Devrimciler ve bir çok siyasal ideolojik farklı oluşumlar belli sınıfsal temellere dayanmakta ya da onlar adına hareket etmekteydi. Bu durum ittifak sorununda somut siyasal sonuçlar doğurmaktaydı. Oysa Türkiye pratiğine bir bakın, tüm programlar bu tür somut ve karşıt ya da başka bir sınıf ile ittifakı gerektiren siyasal sonuçlarla karşılaşmış da değildir. Karşılaşılan güç ya CHP'dir, ya SHP.

Devrimci süreç üzerine hayali (bilimsel ve tartışmasız) iktidar sorunları yaratılmaktadır. Süreç önceden tasvir edilip, bütün dama taşları yerine konmaktadır. Programa bakıldığında bugün devrim olacakmış havasına kapılırsınız.

Bir diğer nokta da Kürt sorununda bir türlü netleşmeyen programatik bakıştır. Bu, daha çok güncel politikaya endeksli bir sorun olarak ele alınıyor olmalı. Kürt sorununun enternasyonal kavrayışla programa taşınması gerekiyor. Burada son gelişmelerden bazı ipuçları yakalamak mümkün. Türkiye Devrimi adlı bir kitapçık (Hedef Yayınları) bu konuyu ele almış bulunuyor. Kürt sorununa programının temeline oturtacak denli angaje olduğunun işaretlerini veriyor.

Ancak bizim sorunumuz Türkiye işçi sınıfının ihtilalci partisinin ve devrim mücadelesinin iktidar programının sorunudur. Bu temel ayırıcı noktalardan biri olarak kabul edilmelidir. Şu halde sosyalizmin program sorunun Kürt sorunun enternasyonalist nitelikte kavranarak ele alınması sorunu, sorundur ve ele alınmalıdır.

Gerçekten gariptir, sözkonusu çelişkileri bugün varsayımsal olarak geride kalmış olsalar da, hala siyasal oluşumların tarihlerinden taşımayı inançla (inatla) sürdürme çabalarını bir düşünün. Hiç değilse belli deneyimlere dayansın istiyorsanız, belli deneyimler konusunda iddialı bir kaç hareketin de (DevYol vb) programı olmadı hiç.

Program konusunun temel, hatta belirleyici sorunlarından biri de, yukarıdaki konularla ilintisi, içinde teorik arkaplandır. Bugün, sosyalizm çalışmasında kaybedilen mevzilerin teorik süreçlere izdüşer öğeleri açığa çıkarılmak zorundadır; bunun yanında o kapsamda olmayan ve ayrıca günümüz koşullarını çözümleme yeteneği gösteren bir teorik açılımın da buna eklemek gerekiyor. İdeolojik mücadele başlığı altında ele alınacak sorunlar ise tüm bunların anlaşılmasıyla mümkündür. Daha doğru bir söylemle, ideolojik sorunların sözkonusu çalışmalarla ilişkisinin açığa çıkarılmasıyla. Bunları yapmadan amaç ilintisi kurulmuş sayılamaz.

Program sorunlarını aşağı doğru çektiğimizde örgüt ve örgütlenme sorunları ile bunu tanımlayan ilkesel metinler yukarı doğru çektiğimizde devrimci süreç ve koşullar ve olanaklara bağlı olarak parti üzerine yoğunlaşmanın anlaşılması gerekiyor.

Bugün bunlar partileri ve programları olanların sorunları değilmiş gibi gözüküyor: böyle düşünenler inandırıcılıktan uzaktırlar. Değilmiş gibi gözükmelerinin nedeni, Lenin'de de bulduğumuz dönüştürücü işlevi yerine getirmekten uzak oluşlarıdır. Bunun çok açık nedenleri var: Koşullar, olanaklar ve teorikide-olojikpolitik sorunların bu kadar önemli olduğu dönemin içinden çıkmaktadır. Hala yükselme dönemlerine özgü sistematikler kullanılarak ve gerçekte ortaklaşmış olan sosyalizm sorunlarını öznel olarak aştıklarına inanarak bunu göstermeye çalışıyorlar. Her şartta bunun mümkün olmadığı ortada. Sınırlı politika, propaganda ve örgütlenme olanaklarının üzerinde kendini tanımlamak anlamına gelen ve bir illizyona dayanan bu gelenek ilerletici ve üretici olamıyor.

Genel olarak program yöntemi üzerine olan bu tartışmada, program tartışmalarında somutlanmak üzere ele alınacak tek tek program eleşt irilerine girmey i şimdi için gereksiz buluyorum.

Programın amacı ya da işlevi konusunda bir noktanın altını çizmek istiyorum. Bir program, iktidar sorununu gerçek olarak gündeme getirme konusunda inandırıcı temellere dayanmalıdır. Bu da amaç ile koşul arasında bir ilinti ile anlaşılabilir.

Bu yazıda dönüştürücü işlev program sor unun temeline oturmuş bulunuyor. Ancak bu eksik bir boyuttur. Tartışmaların, tümünü kapsamamaktadır. Bunun içindir ki teorik arkap lanın doygunlaşması, toplumsal sınıfsal hareket ve eyleme geçen kömünistlerin bu hareket içinde temsil olunuşu ve siyasetin yöntem, yönetim, ekonomi gibi temel kavramlara vereceği yanıtlar tamamlayıcı olacaktır.

Programın insanları ikna etmesinin temel koşulu kendisine duyulan gereksinimdir son tahlilde. Bundan sonra tartışılacak olan sorun programın kendisidir.

Siyaset alanında çarpıtılan konulardan birisinin de program sorununda ortaya çıktığı çok açık. Şimdi tartışmaya başladığımız bu konuda, sözkonusu saptama ve eleştirilerin üzerine çıkabilmenin eş değerde ikinci evresi olan yeni sorunları beraber tartışmak durumundayız. Program sorunu adı altında olsun ya da olmasın genel olarak siyaset teorisi ve ekonomipolitik düzeyde sürdürülecek bu çalışm aların, sonuçta vucut bulacağı tek yer gerçek toplumsalsınıfsal alanda olup biten mücad elenin niteliği, koşulları, düzeyi ve temsili sorunlarıdır.

Örgütlenme ve partileşme de benzer çerç evede ele alınmalıdır. Düzey olarak program sorunları da buna tekabül eder.

Birleşmiş milletler

MUHAMMET DEMİR

"Herkes, 19141918 Savaşının bitiminden sonra "Emperyalistler ve burjuvazi iktidarda kalırsa, böylesi bir yeni savaşın kaçınılmaz olduğunu görmektedir."

(Lenin ,Politik Ekonomi ders kitabı , SSCB, Ekonomi Enstitüsü Bilimler Akademisi Ocak 92.)

Birleşmiş Milletler Teşkilatı, 24 Ekim 1945 tarihinde 2. Paylaşım Savaşı sonrasının dengeleri üzerine kuruldu. Güvenlik Konseyi adı altındaki (ABD, SSCB, İngiltere, Fransa, Çin) üst denge kurumunun etrafında diğer ülkelerin hale oluşturduğu bir mekanizma meydana getirildi. Gerçi Savaş Öncesi Cemiyeti Akvam adı altında bir birlik var idiyse de, bu birlik 2. Paylaşım Savaşına engel olamamıştır. Kabaca söylenirse, sorun yeni bir emperyalist çelişkiler zinciriydi. Yani emperyalist entegrasyon eğilimleri güçlenirken bir taraftan da çelişkilerin yoğunlaşmasını beraberinde getiriyor. Bu ise 2. Paylaşım Savaşının patlak vermesine yaramıştır. Cemiyeti Akvam'ın tarihi, açık bir ifade kullanmak gerekirse, 'gelişen sınıf mücadelesi' tarihidir.

İlginç olan ama aynı zamanda hayrete olanak tanımayan ufak bir noktayı aktarmakta yarar görüyorum. Şudur; "Savaşa katılan devletlerin dolaysız savaş giderleri 1000 Milyar dolar tuttu, savaş eylemlerinin yol açtığı tahribat ise henüz bu hesaba dahil değildir...

Savaş, tekelci devlet kapitalizminin daha da gelişmesine yol açtı. Tümüyle ve bütünüyle tekellere tabi olan burjuva devletlerinin savaş tarafından belirlenen önlemleri, mali kodamanların, dev tekelci azami karlarının güvence altına alınmasını amaçlıyordu...Milyarlar tutan silah siparişlerinin olağanüstü elverişli koşullarla büyük tekellere verilmesi, devlet işletmelerinin yok fiatına tekellere devredilmesi, az bulunur hammaddelerin ve işgüçlerinin önde gelen şirketlerin çıkarları doğrultusunda dağıtılması, yüzlerce ve binlerce küçük ve orta işletmenin zorla kapatılması yada savaş sanayinin az sayıdaki büyük firmasına tabi kılınması gibi önlemler, buna hizmet etti".

Tarih yapıldığı dönemdeki etkilerle şekillenir. Tarih kendiliğindenci asla olamaz. Yukarıdaki belirlemeler ışığında görülüyor ki BM'nin oluşmasında etki eden parametreler kendiliğinden değildir.

Böyle bir anlayışla tahlil edildiğinde ortaya çıkan BM teşkilatının 111 maddelik anayasasının amacı olarak ifade edilen, "Milletlerarası barış ve güvenliği sağlamak", "barışı tehditeden sebepleri ortadan kaldırmak", "insan haklarını korumak" esaslarının birer iddia olduğu açıktır. Sormak gerekir. Hangi milletlerarası barış ve güvenliğin devamını sağlamaktan, hangi barışı tehdit eden sebepleri ortadan kaldırmaktan, hangi insan haklarını korumaktan bahsediliyor. Tek kelimeyle öz bir yanıt olacak (Bugüne kadar ki uygulamalar ışığında) Emperyalizm ve barbarlıklarının.

2. Paylaşım Savaşı global olarak iki kutuplu bir dünya yarattı: Sosyalist ve kapitalist. Daha sonraları kendilerine bağımsızlar diye rol biçen üçüncü bir yönelişoluşum çıktı. İki kutup temsilcileri BM'nin daimi beş üyesi arasındadırlar aynı zamanda. Bu dönem klasik anlamda Soğuk Savaş'ın da (19451989) dünyayı etkilediği bir dönemdir. Ancak burada şunu aktarmak gerekiyor. Bu dönem de "savaş tehdidinin bu blokların varlığından ve dolayısıyla Sovyet Birliğin'den" geldiğine inanan bir geçmiş perspektifine dayanır. Bu ise Stalinist dönemden beri SB'nin hiçbir zaman dünya düzenini değiştirmeye teşebbüs etmediğini unutmaktır. En fazla ikincil gerilimlerin kendi yararına 'güneşteki yerini' korumak için kullanmaya teşebbüs etti... Bugün değişen de SB'nin politikasının temel içeriği değildir, çünkü onun BM'deki hayır oyları hiçbir zaman kesin olmadı. Değişen politikasının biçimidir. " (2)

Yukarıdakilerin ışığında aşağıdaki satırları okumaya geçebiliriz.

ŞAMAROĞLANI SADDAM / BM'NİN ÇİRKİN YENİ YÜZÜ

14 Ocak 1993 perşembe günü ABD ile *müttefikleri İngiltere* ve *Fransa* ortak bir hava baskını ile Irak'a, yaklaşık 3 saat süren ve 112 uçağın katıldığı bombardıman şov'u yaptılar. Resmi açıklamalara göre 17'si asker olmak üzere 19 insan'ın kanı içildi, 8'i asker 15 kişi de yaralandı. Rahat yat Başkan Bush...!

YENİ DÜZEN DE RUHLARDAN DAYANAK ALINIR

BM'nin Irak'ın güneyine yönelik uçuşa yasak bölge kararının olmadığını da öğrenmiş olduk. ABD ve müttefikleri BM'nin 687 sayılı 'kitle imha silahlarının yok edilmesi' kararı ile, Irak yönetiminin halkına zor kullanılmasının engellenmesi amacıyla aldığı 688 sayılı kararına dayanarak 'uçuşa yasak bölge kararı' iddiasında bulunuyorlar. ABD, uçuşa yasak bölge kararının BM'nin 687 ile 688 sayılı kararlarının ruhunda (!) olduğunu ileri sürüyor.

HAZIR MÜDAHALE REÇETELERİ

Bakınız Demokratik (!) Emperyalist Dünyanın karar mekanizması olan BM Güvenlik Konseyi'nde her türlü müdahale için hazır reçeteler bulmak mümkün. Örnek mi istiyorsunuz, pekala; BosnaHersek'e müdahale için çağrıda bulunanlar, geçen yıl ekim ayında kabul edilen BM'nin 770 sayılı kararını hatırlatıyorlar. Bu karar "herhangi bir üye ülke gerekli gördüğünde tek başına müdahalede bulunabilir" diyor. O halde T.C, BM. kararlarına dayanarak, BosnaHersek'i korumak için müdahalede bulunabilir. Ne diye bekleniyor sorusu malum çevrelerce yineleniyor. Şu demeç ilginçtir, aynen alıyorum. "Bir ülkenin kalkıp demesi gerekir ki, yardım etmek için bundan daha iyi zaman olamaz. Bu Türkiye olabilir ve inanıyorum ki, birisi inisiyatifi ele alınca, diğerleri de peşinden gelebilir." (3) Bosna Hersek'lilerin büyük ağabeyi daha fazla beklememeli.

İzninizle yine Irak Müdahalesi'ne döneceğim. Bu müdahale özelinde aşağıdaki noktaları tespit ettim.

Bombardımanın Saddam Hüseyin (yeni Hitler)'in Birleşmiş Milletler kararlarını sürekli ihlal etmesi üzerine yapıldığı yazıldı, söylendi ve propaganda edildi.

Irak ültümatona konu olan füze bataryalarını saldırı konumundan çıkarmıştı ve bunu yaptığını bizzat ABD kabul etmiştir.

Irak özellikle kitle imha silahlarının yok edilmesine yönelik 687 sayılı kararın %95'ini yerine getirmiştir. En alakasız insan dahi, birazcık TV seyrediyorsa, açıkca gözlemleyebiliyordu.

Iraklı işçilerin (Iraklı siviller Kuveyt'e bir hafta içerisinde 4 defa girip malzeme ve füze çaldılar!?) İhlal ettikleri söylenen bölge şu anda BM kontrolünde olup, Körfez Savaşı'ndan önce Irak'a aitti ve BM Komisyon kararına göre, Irak'ın bu bölgedeki mallarını alıp taşımasının 15 Ocak 1993 tarihine kadar hiçbir kanunsuzluğu yoktur.

Bir rivayete göre, Başkan Bush emekliliğinde rahat edebilmek, bazı çevrelerin (ki özellikle ABD Kamuoyunu etkilemebelirlemede büyük bir öneme sahip New York Times'in) saldırılarını şimdiden boşa çıkartmak ve de biraz Saddam Hüseyin'in şahsi prestij meselesi yaptığı için deniliyor, kendisi açısından çok fazla bir maliyeti olmayan bombardımana karar verdi. İnsanlık Başkan Bush'larını saygıyla anacaklar (!)...Son yılların Şamar Oğlanı Saddam Hüseyin (bölgenin romantik kabadayısı), helal olsun başka söz söylemeye hakkımız yok gibi..!

Irak'a karşı yapılan son saldırı ile ilgili ister istemez taraf olan Türkiye özeline inmek gerekiyor sanırım. Batı aleminin üyeleri her ne kadar ilk günlerde desteklerini belirttilerse de, daha sonraları ABD'nin bu saldırılarda meşruluk zeminini aştığına dair rahatsızlıklarını belirtmeden çekinmediler. Rusya Dışişleri Bakanlığından bildirilen açıklamada "Irak'ın eylemlerine verilecek karşılık orantılı olmalıdır. Biz bu ilkeye kararlı biçimde bağlıyız" denilirken, Fransa'daki sol eğilimli liberation Gazetesi "BM'nin bir figüran rolü oynadığına" dikkat çekerken gazetenin yorumcularından More Kravetz'e göre Saddam Hüseyin'e karşı "mücize bir alternatif bulmaktan aciz Bush Yönetimi, Körfez Savaşı sonrası içinde, açık ve tutarlı bir politika bulamadı" diyor. Ardarda gelen saldırılar Paris'te "beklenen eylem" olarak değerlendirilirken, Tomahawk füzelerinin Bağdat banliyösinde nükleer tesisler çevresine giren bir hedefe yöneltildiği sırada Savunma Bakanlığı gerçekleştirilen "askeri harekatın Amerikan Harekatı" olduğunu kaydetti. İngiltere'de Başbakan John Major saldırılarla ilgili olarak "Saddam Hüseyin, BM kararlarına uyması için üst üste uyarıldı. Buna rağmen uymakta direndiği sürece bu uyarılar sürecektir" diyerek hükümetin saldırıyı tamamen desteklediğini dile getirdi. El Reşit otelinin isabet almasını Savunma Bakanı Malcolm Rıfkind "Ne yazık ki bu tür olaylarda, arzu edilmeyen sonuçlar da çıkmaktadır" diye yorumladı. Almanya sıcak savaşı uzaktan izlemekle yetindi. Hatırlanacağı üzere Almanya için Ortadoğu geniş ve karlı bir pazarı oluşturuyor. Bu nedenle orta-

doğuda hiçbir zaman açık bir taraf olarak varolmak istemiyor. Bu politikası ile ne batıyı ne de Arapları karşısına almamakla özetlenebilir. TC ise Kraldan çok kralcı olmaktan gurur duyduğu bir dış politika ile kendisini ifade etmeye çalışıyor. Daha dün muhalefette iken Çekiç Güç, İncirlik üssü ve diğer konularda mangalda kül bırakmayan koalisyon hükümeti aslında hiçbir yeni politik açılımı olmadığını seçmene kanıtlamıştır. Keza bu son olayda devletlu Çoban Sülü "dün dündür, bugün bugündür", felsefesine sığınarak çırağı Özalvari bir politika izlemekle ortağı Erdal'ı da bulaştırarak 'bir koyup, beş almak' ticari kafasıyla hareket etmek zorunda kaldı. Son gelişmeler artık Burjuva politikacılarının saf dilli ifade etmeleriyle çözüm vardır lafazanlıklarının TC'nin açılımına cevap vermediği üzerinedir. Burada sorunun yakıcılığı açısından Devrim'in 2. Sayısından şu aktarmayı yapmak istiyorum, "Sayılan şiddet alanlarında yoğunlaşmalar sürerken, burjuva diktadoryası iç siyasal sorunlarını çözmekte daha çok acze düşecektir. " tesbitinde bulunuluyor.(Devrim, Sayı 2, Eylül 1991, s .5)

* * *

İkinci Paylaşım Savaşı sonrası Birleşmiş Milletler'in uygulamalarına şöyle bir göz atarsak göreceğiz ki müdahalelerde;

1- Komünizm tehtidine karşı anti komünist ittifaklaryaratmak.

2- Çıkar bölgelerinde ABD'ye karşı çatlak seslerin susturulması.

Birinci tesbitimize örnek olarak Kore Savaş ittifakı ve Vietnam savaşını verebiliriz. İkinci tesbitimiz için ise Körfez Savaşı, Libya'nın Bingazi şehrinin bombalanması ve bir noktaya kadar Somali çıkartmasını sayabiliriz.

Birleşmiş Milletlerin müdahalelerini böyle bir satıha oturttuktan sonra BM'nin alıp da uygulamadığı kararlara ilişkin iki olaya değineceğim.

1- 1948 yılında Keşmir halkının isteklerine göre Pakistan veya Hindistan'a bağlanabileceklerini öngören BM kararı.

2- İsrail'e karşı alınan, işgal ettiği topraklardan çıkmasına yönelik bir dizi kararı öngören BM kararı.

Elimdengeldiğiölçüdeaçıklamagetirmekistiyorum;

1- Hindistan'ın işgali altındaki Keşmir'de BM Kararının uygulanmaması yüzünden 1948'den bu yana onbinlerce Müslüman Hindu (bana göre insan) hayatını kaybetmiştir. Bölgedeki sürekli olarak akan kanın durdurulması için yıllar önce alınan kararın hayata geçirilmemesi BM'nin eksi hanesine yazılmalıdır.

2- BM, İsrail'e yönelik bir dizi yaptırımı öngören kararların uygulanması için hiçbir adım atmıyor. Son olarak doğup büyüdükleri vatanlarından kovulan 418 Filistinli'nin evlerine dönmesi için alınan BM Kararı da bir türlü pratiğe dökülemiyor. Hatta Güvenlik Konseyine üye ülkeler kararın uygulanması için en küçük girişimde bulunmuş değil.

* * *

Demek ki anılan dönemin (19451989) bir üst platformu, uzlaşma platformu olan BM'dir. Günümüzde her türlü propagandaya rağmen dünya yeni bir dünya sistemine gitmiyor. Sadece bir takım kritik noktalarda emperyalist güçler dengesini koruyor. Meşhur soğuk savaş döneminin komünist tehdidinin tasviye edildiği fakat uluslararası terörizm tehtidinin öne çıkartıldığı bir öcü yaratılmaya çalışılıyor. Çeşni olarak daima yapıldığı üzere "insancıllık" sunuluyor.

Devrim Dergisinin 12. Sayısında "İçi Çıkar Dolu İnsanlık" adlı yazımda emperyalistlerin çıkarı olmadan hiçbir bölgeye adım atmadığını dilim döndüğünce ifade etmeye çalıştım. 5 Ocak 1992 salı tarihli "Türkiye Türklerindir" gazetesindeki koca koca puntolarla 'Amerika dünyayı uyuttu' ibaresi vardı. Alt başlık olarak Somalideki 'Umut operasyonu'nun altından ABD'in *petrol aşkı* çıktı' yazıyordu. Haberin devamında 9 Aralık 1992'den 5 Ocak 93'e kadarlık süre içerisinde 26 petrol kuyusunun büyük bir gizlilikle açıldığı, ABD'nin yıllardır Somali Kenya sınırında petrol aradığının Kenyalı yetkililer aracılığı ile de doğrulandığı, 2 yıl önce bu petrol aramaları yüzünden Somali ile Kenya'nın arasının açıldığı belirtiyor. Özellikle burjuvazinin yayın organında insanlığın çıkarla eşit tutulduğunun belgelenmesi açısından ilginçtir.

Bu bakımdan 20 Ocakta sona eren operasyon ABD açısından olumlu sonuçlanırken, TC askerleri artık emperyalist sam amcasının çıkar bekçiliğiniyapabilecek.

NOTLAR

1.*Politik Ekonomi* sf 367 Ocak Çınar yayınları.

2.*Dünya Solu* sf:45 (Class, Struggle No: 34 Ekim 90)

3. BosnaHersek'in BM nezdindeki temsilcisi Muhammed Şakir Beyin Basın açıklaması 14 Ocak 93.

"Mülteci"

ORHAN CEMİL

"1988 yılında artık Türkiye'yi terk etme zamanının geldiğini anladım. Kaçışım, politik suçlardan ciddi bir aranmadan ötürü değildi. Gerçi yatmam gereken az bir cezam vardı. Ama çıkışım, ruhsal olarak toparlanma, tedavi görme, kızımı görme, bir kaç arkadaşla görüşme içindi." (Ali Haydar Özilhan, Mülteci, Belge Yayınları, Eylül 1992, s.27)

Bir 'devrimci'ülkesini böyle terkediyor ve bir daha geri dönmüyor. İsviçre'de mülteci oluyor. Mülteci isimli kitabını yazıyor ve bunu hem Türkçe hem de Almanca bastırıyor.

Özgür Gündem gazetesinde kendisiyle yapılan bir röportajı gördükten sonra, büyük bir şaşkınlıkla okumak zorunda kaldığım Mülteci isimli kitabı için, Ali Haydar Özilhan'a ve kitabı basan yayınevine bir ders vermek kaçınılmaz oldu. Bu tür sorumsuzluklara göz yumulacağını hiç kimsebeklememelidir.

Eleştirilere geçmedenönce bir mültecilik çözümlemesi yapmak yararlı olacaktır. Her ne kadar mültecilik, tarihi geçmişi olan bir olguysa da, biz bunu 12 Eylül sonrası aldığı boyutlar itibarıyle inceleyelim.

Uğradığı baskılardan kaçarak bir başka ülkeye iltica eden insanlara mülteci deniliyor. 12 Eylül sonrası yaşanan mültecilik, bir ülkeye sığınma olmaktan çıkıp, mücadele dışına çıkmanın da iyi bir zemini oldu. Ayrıca, nimetleri gözkamaştırıcı olduğu için 'sahte' mülteciler de ortaya çıktı.

Mültecilik, yeni aldığı bu boyutlar itibariyle iki kategoriye ayrılabilir. Birinci katagoriye 'pozitif' ya da 'aktif mültecili'k denilebilir. Çeşitli zorunluluklar sonucu ülke dışına çıkan (ya da çıkarılan), mücadeleye katkılarını buradan yapan kişiler bu katogorinin içine girer. İkinci katogoriye ise 'negatif' ya da 'pasi'f' mültecilik denilebilir. Burada, hem mücadele dışında olmak hem mücadeleye katılmamak ve hem de devrimciliğin nimetlerini sömürme vardır. Bunların kendilerini devrimci diye nitelemesi negatif ya da pasif mülteci olmalarını değiştirmez.

Avrupa'daki mültecilerin yaptıkları politik ekonomik mülteci ayırımı yapay ve işlevsizdir; hiç bir açıklayıcılığı yoktur. Politik gerekçelerle mülteci olup, politik misyonlarından soyunarak ekonomik mülteciliğe geçen çoktur. Avrupada T.C pasaportu taşıyan işçiyle statüsü mülteci olan işçi arasında bir fark yoktur. İkisi de bulundukları mekana iş için gelmiştir. Ve kapitalist Avrupa ülkeleri için bunlar ucuz işgücü kaynağıdır. Dolayısıyla ekonomik mülteci olarak tabir edilen kesimi, işçi olarak telakki etmek daha açıklayıcıdır. Mülteci kitleyi ise, pozitif ve negatif diye ayrıştırmak şu açıklayıcılıkları sağlar: pozitif mülteci, mücadelenin toprağına bağlıyken, negatif mülteci sığındığı ülkeye entegre ve adapte olma çabasındadır. Birinci kesim, bulunduğu ülkenin imkanlarını mücadelenin olduğu toprağa seferber ederken, ikinci grup, bunu kendi özel ihtiyaçlarını ve mültecilik faaliyetlerine kanalize eder. Pozitif mülteci ülkesine çağırıldığında hemen gelebilecek insan iken, negatif mülteci, bunu çeşitli gerekçelerle reddedebilecek insandır. Birinci kesim geçici, ikinci kesim kalıcıdır.

Avrupa'da dejenerasyona uğrayan, devrimcilikten ayrılan, küçük bir kesimdir. Asıl dejeneras yon Türkiye'de başlamakta, Avrupa'da realize olmaktadır. Bu nokta önemlidir. Yoksa insanların kısa bir süre içinde devrimcilikten neden koptuklarını anlayamayız. Bunların yılgınlıkları, çürümeleri Türkiye'de başlamıştır. Avrupa'ya çıkarak orada geniş bir negatif mülteci kitlesi oluşturmuşlardır. Geçmiş 'devrimci' yaşantılarının mirasını yiyerek kendilerini tüketmektedirler.

Örgüt'ün çıkardığı mülteciler için bir noktaya dikkat itmek gerekir: Negatif ya da pasif tabir edilen mülteciler, vakit geçirmek ya da zevahiri kurtarmak için mülteci örgütler kurabiliyor. Yani mültecileşen örgütler vardır. Bunların tabanı ve tavanı Avrupadadır. Böyle bir örgütün çıkardığı mülteci, baştan, negatif mültecidir.

Bir devrimci hareket, mültecileşmeye karşı önlemler alarak, Avrupa'yı devrimci tarzda kullanabilir. PKK örneği açıklayıcıdır. Bu örnekte, rotasyon ve mücadelenin estirdiği rüzgarlarla politika yapmak esastır. Asıl mücadeleye yaptıkları 'lojistik destek' ölçüsünde devrimciliğe yakın olabiliyorlar. Türk sol hareketlerinin mültecilik politikası ise muğlaktır. Negatif mülteciliğe meşruiyet kazandıranlar olduğu gibi, giderek mül-

tecileşme emareleri gösteren hareketler de vardır.

Türkiye'de politik faaliyet gösteren hiçbir sol hareket, negatif olarak tabir edilen mültecileri ülkeye getirmeyi düşünmemelidir; pislik gelir...

Son bir nokta: mültecilik ile enternasyonalistlik farklıdır. İlkinde sığınma, ikincisinde mücadelenin merkezlerinde yoğunlaşma ve giderek bunu yayma vardır.

Şimdi Ali Haydar Özilhan'a ve "Mülteci" kitabına geçebiliriz.

1. Metris firarının yaşandığı günlerde ülke dışına çıkmaya karar veren Ali Haydar Özilhan'ın, sıradan bir sempatizan devrimci olmadığı anlaşılmaktadır. Bir yerde şunları yazmakta: "Kasım 1980'de idamımın istendiği duruşmadaydım. Kasım 1984'de gene yakalandım ve 40 günlük Gayrettepe macerasında, 1979'dakinden farklı olarak askıyı, işkenceyi yaşadım." (s. 79) Böyle süreçlerden geçen birinin sonraki yıllarda mültecileşebileceğini düşünmek zor görünüyor. Bunun, kitapta ifade edilmeyen boyutları olmalıdır. Bunlar mültecilik çözümlemesinde belirttiğimiz dejenerasyon ve çürümedir. Eşi önceden 'politik mülteci' olmuş olan Ali Haydar'ın, İsviçre'ye kısa bir süre için gittiğini belirtmesi (s. 35) gerçeğe uygun düşmüyor. Çünkü hemen , İsviçre'ye gittiğinin ertesi günü kaydını yaptırıyor ve kimliğini alıyor. (s. 34) Kısa bir süre sonra dil kursuna başlıyor (s. 35) ve iş arama gereği duyuyor. (s. 36) Birden Avrupa'da olduğunu kavrıyor. (s. 35) Kısa bir süre sonra döneceği düşüncesini samimiyetsizliğini kanıtlayacak ifadelerini bulmak zor değil. Aksine tükenişi gösteren noktalar var: Devrimci Haydar, İsviçre'ye uçmadan önce cebinde kalan son 7 leva ile şampanya alıyor ve bunu Real Madrid PSV Eindhoven maçını televizyondan izlerken içmeyi planlıyor.

Kısaca toparlamak gerekirse: Ali Haydar Türkiye'deyken tükenmiştir. Metris firarıyla korkuyor ve hemen Avrupa'ya çıkıyor. Metris firarilerinin Almanya'ya gelmesiyle onları görmeye gidiyor. (s. 45) Karanlıkta bırakmasına karşın, bu sırada, örgütsel sorunları, anlaşmazlıkları çıktığı tahmin edilebilir. Ayrıca örgütünün Avrupa'daki durumunun onu düş kırıklığına uğratmış olması olasıdır. Çünkü yazdıklarından Avrupa'da hiç bir örgütsel faaliyet içinde bulunmadığı anlaşılmaktadır.

2. Türkiye 'de üç üniversiteye kayıt yaptırıp bitirmeyen ve bir mesleği olmayan Ali Haydar, Avrupa'ya çıkınca mülteciliği kendisine meslek seçiyor ve mülteci kamplarında çalışmaya başlıyor. Yaşadıklarını da Mülteci isimli kitapta yazıyor.

Özgür Gündem gazetesinde kendisiyle yapılan röportajda kitabı yazmasının üç nedeni olduğunu söylüyor: "Birincisi, Avrupa'daki bu çürümüşlüğü, sadece satır başlarıyla insanlara hatırlatıp bir tartışma yaratmak ve eğer mümkün olursa da bu kamburun solun içinden atılmasına katkıda bulunmak." (*Ö. Gündem,* 19.12.1992) İkincisi, Avrupa'da devrimcilik yapılmayacağını göstermek, üçüncüsü, Evren ve Özal'dan (evet, gerçekten böyle söylüyor) aşağı kalmamak...

Yayınlandığı dönemde önemli bir boşluğu dolduran *Gündem* gazetesinin bu kitabı, "Siyasi mültecelik olgusuna eleştirel bir bakış" olarak lanse etmesi bir yana, Ali Haydar'ın bu çürümüşlükten kurtulmak gibi bir çabası ve niyeti görünmemektedir. Aksine, kendisi bütün çürümüşlüğün içinde ve farkında olmasına rağmen, mülteci olarak yaşamaktan hoşnut görünüyor. Neden? Çünkü, negatif mülteci iktidarsızdır. Çürümüşlüğü gören ve yaşayan mülteci Haydar, bunun alternatifi olabilecek "kurtuluş" yolu ile buluşamıyor; buluşma çabası gösteremiyor.

Kitap, iş aramak için gelen 'sahte' mülteciler ve Ali Haydar'ın "hızlı devrimcilik" dediği negatif mülteciler ile daha çok İsviçrelilerle ilişkileri kapsıyor. Bir yanıyla da, İsviçrelilere mültecileri tanıtma ve onlardan insaflı davranmalarını dilenme kaygılarını taşıyor. Bu amaç, Almanca basımı gerektirmiş olmalıdır.

Bütün dejenere olan mülteciler gibi içki düşkünü olan Ali Haydar, kurtuluşu alkolde arıyor. Girdiği 'iddialardan' 40 şişe şarap kazanıyor (s. 148) ve uyuşturucu kullananların düzeyinde içki içiyor. (s.130)

3. Dejenerasyon ve çürüme, çok doğal olarak dile ve üsluba da yansıyor. Mülteci Haydar'ın, eğer önceden biliyorsa, Türkçe'yi unuttuğu anlaşılıyor. Argo ile sulandırılmış bir uslup, kitap boyunca okuyanı rahatsız ediyor. Çürümüşlüğün boyutlarını sergiliyor. Herşeye karşın, bir kitap, bu kadar cümle ve imla bozuklukları taşıyamaz. Bu kadar özensiz yazılamaz. Kitap, sanki bir teybe anlatılmış anıların, bir Türkçe bilmez tarafından kağıda dökülmesiyle oluşturulmuş.

"İsviçre çok çeşitli bir devlet ama illaki İsviçreli aramak istiyorsak gerçek İsviçreliler orta İsviçre'de toplanmış durumdalar (benim için) Cenevreli Lozanlı ya da Baselli biri tam anlamıyla İsviçreli, şüpheci, yabancılara karşı dikkatli, geleneklerine bağlı, ineklerini, bütün hayvanlarını çocuğu gibi gözeten, nötral, milliyetçi, muhafazakarlar, orta ve bir miktar doğu İsviçre'de." (s.42)

'Fazla söze ne hacet' dedirten bu paragrafın ve tüm benzerlerinin bütün vebali, çok "sayın" yazarına, "saygın" yayınevine aittir.

Bu kitabı, "ülke dışında ve içinde diri kalmayı başaranlara adayan" yayınevini ve "Mülteci" Ali Haydar'ı protesto ediyorum.

Alev ve mum:

Romantik Almanya faşizme karşı

CAN KARDELEN

Tolstoy, romantizmi gerçeğin gözüne bakma korkusu olarak tanımlar.(1) Bu yazı, neo-nazilerin "eylemlerinin" yükseldiği Almanya'da, Almanların gerçeğin gözüne nasıl ve niçin bakamadıklarını göstermeye çalışacak. Eylem sözcüğünün tırnak içine alınması, yazının, batı demokrasilerinin "suç" kavramından yola çıkışını ve bütün sorunun bukavram etrafında dönüp durduğuna dair olar inancını ifade ediyor.

1992 Almanya'sında Rostock, neo-nazilerin eylemler zincirinde bir yükseliş noktasıdır. Rostock'ta neo-naziler Uzak Doğulu mültecilerin kaldığı kampa molotof kokteyller, taş ve sopalarla saldırıp kamp binasını ateşe verdiler ve bu saldırı sırasında Rostock halkının bir kısmı Birleşmiş Almanya'nın önemli bir kenti olmaya aday şehirlerinde çevrelerine "disiplinsizlik", "geri bir kültür", "pislik" yayan ve devletten aldıkları sosyal yardımlarla kendilerini bağrına basan Ana Almanya'nın kendilerine daha fazla ekonomik kaynak ayırmasına engel olan "Yabancılara" haklarını bildiren eylemcileri alkışlarıyla desteklediler; polis ve itfaiye olay yerine geç geldi. Pogrom görüntüleri, üst katlara yayılan yangından kurtulmak için kendilerini dışarıya, faşistlerin kucağına atamayıp, binanın çatısına çıkmaya çalışan "kurbanların", molotof kokteyleri atarken uluyan faşistlerin ve destekçileri de dahil, bütün dünya televizyonlarından geçildi. Almanya şoka girdi ve "yabancılar sorunu" üzerine ağır aksak süregiden tartışma yoğunlaşıverdi. Yoğunlaşan tartışma içinde SPD (Almanya Sosyal Demokrat Partisi) merkezi, iktidardaki koalisyon ortakları CDU (Hristiyan Demokrat Birlik) ve FDP (Özgürlükçü Demokratlar Partisi)'nin sığınma hakkıyla ilgili anayasa maddesini sığınmacıların aleyhine değiştirme önerisini Federal Meclis'te desteklemeye karar verdi.

Neo-naziler de dahil, stüdyolara davet edilen tarafların televizyon kameraları karşısında yaptıkları tartışmalara yön veren ve SPD'nin söz - konusu anayasa maddesinin değiştirilmesini kabulünün dayandığı temel mantık şöyleydi: "İnsanlık onuru dokunulmazdır, neo-nazilerin eylemlerini desteklemiyoruz; ama gittikçe artan ve artışı bugünkü yasalarla önlenemeyen mülteci akını Almanya'nın ekonomisine artık kaldıramayacağı bir yük getirmektedir. Bu sorunun bu yüzden -ve neo-nazilerin eylemlerinin durması açısından da- bir an önce çözülmesi gerekiyor."

"Ama" süzcüğünün kendisinden önceki cümleleri götürdüğü söylenir! Kapitalizmin mantığı içinde kalan bütün görüşler, "onur"un da içinde yer aldığı değerlere kararlı bir tonla bir an sahip çıktıktan sonra "ama" diyerek kapitalizmin mantığını öne çıkarmaya, "ama"dan önce söylediklerinde samimi olduklarını, ama "gerçek" karşısında çaresiz olduklarını kanıtlamaya girişmeye mahkum oluyorlar.

Almanya'da kapitalizmin mantığının dışında birilerini ararsak önümüze kimler çıkar?

Önce otonom gruplar, sonrasında da Kızıl Ordu Fraksiyonu RAF.

RAF geçmişte, düşünce ve eylemleriyle, üyelerinin yaşam biçimi ve kararlılığıyla düzenin mantığının dışında ve kendi içinde tutarsızlığıyla karşısındaydı. 1992 yılı başlarında bir bildiri yayınlayarak eylemlerini durdurduklarını ve dünyanın değişen dengeleri karşısında taraftarlarının katılımını da kapsayan bir tartışmaya ihtiyaç duyduklarını açıkladılar. Çözülüşün genellikle bu tür bildirilerle dışa vurduğunu tarih bize öğretmiştir; ancak bu acı tecrübeye dayanarak, RAF'ın yayınladığı, Alman mantıklılığının derin izlerini taşıyan bu bildiriyi çözülüşün dışavurumu olarak değerlendirmek, hayal kırıklığına karşı kaza-nılan alışkanlıkla, hayatın şaşırtıcılığını unutmuş olmaya benzeyecektir. Tarih, belirli zaman dilimini ne olup ne bittiğini anlamak amacıyla birbirleriyle konuşmaya ayırmak isteyenlerin, gömdükleri baltalarını yeniden ve yine öfke ve kararlılıkla ele almalarına da tanık olmuştur.

RAF'ta yaşanan bu-yüzeydeki-durgunluğu böylece geçersek olayların hızlı akışını izleyebiliriz.

Rostock'tan sonra neler oldu? Şok, gerçeğin yoğunlaşmış biçimiyle karşılaşmaktır; önce bir

şok geldi; sonrasında çözüm arayışı ya da kaçış gelir; olayın boyutu karşısında Alman halkı için kaçış mümkün değildi. İnsanlar bir alabora oldular, ağır aksak giden tartışma yoğunlaştı ve ortaya çıkan tepki, neo-nazilerin eylemlerinin insanlık onurunun dokunulmazlığı vurgulanarak kınanması, lanetlenmesi temelinde geniş katılımlı kitlesel gösterilerle ifade edilmeye başlandı, akıllara "çözüm nedir?" sorusu geldiğinde de "Amaa..." denilerek Alman halkının bekası ve neo-nazilerin eylemlerinin durmasını sağlamak için mülteci akımının durdurulması gerektiği vurgulandı. Kamuoyunda genel bir kabul gören bu çözüm düşüncesi, sığınma hakkıyla ilgili anayasa maddesinin değiştirilmesiyle doruğa ulaştı. Neo-nazilere gösterilen tepkilerin en büyük kitlesellikle ifade edildiği nokta ise 10.8.92'de Berlin'de yapılan, Cumhurbaşkanı Richard von Weizsacker'in önderlik ettiği "İnsanlık Onuru Dokunulmazdır" yürüyüşü olmalı.

Bu yürüyüş, Alman halkının neo-nazilerin "eylemlerine" duyduğu tepkinin doruk noktası olacaktı; Almanya, başarının başdöndürücü olduğu bir noktaya koşuyordu, ancak "talihsiz" bir olay bu görkemli yürüyüşe leke düşürüverdi: Alman polisinin gözünden kaçarak ön sıralara yerleşmiş bir grup otonom, Richard von Weizsacker Doğu Berlin'in görkemli müzelerinden birisinin basamaklarına kurulmuş kürsüde konuşmasını yaparken, bu iyi niyetli, saygıdeğer adamı yumurta yağmuruna tuttular. O anda, çisil çisil yağan gerçek bir yağmur altında da olsalar kendilerine edindikleri kutsal görevi yerine getirmekten kaçmayan yüzbinlerce ve televizyonlarının başındaki milyonlarca Alman'ın hissettiği gurur, utanç duygusunun güçlü darbeleriyle yerle bir ediliverdi.

Alman polisi bu densizlere saldırır, onları alandan atmaya çalışırken, Richard von Weizsacker konuşmasını önüne dizilen kalkanlı polislerin koruması arkasında öfkeyle sürdürüyordu: "İnsanlık onuru dokunulmazdır ve sağ radikaller gibi işte bunlar da -sol radikaller- insanlık onuruna saldırıda bulunmaktadır."

Bu öfkeli konuşmanın ardından yürüyüşçülerin dağılmaya başladığı sırada televizyon muhabirinin mikrofonlarını uzatıp Cumhurbaşkanı'na yumurta atılması karşısındaki duygularını, düşüncelerini öğrenmek istedikleri insanların bazıları -yüzlerinde şok- utanç duyduklarını söylüyor, bazıları utançtan ağlıyorlardı. Neden ağlıyorlardı?

Yalçın Küçük, Aristoteles'in "acıma" tanımından yola çıkarak, ağlamanın, insanın kendisine acıması olduğunu söyler. Aristoteles'e göre acıma, hak edilmeyen bir konuma düşmüş ya da düşürülmüş olunduğunda ortaya çıkıyor.

Evet, Almanlar ağlıyorlardı, çünkü onlar yabancı düşmanı değillerdi ve oraya, yüzbinler olup o meydana bunu göstermek, içlerinden çıkan birkaç densizin yaptığı şiddet eylemlerini asla onaylamadıklarını Cumhurbaşkan-larının önderliğinde bütün dünyaya göstermek için gelmişlerdi; oraya, Rostock'tan duydukları utançtan kurtulmak için gelmişlerdi. Ama talihsizlik yakalarına bir kere yapışmıştı ve sağ radikallerin üzerlerine bulaştırdığı utançtan kurtulmak üzereyken sol radikaller bu görkemli eylemlerini lekeleyivermişler ve yeni bir utanca boğmuşlardı onları! Bunu hiç hak etmemişlerdi. Eylemin doruğunda Cumhurbaşkanları kürsüye çıkarken, aralarına sızmış olan bir grup anarşist, bütün dünyanın gözleri önünde her şeyi berbat etmişti.

Layık olmadıkları bir konumdan kurtulmak üzereyken, layık olmadıkları bir başka konuma düşmüşlerdi; ve yeni bir utanca boğulmuş ağlıyorlardı.

Şimdi bu acıklı sahneyi bırakalım! Alman ulusu, dünyaya karşı duydugu bir utançtan kurtulup alnı açık yürüyebileceği bir yola açılan dönemeci dönmek üzereydi, ama dönemedi. Bu durumda ne yapılır? Dönemeç dönülmek üzereyken bir an duyulan o büyük ferahlığı kursaklarında bırakan leke temizlenir! Bunun bir kural olması gerekiyor. Richard von Weizsacker, sağ radikaller gibi -o anda kendisine yumurta atan- sol radikallerin de -kendisinin Batı demokrasileri adına tanımladığı- insanlık onuruna saldırdıklarını söylüyordu. Bu konuşma Lustgarten'de 10.8.92 tarihinde yapıldı ve on iki gün sonra, Doğu Berlin'in otonom gruplarının yaşadığı işgal evlerinin yoğun olduğu bölgesi Friedrickshain'da üç otonomcu, neo-naziler tarafından bıçaklandı; birisi öldü, diğer ikisi ağır yaralandılar!

Bu cinayetin Almanya'nın üzerine çökmüş olan uğursuzluğun etkisiyle yaşanan talihsiz bir rastlantı olduğunu söyleyebilmek için, Richard von Weizsacker'e inanmak gereklidir. Bu saygıdeğer adamın samimiyetine inanmıyorsak, bu cinayet, kendisinin emri ve iradesi dışında alınmış intikamıdır; ki bunu söyleyebilmek için de, tarihin talihsiz rastlantıların birbirini kovalamasıyla değil, olaylar zincirinin yukarıdan bakıldığında mantıklı olarak sıralanmasıyla sürdüğünü bilmek yeterlidir.

Tarihte talihsizlik yalnızca olaylar zincirinin yediği insanlar için geçerlidir ve Slyvio ile iki arkadaşı bıçaklanmalarını, bir gece yarısı kendi bölgelerinde rastladıkları faşistlere karşı demok-

ratça davranma talihsizliğine borçlu oluyorlar. Bu anlamıyla bu cinayet, acı oluşunun yanısıra - bundan da daha çok- kan akmasından dersler çıkarmaya çalışan -üzülme duygusuna yabancılaşmış- tarihçiler için değerli bir örnek olmalı.

Kaldıkları işgal evinden çıkıyor ve sokakta, omuzlarında "Alman Olmaktan Gurur Duyuyoruz" yazılı armalar bulunan dört neo-naziyle karşılaşıyorlar. Bu onlar için şaşırtıcı olmalı, çünkü otonom grupların yoğun olarak yaşadıkları bir bölgeye neo-nazilerin gelmesi ve yürüyüşe çıkmış gibi dolaşmaları -Avrupa demokrasisi içinde bile- olağan değil; neo-naziler işgal evleri bölgelerini yalnızca saldırıda bulunmak için ziyaret ediyorlar; ya da keşif için. Olağan olan ve eğer, bu bir öyküyse okuyucuların Slyvio ve arkadaşlarından bekledikleri nedir?

Dörde dört, ama kendi bölgelerinde olduklarını düşünerek, arkadaşlarını faşistlerin çevrede dolaştıklarından haberdar etmeleri; bu çok mümkün, bağırarak ya da içlerinden birisinin koşarak bir solukta haber vermesiyle. Ama bu noktada faşistlerin otonomların burunlarının dibinde yürüyüşe çıkmalarından daha şaşırtıcı bir şey oluyuor, Slyvio ve arkadaşları faşistlerle "Alman olmaktan gurur duymanın" yanlışlığı üzerine tartışmaya başlıyorlar. Tartışmanın ne şiddette geçtiği belli değil, ama böyle bir tartışmanın geçtiği kesin. Slyvio ve arkadaşları sonunda faşistleri ikna edemeyeceklerini anlamış olacaklar ki, tartışmayı kesiyor ve işgal evlerindeki yoldaşlarını en azından bir saldırıya karşı uyarma gereği duymadan, gece için, planladıkları programı yaşamaya yöneliyorlar; metroya yürüyor, merdivenlerden inmeye başlıyorlar, ama platforma ulaşamıyorlar. Az önce yaptıkları tartışmada "Alman olmaktan gurur duymanın yanlış olduğuna" ikna edemedikleri neo-naziler peşlerinden geliyor ve Slyvio ile iki arkadaşını tartışmayı sürdürmeye gerek duymadan bıçaklayıveriyorlar. Polis ve ambulans olay yerine geç geliyor; bu da bir rastlantı olmalı! Slyvio ölüyor, iki arkadaşı ağır yaralı olarak hastaneye kaldırılıyor. Polis, soruşturmasını çok yönlü olarak başlatıyor ve bu soruşturmada bugüne kadar yakalanan yok!

Bu acı olaydan bu paragrafa taşınacak cümle şu olmalı: Dört otonomcu genç kendi bölgelerinde sokağa çıktıklarında omuzlarında "Alman Olmaktan Gurur Duyuyorum" yazılı armalar taşıyan dört neo-naziyle karşılaştılar ve Alman olmaktan gurur duymanın yanlış olduğunu savunarak onlarla tartışmaya başladılar!

Bundan sonra ne söylenebilir?

Düzenin mantığı dışında yaşıyor görünen - gerçekten de yaşama hülyaları olan- otonomların, neo-nazileri kendileri için değil, yabancılar için düşman gördükleri! Bu olayda yaşanan budur! Ne faşistleri dövmeye kalkışıyor, ne de faşistlerin kendilerine saldıracağına olasılık vererek önlem alıyorlar. Berlin duvarlarında otonomların yazdığı "Kampf dem Faschismus Überall!" (Faşizme Karşı Her Yerde Savaş!) sloganının bulunduğu doğrudur; ama, eğer bir abartma yaparsak, sloganla sloganı atanların pratikleri arasında böylesine büyük bir dramı veren farkın ancak bu olayda yaşandığını söyleyebiliriz.

Almanya'da, "neo-nazilerin yabancılar için düşman olduğu" düşüncesi, toplumsal bilinçaltında yer etmiş olan biçimleriyle birlikte, düzenin mantığının içinde kalıyor; verilen örnekle kanıtlanmak istenen budur.

Olayların akışını izlersek, Slyvio ve arkadaşlarının bıçaklanmaları yabancılara yapılan saldırılar kadar büyük bir yankı uyandırmadı. Bunun bir nedeni bıçaklananların yabancı olmamalarıydı! Gerçeğin gözleri bu olayda çok daha korkutucuydu çünkü! Bir başka nedeni ise, gelen ve gelebilecek muhtemel tepkilerin Richard von Weizsacker'in "Bunlarda da sağ radikaller gibi insanlık onurunun düşmanıdırlar" sözleri karşısında zayıf kalışlarıydı. Günah çıkartmak için yapılan görkemli bir ayini lekeleyenler cezalandırılmışlardı ve Almanya köşeyi dönmüş, yürüyordu! Ancak Slyvio ve arkadaşlarının bıçaklanmalarından bir gün sonra Mölln'de bir geceyarısı neo-naziler üç Türk'ü yaktılar! Daha güzel bir ifadeyle üç insanı yaktılar! Ateşe verdikleri ev içinde uyuyan insanlar fırın olduğu zaman da polise telefon ederek "Heil Hitler!" diye bağırdılar!

Almanya susmuştu! Böyle durumlarda Almanlar için bir talihsizlik varsa bu, Almanca'da "dış mihraklar" gibi bir deyimin olmamasıdır. Almanya susmuştu ve Alman ulusu bu kadarını hiç mi hiç hak etmemişti. Almanya artık alnı açık değil, yeniden batırıldığı derin bir utanç içinde yürüyor ve ağlıyordu! Mikrofonların görüşlerini ve duygularını öğrenmek için uzatıldığı Möllnlüler söyleyecek kelime bulamıyor ve ağlıyorlardı. Sonrasında Almanlar ağlıyor ve Mölln'ü ziyaret ederek üç insana fırın yapılan evin kalıntıları üzerine çiçek bırakıyorlardı.

Romantizmin tırmanışı böylece başladı. Süreçte bu tırmanışı hızlandıracak birisi ahiretsel diğeri dünyasal olan iki olay da vardı ve böylesine talihsiz bir dönemde şans Almanlara yalnızca bu anlamda gülmüştü: Birincisi, Hristiyanlık dünyasının "duygu" düzeyinde "bir"

olduğu, İsa'nın yeniden dirilişinin beklendiği Weihnacht ve dünyadaki bütün insanların kendilerini bir düzeyde "bir" hissettikleri, ortak bir an yaşadıkları Slyvester.

Bu iki gün, romantizmin yükselişi için nasıl zemin olabildi?

Özellikle Slyvester için insanların evrensel düzeyde ortak bir an yaşadıkları görüşü, "dünyanın gerçeği" düşünüldüğünde ayakları havada görülebilir. Ancak burada şaşırtıcı olan, insanların "dünyanın gerçeğine" rağmen, yalan olarak söylenen ya da samimi olarak hissedilen umutlarla, zamana koydukları noktalarda -bir geceyi- kendi değer ölçüleri içinde yaşama larıdır. Belki de bu noktada tek ortaklık. Bir dönemecin dünya düzeyinde yaşanmasıdır. Yaptıkları çözümlemeler ve getirdikleri köklü eleştirilerle -dünya kan ve haksızlığı batmış durumdayken böyle serserice eğlenmenin insanın kendini kandırması olduğu gibi- yılbaşını herhangi bir biçimde kutlamayacağını söyleyen mantıklı ve duyarlı insanlar bile, 31 Aralık gecesinde bu sözlerine uygun bir biçimde -o geceyi bir başka geceden bir farklılık katmadan- yaşarlarken, saat, kararlaştırılmış dönemeç saniyesi olan 00.00'a yaklaşmaktayken milyonlarca insanın yaşadığı o "ortaklık" içine çekildiklerini hissederler ve saatin ibresi o saniyeye geldiğinde bir an bir yere dalar gider, ayağa fırlayıp kendilerini dışarıya atar ya da bir kadeh yuvarlamasalar da o dönemeci duygu düzeyinde bir biçimde yaşarlar. Weihnacht yaklaşırken Hristiyanları, yılbaşı yaklaşırken bütün insanlığı bir hafiflik sarmaya başlar. Weihnacht Hristiyanlık alemi için, artık bir fantaziye dönüşmüş olan İsa'nın yeniden gelişinin beklenmesinin yanısıra, kapitalizm tarafından un ufak edilen aile birliğinin bir gecelik de olsa anımsanarak büyüklerin ziyaret edilmesi, yılda bir kez -belki de yıllardan sonra ilk kez- birlikte yemek yenilmesi, mağazaların vitrinlerindeki "Hediye Önerileri"nden yararlanarak - insanlara sevdiklerine nasıl bir hediye alacaklarını da tekeller söylüyor -hediyeler alınmasıdır. Yılbaşı ise, bütün insanlar için, sorunlara rağmen bir gecelik de olsa serserilik yapabilme, sorunları bir gece için unutabilme fırsatıdır- ama yalnızca bir fırsat! O gece milyarlarca insan, evrensel kardeşlik idealine dehşetli uzak bir noktadayken herşey tıkırında gidiyormuşcasına nefis bir mide genişliğiyle ve herşey tıkırında gitmiyor olsa da, ne yapıp ne ettiklerini hesap defterlerine yazmak için bir kolaylık olsun diye uydurdukları zaman dilimlerinden birisi olan gelecek yılda tıkırında gitmeye başlayacağı umuduyla- içlerinde buna burun bükenler varsa da- felek-ten bir gece çalmaya çalışırlar ve bu romantizmden başka bir şey değildir.

İşte böylesine garip bir romantizmin alabildiğine yükselmesi için biricik fırsatlarla dolu olan bir döneme girilmişken, Almanya'da neonaziler, Alman ulusuna bu romantizmin doruğunu zehir etmek için insanları yakarak aynı zamanda görkemli tarihlerinin utançlarını yüzlerine vuruyorlardı ve toplumsal yaşamlarında gerçek bir romantizmin "r"si için hiçbir zemin bulunmayan Alman ulusu, kendilerine dayatılan bu şanssızlığı şansa dönüştürmeyi bildi; yüzbinler olup ellerinde mumlarla gece yarıları ışık selleri oldular, "Almanya'da faşizm yeniden mi hortluyor?" diye düşünen cümle aleme ve insanların yakılmalarını kendi kamuoylarında Almanya'nın aleyhine kullanan - kıskanç- ülkelere gerçekleşen münferit olaylara rağmen faşizmin Almanya'da geçit bulamayacağını gösterdiler; pop şarkıcılarının verdikleri açıkhava konserlerine gidip, hümanist, antifaşist parçaların ritmiyle el çırpıp sallandılar ve ışık demetleriyle bu konserlerin televizyonlara geçilen görüntüleri, bütün insanlığa bir kardeşlik duygusu taşıyarak yüreklere su serpti ve gerçekten gözleri yaşarttı!

Tanrım, güzel görüntülerdi bunlar! Güzel görüntülerdi! Yüreklerimize düşen korku bir anda dağıldı ve yüzyılımızın ortalarında yaşanılan Alman faşizminin insanlığın gördüğü geçici bir kabus olduğuna inandık!

Peki ama yine de, mutluluk gözyaşlarımızın romantik bulanıklığı içinde gördüğümüz bu görüntülerin karşısında birer çimdik atıp "Tanrım, tanrım, gerçek mi, yoksa rüya mı bu gördüklerimiz?" gibi bir soru soracak mıyız kendimize? Ya da bu soruyu bütün bu güzel görüntülere rağmen soracak ve kapitalizm insanlığı mutluluğa boğsa da, gelip kendisini affetmemiz için ayaklarımıza kapansa da ona inanmayan aklımızın ve sağduyumuzun kötümserliğiyle bu işin altında da bir bit yeniği arayacak mıyız? Bütün o güzel görüntülere rağmen bu soruyu soracak -kendi canımızı acıtacak- ve "Sizin işiniz gücünüz yapılan şeyleri beğenmemek ve çomak sokmaktır zaten!" özlü sözleri duyacakmıyız? Yoksa bu soruyu soracak ve sorar sormaz da ırkçılığa karşı ırkçılık yapma kolaycılığı ve yanlışının derin uçurumlarına düşmeye mi başlayacağız?

Not: Yazının devamı gelecek sayıda yayınlanacaktır. Yazıdaki notlar yazı bitiminde yer almaktadır.

Sonbaharda Almanya

ELLEN HAUSER

Çev. YÜKSEL ER

Mölln, kuzey Almanya'da yaklaşık 17.000 nüfusu ile bölgenin "sakin, rahat" turizm merkezi küçük bir şehirdir. İki Türkiye'li aile 22 Kasım'ı 23 Kasım'a bağ-layan gece Neo-Nazilerin kundaklama eyleminin kurbanı olmuş-lardır. Sonuç; üç insanın ölümü ve kaldıkları iki evin yanarak kül olmasıdır.

Bu saldırı, Rostock olaylarından sonra (Rostock'daki ilticacıların kaldığı evler bir-kaç kez kundaklanmıştı) Alman ve Avrupa kamuoyunda oldukça dikkat çekmiş ve hem toplumda, bireylerde hem de resmi çevrelerde yeni bir durum, eğilim yaratmıştır.

Fakat Mölln tek başına bir olay değil, olaylar dizisinin bir ifadesidir.

Bugüne değin tartışılan saldırılar-Hoyerswerda ve Rostock-eski DDR sınırları içindeydi ve resmi politik tutum, Bonn'un bunlardan sorumlu olmadığı, bunların eski sosyalist rejimin kendisine bıraktığı sorunlar olduğu biçimindeydi.

Neo-Nazilerin aynı sürece denk gelen Batı-Almanya'daki Saarlouis ve Lebach şehirlerindeki kundaklama ile Mannheim'deki bir kişinin öldürülmesi olayları polis ve basınca hiç açıklama bulunulmadan geçiştirilmiştir.

Ancak Mölln olayını gizleyebilmek mümkün değildi ve resmi görevlilerin gözünde olay, "sahte iltica" veya "diğer Almanların parasını çalan", "ekonomik nedenlere bağlı iltica, kaçış" değildi. Bunlar, 20 yıldır Almanya'da işçi olarak çalışan ve Alman devletine vergi ödeyen yabancılardı. Bu katliam Batı-Almanya topraklarında ve reddedilemeyecek biçimde "Heil Hitler" "Yaşasın Hitler" (Başbuğ Hitler) sloganı ile polis telefonunda kanıtlanmıştı.

Rostock olayından sonra, yurtdışından gelen tepkiler hükümeti, Almanya'nın yurtdışındaki tablosunu propagandacının renkleri ile boyamaya zorluyor. (München, Hamburg, Köln gibi şehirlerdeki "yabancı düş-manlığına karşı" yapılan mumlu, meşaleli insan zincirleri ile vs.)

Almanya'daki saldırılar aşırı sağ ve açıkça ırkçı olarak ortaya çıkan gruplar tarafından 10 yıldan daha uzun zamandır yapılagelmektedir.

.....1982 Yılında Münih Ekim Festivalinde ziyaretçilerin bulunduğu yerdeki kundaklama eylemini yapan saldırganın durumu polisçe "bireysel olay olarak değerlendirilmiştir.

1984 yılında Nieder Bayern bir bina yakılmış ve 4 Türkiye'li ölmüştü. Saldırganlar, polisin tanımlanmasına göre "Ulusal Milli-

yetçi Cephenin" üyeleri olup, bunlar, Anayasayı Koruma Kurumu tarafından Nazi kadroları olarak tanımlanmıştır. Yasaklama ?Yoktur!

(Mölln olaylarından sonra İçişleri Bakanı tarafından yukarıda adı geçen grup birdenbire yasaklandı ve bu durum 3 gün süresinde yüksek sesli bir şekilde televizyonlardan ifade edildi. Bu grubun lideri, Meinolf Schönborn, bu zaman içinde hayret edilecek bir şekilde yokolmuş ve ne yazık ki tutuklanamamıştır!)

.....1970'li yılların sonlarına doğru da sığınmacı yurtlarına yönelik tek tek saldırılar olmuş, Hamburg'a yakın yerde olan bunlardan birinde de 1978 yazında bir Afrikalının yakılması ile sonuçlanan olaylar olmuştu.

.....Lübnanlı bir sığınmacı da 1983 yılbaşında sığınmacıları geri göndermek için tutukladıkları özel bir cezaevinde, Berlin'de yanmıştı. (Bu bir kaza olarak yorumlanmıştı.)

.....Sığınmacıların barınaklarının, çadırlarına yönelik çok sayıda saldırı, Almanya'nın yeni eyaletlerinde Mölln olayından önce ve sonra da günlük olağan olaylar arasında sayılmakta; yaralı hergün olmamakta, çünkü arasıra polis olaylara olay yerine zamanında gelerek müdahale edebilmekte, ya da saldırılar çok "acemice" yapılmaktaydı.

.....Afrikalı, Amedeo, Alman bir bayanla birlikte yaşamakta ve bir çocukları vardı. Ebrswalden de 3 polisin gözleri önünde ölünceye değin dövülmüş ve tekmelenmiştir. Polisler olaya müdahale etmemiş, yardım etmediği gibi yardım da çağırmamıştır.

Neo-Nazilerin kurbanı sadece yabancılar değil, aynı zamanda da Alman solcularıdır. 80'li yıllardan önce bazı ölümle sonuçlanan olaylar olmuştur.

.....Mölln olaylarından 2 gün önce Berlin'de solcu ve ev "işgalcisi" Silvio, gizlice 6 Neo-Nazinin bıçaklı saldırısına uğrayarak metro durağında yolcuların gözleri önünde kan kaybından ölmüştür. O, eski DDR'de muhalefette olduğu gibi BRD'de de muhalefetteydi.

II

Almanya'daki yeni ırkçı dalgaya hem içeride hem de yurtdışında tepkiler oluşmuş , bu tepkilerin burjuva veya sol perspektiften olması önemli değil, aslolan durumun tanımlanması ve bunun altında Almanların faşist geçmişinin bir uyarıcı etkide bulunmasıdır.

Alman resmi görevlilerinin açıklamalarında dikkati çeken Mölln olayının önemi, Almanya'nın ekonomik ilişkiler içinde bulunduğu ülkelerdeki prestij yitirme, kötü çağrışım ve ekonomik çıkarların zedelenmesiyle orantılı olmasıdır. Bu bazda, bu kriterle olayı değerlendirmektedirler.

Alman politikacıların olayı ve üzüntülerini açıklayış şekli faşist geçmişi hatırlatmakta bir ihtar ve uyarı olarak kabul edilmelidir. Tarihte yeni bir tekrar olmamalıdır.

Eğer olaylar analiz edilir ve üzerine düşünülürse, politik gelişme ve kararlar farklı bir yönü göstermektedir.

Almanya'daki ırkçılık öncelikle devletin kendisinden kaynaklanmaktadır. Soyut tanımlamalar yerine, görünen çeşitli örnekleri sıralamak daha doğru olacaktır.

.....1990 yılında komplet bir yabancılar yasası çıkarılmış, yabancıların Almanya'ya yönelik her türlü göçün yasal olanaklarını ortadan kaldırmıştır. İstisnalar ise sadece Almanya'nın genel çıkarları, Almanya'ya gelecek olan kimsenin (yabancının) çıkarlarından yüksek olduğu durumlardadır. Bu yasa 2.Dünya sava-

şından sonra oluşturulan Anayasa'da tanımlanan insan tipine ve haklarına aykırıdır.

.....Yabancılar yasasına paralel olarak parlamentonun aynı oturumunda Gen teknolojisi (Kalıtım ve hücre yapısına müdahale olanağı) onaylanmış, bu esnada kişiye özel bilgilerin korunmasını düzenleyen yasanın değiştirilmesi ile ilgili açıklama yapılarak halk aydınlatılmamıştır.

.....Polis yasası ve düzeni sağlamaya yönelik yıllardır yapılan yasal düzenlemelerin bazıları yasallaşmış, bunlardan ötürü de (suç işlemedikleri halde politik nedenlerden dolayı, suçun işlenmesini önlemek amacıyla) tutuklanarak tıpkı faşist rejimlerdeki gibi alıkonulabilmektedir.

.....Son 2 yıl içinde sığınma yasasında biçim ve içerik olarak politik sığınmacıların hakları gaspa yönelik 3 kez değişiklik yapıldı.

Her değişiklikte yasal süreç kısaltılmakta, yasal olanaklar azaltılmakta, sığınmacıların giderleri bahane edilerek daha zor koşullar getirilmektedir.

.....Ocak 1993'ten itibaren sığınmacılar -aileleri BRD'de olanlar da dahil (örneğin; birçok Türk ve Kürt'ün durumu gibi olan)- bir daha özel konutlara yerleştirilmeyecek, ancak derhal kamplara yerleştirilecek ve sosyal yardım artık para olarak verilmeyecek, sadece bakım, yiyecek ve elbise olarak verilecek. Sığınma-cılar taşıt ücreti veya avukat ücretini ödeyecek durumda değiller. Çalışmaları ise yasak!

.....Kasım 1992'de Berlin'de açılan Erich Honecker ve diğer bazı DDR görevlilerine yönelik, sınırda vurularak öldürülen kişilerle ilgili 4 olaydan sözde "vur emri" nedeniyle dava açılmıştır. Savcı, bu emri kanıtlayan delil bulamadığı gibi devletler hukukuna da aykırı davranılmaktadır. Devletler hukukuna göre; bir ülkenin memuru önceki süreçteki görevinden dolayı yargılanamaz.

Burjuva hukukçuları da bu davanın sadece politik nedenlerle açıldığını belirtmektedirler. (DDR Devlet adamlarının sorumluluğu; eski emekçi DDR halkına karşıdır, Büyük Almanya'nın burjuva hukukuna karşı değildir!).

.....07.12.1992'de siyasal sığınma istemine yönelik Anayasanın değiştirilmesi amacıyla partilerce varılan anlaşma duyuruldu. Bundan sonra da parlamentodaki bütün burjuva partileri siyasal sığınma için bireysel başvuru hakkının anayasadan kaldırıl-masını istediler. (Savaş sonrası Almanların anti-faşist bilincinin ifadesi olan Anayasal hüküm.)

"16 a" numaralı olarak tanımlanan yasa yapılan değişiklik sonucunda "16" olarak yazılıyordu. Eski solcuların hatırlaması gerekir ki, Alman Anayasasında bütün "a" olarak belirtilen hükümler, istisna, olağanüstü yasal hükümler olarak bilinir.

Başbakan Kohl'un dikkat çektiği noktaları yorumlamak gerekirse, BRD'deki gelişmeler üzerine olağanüstü durumu uygulamak zorunluluğu var. (Alman ordusunun bu nedenle görevlendirilmesi de tartışılıyor.)

Sığınmacılar BRD'de sadece bir başka ülkenin Genf Antlaşmasını "garanti etmesi" ile gereksinimlerinin en az düzeyde de olsa sağlanarak kalabileceği belirtilmektedir. (Kim kime neyi garanti ediyor? Bu ne demektir?)

BRD, sınırları çevresinde bir doyum hattı yaratıyor, Polonya ile Çeklere para ödeyerek Genf Antlaşmasının hükümlerinin uygulanmasını garanti altına alıyor. BRD'nin yüce hedeflerinin Polonya ve Çekler üzerinde korunması mı hedefleniyor? Bu gelecek ilhaka yönelik bir adım mıdır?

Sınır güvenliğini, yeni Anayasaya göre ordunun üstlenmesi, gerektiğini, İçişleri Bakanı Selters,

partilerin anlaşmasından bir gün sonra yüksek sesle ifade etti.

Hamburg eyaleti USA'dan 900 kişilik bir cezaevi gemisi (sığınmacı yabancıların ülkelerine sürülmeden önce doldurulduklan gemiye verilen ad. Ç.N.) satın alıyor, Nordihein Westfalen eyaleti de bir sürgün cezaevi inşa ediyor, çünkü normal kapasiteleri yeterli değil.

.....Saldırganların çoğunluğu Rostock'ta oturulan konutlara yaptıkları baskından bir-kaç hafta sonra, 15 insanın ve ZDF'nin televizyon ekibinin hemen hemen yanmasına neden olacak saldırı nedeniyle yargılandı. Saldırganların çoğunluğu gençti ve ne para, ne de özgürlüklerini kısıtlayan cezalara çarptırıldılar, ama sadece liberal gençlik ceza yasasına dayandırılarak, "çalışma cezası" yoluyla sözde eğitilmeleri yoluna gidildi.

Rostock, tasarlanmış öldürme olayı nedeniyle bir genç en az 12 yıl özgürlüğün sınırlandırılması cezasına çarptırılabildi.

Olay yönlendirilmiş, planlanmış ve çok önceden organize edilmiştir. Gelecek için objektif toplumsal tehlike olan bu olayın yarattığı tehlikenin boyutlarının büyüklüğünde şüphe edilmemelidir.

Solcu gençler, radikal, taşkınlık yaratan yürüyüşlere katılarak düşüncelerini açıklamak isterlerse, bu arada da eğer ağır silahlarla ve zırhlarla donatılmış polis araçlarına karşı taş atılırsa bu gençler, ülkenin huzuruna bozmak gibi ağır bir suçla suçlanmakta ve hapis cezası ile (Hafifletici nedenlerle ceza azaltılırsa da) cezalandırılmaktadır.

.....Fransalı Yahudiler Rostock'taki kundaklama olayına karşı barışçı eylem yaptıkları halde tutuklanmışlardır.

....Yeni Meklenburg-Vorpanmern eyaletinin bakanı resmi politika olarak Rostock olayların saldırganlarının sağcı olarak kabul edilemeyeceğini, ama onların yaptıklarının Mutlagen, Brokdorf ve Startbahn West'teki solcu protestocuların eylemi ile arasında fark olmadığını söyleyerek, olayların yaygınlaşmasına neden olmuştur.

.....Tüm Almanya'daki mahkemelerin tesbit ettiği gibi, sığınmacılar, dağıtıldıkları kamplarda, girişte emniyet tedbirleri alınmadığı için saldırılara açık kalmış, hatta yerleşir yerleşmez saldırıya uğrayıp kundaklama ile karşı karşıya kalmışlar, gittikleri yerlerde avukatı, doktoru, yardım örgütleri ve akrabaları ile de iliş-kileri kopmuştur.

Bunlar, işkenceye uğrayanlar için de geçerli.

Resmi politikacılara göre insan hakları hiç ihlal edilmiyor!

.....Sakatlara yönelik fiili saldırıların BRD'nin bütün eski ve yeni eyaletlerinde arttığı bildirilmiştir. Kuzey Almanyalı bir hakim bu yaz bir izincinin uğradı-ğı zararın ödenmesi doğrultu-sunda karar vermiştir. Gerekçe ise; o izin yerindeki otelin yemek salonundaki masalarda izincinin bir başka sakat izinci ile yanyana oturması ve sakat izincinin "seyredilmesinden" ötürü "kusacak" hale gelinmesi gösteriliyor. Bu da ırkçılığın ve aşağılamanın boyutlarını göstermeye yetiyor.

....Kürdistan'da yığınların Almanya'nın verdiği silahlarla katledildiği, insanların yoğun takibata ve baskıya uğratıldığı herkesçe bilindiği halde, Kürdistan'dan gelen sığınmacıların geri gönderilmesi 1992 yılında BRD tarafından reddedildi.

Herkeste gelecekte hangi ilişkilerin ortaya çıkacağını bugünden tahmin edebiliyor.

.....Faşist Almanya'da antifaşist oldukları tartışılmaz olan Willi Stoph ve Erich Honecker, duvarı izinsiz geçenlerin engellenmesi nedeniyle mahkemeye verilince, mahkeme kararı bile belli

olmadan, Nazi döneminde gördükleri zararlardan ötürü aldıkları emekli parası kesilmiştir.

Nazi zamanının yüzlerce ölüm cezasını veren mahkemelerin en kanlı hakiminin hanımı dul Freisler, devlet kurumlarının kavrayışı kanlı hakim Freisler'in BRD'nin hukuk kurumunun en değerli üyelerinden birisi olduğu için eşinin en yüksek emekli maaşı almasına ses çıkarılmamaktadır. Ne kadar iki yüzlü bir tutum?!

.....Bu yılın eylül (1992) ayında hükümet üyeleri Nazi rejiminin roket merkezi olan Peenemün'de de ilk VZ roketlerinin ateşlenişinin 50. yılını kutlamak istemekte, ama toplama kamplarındaki binlerce tutuklunun ve Londra halkının bu roketlerle öldüğünü hatırlamamaktadırlar. Hiçbir hükümet üyesi bu kutlama düşüncesini kendisine yabancı bulmazken, bu kutlama toplumsal tepkilerin açıkça ifadesi sonucunda engellenmiştir. Ne cüret? Neredeyse maskelerini indirip öyle dolaşacaklar?

.....Hitler'in yardımcısı Rudolf Hebş'in 5.ölüm yıldönümü mahkemenin yasaklanmasına rağmen Rudolfstadt, Bayreuth ve Wunsiedeln'de polislerin gözleri önünde birer miting ve yürüyüşle kutlandı. Neo-Nazileri kim koruyor?

.....Bugüne değin isimleri bilinmesine karşın bir tek Nazi dönemi hakimi ve savcısı yargılanmamış ve hatta bunlar hukuk kurumu ve üniversitelerde çalışarak yüksek mevkiler elde etmişlerdir.

Almanya'da verdiği kararlardan ötürü cezalandırılmak istenen hakimler, eski DDR'li hakimlerdir. Nazi döneminin hakimlerinin verdikleri kararlar ne çabuk unutuldu?

.....Genel savcı (Politik olarak özel yetkilerle donatılmıştır). Mölln olayının katillerinin tesbit işini üstlenmiştir. Ama ilk yaptığı Hamburg Üniversitesi Hukuk Fakültesinde solcuların yayınla-dığı; binaya verilen zararın nasıl ve nereden karşılanacağını açıklayan mektubun dağıtılmasını "Almanya'nın özel tehlikeden korunmasını" sağlamak amacıyla engelledi.

.....Sayın genel savcının uğraşı; tehlikenin toplum gözünde sadece sağdan gelmediği doğrultusunda kuşkular uyandırmak değil mi? Ve ona göre; eğer sağ ve sol birbiri ile çarpışırsa "özel durum" vardır. Öyle düşünüyorsunuz, değil mi? Yoksa..?

Eğer sığınmacı akını yavaşlarsa, birşeyler için nereden bahanebulabilirsiniz?

III

Yeni yasalar ve Neo-Faşistler sadece 10 yıllardır BRD'de değil, ayrıca Fransa, İtalya ve İngiltere de olup buralarda yoğun bir ırkçı akım da vardır.

Hiç bir yerde, Almanya'da olduğu gibi olaylar ölümle sonuçlanan talimler şekline dönüşmemekte, ve hiçbir yerde hükümetler, politik kurumlar, bunu desteklememekte ve devlet kurumları ile hukuk kurumunun alt yapısı buna müsait olmamaktadır.

Almanya'da içinde bulunduğumuz süreçte, burjuva hukuku ve haklarının her türlü düzeyde parçalandığına tanık oluyoruz.

Bu durum iki Almanya'nın tekrar birleşmesi ile daha da hızlanmıştır.

Alman devleti içte ve dışta silahlanmaktadır.

Öyle bir hükümet ki; Hoyerwerda ve Rostock'un ardından Neo-Faşistlerin saldırısı sonucunda ilk kurbanın verilmesi ve sığınmacı kamplarına yapılan saldırılar üzerine kampları kapatarak, siyasal sığınma hakkını Anayasadan kaldırarak, yabancıların ülkeye engel tanımadan geldiklerinden bahsederek, problemleri

bilinçli olarak büyütmekte, ve son ölüm olayını ülkede insan hakları, azınlık haklarının korunması ve sağlamlaştırılmasının bir sinyali olarak almayıp devletçe ırkçılık batağına batmaktadır.

Her kim ki; Mölln olaylarının ardından katillere hak verirse yangını körüklemiş, katillerin eline bıçak vermiş, başbakan da olsa SPD başkanı da olsa, sendika yöneticisi de olsa, yığınlara ulaşan medya organı da olsa veya herhangi bir kimse de olsa, aynı suça ortaklık etmiş demektir.

Aynı politikacılar, ırkçılığa karşı yürüyüşlere katılarak, timsah gözyaşları dökerek, olayların kendi istemleri dışında geliştiğini söyleyerek durumu geçiştiremezler.

Bazı açıklamalar, politik sorumluluktan kurtulmayı amaçlayan ve aşağıdaki politik beklentileri gizlemeye hizmet ediyor:

.....DDR'in ilhak edilmesinden sonra etki alanının doğuya doğru yayılması.

Artık bugün eski Çekoslovakya'ya yapılan yatırımlar %80'i Almanlar tarafından yapılmakta Alman firmaları mallarını ambargoya rağmen (Wilkelmshaven lima-nından gizli olarak) direk eski Yugoslavya'ya ulaştırmakta, Alman bankalarının sözcü, açıkça Ostpreuben'in yeniden inşa edilerek katılımının sağlanmasına yönelik ekonomik planları masanın üzerine koymamaktadırlar.

Almanyaların birleşmesinden sonra emperyalist hevesleri şahlanan, ordunun daha da silahlandırılarak Körfez savaşına katılmasını işin başlangıcı olarak elde etmek istiyorlar.

Bu arada çok az sayıda sosyal demokratın Anayasanın değiştirilmesini olumlu karşılamamalarına karşın, Yugoslavya ve Somali'ye müdahale onaylamıştır.

.....Sosyal ve işçi sınıfının haklarına yönelik saldırılar. 40 saatlik çalışma haftasına tekrar geri dönülmesi konuşulmakta, yeni eyaletlerde yapılmakta olan sözleşmelere bu konu yansıtılmış ve tıpkı Lutfhansa (uçak şirketi) postane gibi devlet kuruluşlarının özelleştirilmesi bütün hızıyla sürmektedir.

Sağlık giderleri çığ gibi büyümekte, sosyal tepkilerin önüne geçmek için, geçmişte, mücadele veya DDR'in verdiği hakların (çocuk yuvası, yasal kürtaj, yaşlıların bakımı v.s.) günümüzde yok edilmesi gündemdedir.

Nazi zamanında kovuşturulmasına rağmen BRD'nin yurttaşı olarak kalmakta ısrar eden Yahudi yazar RALF GİORDANO yazdığı bir makale ve Helmut Kohl'e yazdığı bir mektupta şöyle demektedir:

"...Son yıllardaki olaylar sonucunda Almanya'ya karşı bakışımın değiştiğini açıklamak istiyorum. 1991 ve 1992 yılları arasında Nazilerin kendini modern formlarla değiştirerek başarılı olmasının olanaksızlığını ifade edenlere inancım kalmamıştır.

Korkum; Alman devleti ve onun organlarında aşırı sağcılara karşı ne kadar oportünistçe davranışa girilirse, o kadar oy potansiyelin artacağı düşüncesinin ve buna yönelik politikaların benimsenmesidir. Durumun ölçüsüz bir tepki olarak ifade edilmesi, aşırı sağa hareket alanı bırakması, artık örgütsüzlük ve reaksiyon eksikliği ile açıklanamaz.

Sayın potilikacıların, saldırganlara ve onların pratiğine olan nefretlerini ağızlarının ucuyla soyut bir şekilde itiraf etmeleri, faşist düşüncenin, mevcut çeşitliliğinden dolayı kesinlikle kaba kuvvet kullanmadan önceki durumla yer değiştireceğini sanmalarına yol açmaktadır. Hiç bir kimse Alman aşırı sağının yabancıların akınının durdurulmasıyla buharlaşacağını sanmamalıdır. Sonra başka sorunlarla yine uç verecektir.

Şundan şüphe duyulmamalı; acaba şimdi halkın çoğunluğu yas tutarsa ve -Tanrı izin verirse- barışçıl protesto ederse, onların mum ve meşaleleri haklı olarak televizyonda gösterilirse, bütün dünya görecektir ki; (Tıpkı Bonn'deki hükümetin arzu ettiği gibi) saldırıların biteceği izlenimi yaratılacak, ama devletin ırkçı faaliyetlerinin bitmeyeceği, yabancılara , yahudilere, çingenelere, sakatlara, seksiyel azınlıklara (Homoseksüel, v.b.-Ç.N.) yönelik olarak çoktan başladığı ve devam edileceğidir...

Anayasamızın çizdiği (birçoklarının dikkat etmediği) insan tipi, ülkemizdeki çoğunluğun beyninde daha az canlanarak "ruhsal ve moral dönüşümünden" önce birinci Kohl hükümetinin izlediği yolda şimdi başarılı bir şekilde yürümektedir. (Bu nedenle Batı ve Doğu Almaya'nın seçmen çoğunluğuna teşekkür edilmesidir.)

Şimdi bizler, burjuva parlamenter demokrasiden birkaç adım uzağız. (Tarih araştırmacıları)

Geleceği değerlendirenler, Alman emperyalizminin içinde bulunduğumuz yüzyıl sürecinde içeride ve dışarıda hiçbir zaman böylesine uygun bir koşul bulamadığı belirtmektedirler. DDR'in ortadan kalkması üzerine doğuya açılmayı engelleyen hiç bir sınırlama kalmamış, "sosyalist blokun" dağılması ve sosyalist ideolojinin ölümcül yara alması nedeniyle (2.Dünya savaşında sadece 60 Milyon kişinin ölmesinden ötürü Kızıl Orduya teşekkür etmek gerekir.) uluslararası muhalefet felç oldu, içerideki mu-halefet ise politik zeminini yitirdi.

WeimarCumhuriyetinde varolan güçlü komünist partisinin (KDP) ideolojik, örgütsel ve kadro birikiminin yok edilmesi zorunluluğu vardı.

Bu yorucu çabanın şimdi tekrar edimesine gerek yok!

Sendikaların politik soruları ve yaklaşımları nerede? O da yok!

Sol muhalefet nerede? O da yok!

Bugün yığınların küçük örgütlerde ve küçük çevre örgütlerinde örgütlenmesi ile siyasi etkilerini artıramıyacakları (Hatta Atom Santrallerine karşı yapılan protestoların olduğu süreçten daha da az oldukları) eski solcuların da parçalanıp, bölünerek ve kadroların birbirine düşerek etkili olamayacakları bir gerçektir.

Gelecek için düşünce üretilerek boşluk doldurulmalı mı? Bunun dışında pazarlıklar da yapılmalı mı?

Boşluk düşünce ile doldurulmalı, yoksa biz Almanlarda kendi evimizde en hızlı şekilde demokratik haklarımızı yitirebilir ve "meşaleyi" taşımak isteyenler tarafından kendimizi savaşın içine itilmiş olarak bulabiliriz.

Almanlar, katil ve alçak aşırı sağcılardan değil, (Onlar kolayca etkisiz hale getirilebilir, yeter ki isteyelim), Bonn'da bulunan, sorunu saptıran, zaralı, fakat hükümeti yönlendiren kudakçılardan ve sanayiden, Avrupa evinin Alman mimarlarından, Almanların zenginliğinin artmasından, en iyi sosyal demokratlardan, Anayasadaki şimdiki engellerin sıra ile ortadan kaldırılmasından korkmalıdırlar.

Mölln'deki yürüyüşte bildiri dağıtan Türkiye Komünist Partisi /Marksist-Leninist dostlar, şu başlık altında bir bildiri dağıttılar: "Üzüntüyü Kızgınlığa Dönüştürelim"

Bu önerinin yeni Büyük Almanya'da yığınlarca izlenmesi gereken bir ilke olarak kabul edilip, yaşama geçirilmesini içten diliyorum.

Bir tit üzerine konuşma!

AZAR GÖK

Hala orada şarkı söylemeyi sürdürüyor musun? Biliyorsun beynimin sokaklarında mevsimsiz ve iklimsiz dolaşabilir, ayak uçların hücrelerime bata çıka sekerek koşabilirsin.

Bilmiyorsun değil mi? Ağırlaşan ve eskiyen bir ruhla bulduğun ilk kanepeye oturup melankoli tüketmek, ilk geceyi geçirdiğin bir sevgiliy le yalnızca seks saatlerinde hoşnut olup, iğreti bir zevkin yeniden başlayan soğuk tartışmasıyla bir an önce menkolinin şefkatli dizlerine uzanmak ve durmadan mutsuzluğun bucaksız kavramlarıyla göz buğulamak senin tek çıkışın. Huzurun burada.

Niçin ağırlaşıyor ve eskiyor ruhun? Çünkü sen hayatın negatifini veren bir toplumun geçmişle dürtülen kültürünün muhayyelesi ile yaşamak zorundasın. Çünkü bu muhayyile sınıfsal olarak geçti sana.

Depresif bir prototip üretmeye başlamış toplumun imalathanesinde melankoli ambalajı ile gün ışığına çıkmaktan başka şansının olmadığı söyleniyor.

Peki ağla.

Hala orada şarkı söylemeyi sürdürebilecek misin? Beni bu açıdan olsun ilgilendir. Çünkü bu şarkıyı uzun süre birlikte söyledik.

Bütün sözlerin tükendiği bir yer var mutlaka. Ama buna sığınamayacaksın. Bütün sözlerin tükendiği yer, hepsinin olduğu yerdir çünkü. Sen olsa olsa kendini dinlediğin için tükenmişlik duygusunu seçer ve beni karşında çaresiz bırakabilirsin. Bunun ahlaklı olup olmadığı önemli değil, ama çaresizliğim de benim çıkışsızlığım değil, senin değişkenliğindir sonuçta.

Konuşmayarak beni çıldırtabilirsin kuşkusuz. Karşımda kıpırdayan bir şeyin kıpırdamıyormuş gibi yapması kadar saçma ne olabilir? Bütün saçmalıklar gibi çıldırtıcı, küçültücü, hiç.

Gittikçe öfkelendiğimi sezmiş olmalısın, Eminim gözündeki bıçağı elime alıp göğsümden başlayarak inanılmaz acılar verecek bir intihar eylemine girişsem, iki kızıl dudağın arasından yeni bir melankoli konusu için şu sözcükler düşecek çakıllaşarak:

Yapma ne olursun, ben iğrenç biriyim işte, değmez.

Bir insan kendisinin iğrenç olduğuna nasıl karar verebilir? Elbette kullanması gereken sözcükleri konu gereği seçmesini "bildiği" için. Şunu da bilse: Aşağılama ve yüceltme aynı amaca hizmet eder ve ikisi de ilkel duygulanımın yalın değil, basit tezahürüdür. Net göremeninin duygu yordamı ifadesi için kullanılır ve akla hizmet etmez. Bunu sık sık seçenlerden hep kuşku duyulmalıdır. Ayrıca insani de gelmiyor bana, Bireysel kaçışın ve kaba bencilliğin en açık göstergesidir bu.

Bir kez karşımızda duran, kendisini sevmeyen bir insan olmalı. Kendisini sevmeyen insan iki nedenle bunu beceremez. Birincisi kendisini tanımaz ve hep dışarlıklı düşünmüş, öznesini ikame etmiştir. İkincisi de kendine hayranlık duymaktadır. Bu hayranlık da ancak ve ancak bulunduğu konumu, ya da yaptığı işi, gerçekte tam inanarak yada çaba harcayarak değil, ummadığı bir ilgi görerek kazanılıan alkış'tan doğar!

İlgi ve beceri orantısızlığı hayranlığı besler.

Hala orada şarkı söylemeyi sürdürüyor musun?

O ses benden, kuşların ayaklarında çamurlaşarak uzaklaşıyor. Gökyüzünde yürümeye çalışıyorlar nedense. Ama ben biliyorum; oyundan atıldığım, şanslı bir seyirciyim artık. Kuşlar inanmadıkları için öyle yapıyorlar. İnanmayanlar tersini yapar.

Oyundan atıldım şanslı bir seyirciyim artık.

Genişledikçe daralmanın ne olduğunu öğreniyorum kuşkusuz. Fakat yine de bir sorun var, kaybolduğumu hissediyorum.

Üç yıl sonra seninle bir acımasızlık tepesinde diz döveceğimizi ve en çok benim dizime vuracağımızı hiç düşünemezdim. Sonuçlardan her ne kadar emin olsam ve buna rağmen saflığa dursam da düşünemezdim,

Önce sen bu toplumda ortalama her insanın

başından geçenlerden nasibini almış biri olarak yaşayıp giderken her ortalamaya tesadüf etmeyecek bazı avantajlar elde ettin. Bu avantajlar küçük burjuva idealleri aşmak yerine sende köklü dönüşümler ve yeni ufuklar adına "evreşe"nin yollarını açtı!.

Ne ukelalık değil mi? Söyleyebileceğim bütün yenilikler, mucizeler hariç senin gündelik varoluş biçiminin, çemberi ne kadar dar olursa olsun içinde. Ne gelecek günler, ne de bugün olanaksız olanlar bunu anlatmaya yetmiyor. Bunu anlamak da işine gelmiyor.

Lütfen açık yürekli olalım.

İşine gelir elbette, ama nasıl? Sorularla burkulmayı sevmiyorsun, mutlaka eylemini meşru kılacak bir hukuk buluyorsun. Her uzlaşılmış ilişki biçiminin bir hukuku vardır. Bu hukuka ahlak da diyenler var, hem de çoğunlukta. Ama gayet yalan Uzlaşılmış bir ilişki biçimi olmayanların bozguncu olmaları kaçınılmaz. Bunun hiçbir tanımlı hukuku da yoktur. Yani ahlaksızdırlar. Bu ahlaksızlık durumu hiç de önsel bir nitelemeyle anlaşılamaz, kendi sonuçlarını doğuruncaya kadar, onu kim bilebilir? Bu yolu doğru buluyorum kuşkusuz. Ama sen kapıyı kapatıp çıkmasını bilmiyorsun. Anahtarı içeride unuttuğun zaman ağlıyorsun, öfkeleniyor ya da bağırıyorsun. Peki içerine ne var bu kadar tarumar olacak?

O şarkı mı?

Bu yazıda sana konuşma hakkı vermeyerek rahatını gasbetmiş oluyorum. Tıpkı senin beni anlamayarak zamanımı ve daha bir çok şeyimi gasbedişin gibi. Dahası, bana bunları yazmayı zorunlu hale getirecek kadar çaresiz bıraktığın gibi. Öc mü?

Eğer ağlamayı kesersen sayfa sonuna yetişebilirsin. Hem nasıl ağlıyorsunuz onu da anlamıyorum bir türlü. Terliyor musun yoksa? Gülmene rağmen havadaki bağıl nem oranı artıyor, dizkapağın ıslanıyor ve içinde kuşku ağırlıklı bir karmaşa. En çok da yalnızlıktan sözediyorsun. Ne demişti o? (*) Yalnızlık bir şeyleri paylaşırken farkında olunmayan, paylaşımın en aza indiği zaman da daha çok farkedilen şey.

Ama bu nasıl bir yalnızlık? Mesela ben yalnızlığın olduğuna inanırım. Bunu herkes söyler, Paz da söyledi, Ö.Asaf da. Ama hiç sormadılar: Nasıl? Hangi yalnızlık? Saf yalnızlık yoktur çünkü.

Beni yalnız bırak diyorsun. Yanlış mı anlıyorum yoksa? Seni yalnız bırakmak da ne demek? Böyle bir talebi gerçekleştirdiğinde, çevreni benim gibi varlık ya da cisimsel ögelerden arındırabilirsin. Ya aklın. Sana yalnız kalman gerektiği yolunda uyarıda bulunan aklın? Ya arındırdığını sandığın çevren? TV, duvardaki resim, kitap, gazete, işlemeli ya da basma desenli örtüler, nevresim, koltuk, şunlar bunlar. Aklından geçenler. Evet, bu yalnızlık talebi sakın aklının bir tuzağı olmasın? Rehabilitasyona gereksinim duymuş olmalısın anlaşılan. Kendini düzeltmen gerekiyor ve aklın bunun için seni kendi egemenliğine davet ediyor, en yoğun egemenik hali için odaklaşmaya ihtiyacı var ve sen buna uyuyorsun, aklın ne?

Beni yalnızlıkla da kandıramazsın. Mevcut aklının muhabesesi için bir kaçış bu. O aklın ne? Tekrar ne? Sakalını kesmeni ya da eteğini dizaltına kadar örtmeni isteyen bilginin olduğu o akıl. Teknolojiye hayran o akıl? Daha neler neler?

Demek seni yalnız bırakayım da, ha?

Melankolin, yalnızlığın ve şarkıların da, bu isteğin de masum olamaz. Saf olan şey, ancak farzedilir. Farzet öyleyse. Ama beni kandıramazsın.

Yo, hayır. Senden bir şey istemiyorum. Buraya boşluk bırakıyorum. Yapabileceğim tek şey bu. Bu boşluk, her boşluk gibi birşey doğruma ya az da olsa elverişli. Umarım okumamı da istersin. Madem susmuyorsun ve sayfa yeri azaldı, ben hiç de kötü biri değilim inancımca, istediğin zaman kendi sözlerini yazıya çevirip buraya yaz, fikrimi etkilerse sonunda kendim için de bir paragraf bırakacağım. Ama yalnız kalmana izin vermeye yine de niyetim yok.

....

....

....

....

....

....

....

....

........Bu kadar yeter mi? Peki...

....

....

....!.

Tamam. Elbette dünyanın altında ezildiğini hissediyorsan bu kadar söz yetmez Bazen tek bir eylem bütün sözleri kendi devinimi içinde zaman ve mekan yoğunluğunda kilitler. Tüketir.

Bunun için yağmurda bir yürüyüşe ne dersin? Altında şu sözleri söyleyeceğimiz: Hadi yoldaş, yani putları da kırmaya gidiyoruz.

(*) O:*TİT: Tekelsi İnsan Tipi/Tekelci kapitalizm dönemi insanı*

Mumcu devlet basın

OLGUEREN

Uğur Mumcu, T.C devletinin namusu olmayı seçmiş bir gazetecidir. Yazıları ve araştırmaları düzen içindeki aksaklıkları göstermeye, onları düzen içi çözümlerle uzlaşma, uyuşma, her türlü şiddete karşı olma gidermeye yöneliktir.

Ancak 1993 Türkiye'sinde, tekelci düzen içerisinde namus, onur gibi kavramlar moda deyimle 'out', köşe dönme, imaj yaratma, sü-rüye katılma gibi kavramlar 'in'dir. Artık T.C. devleti için Uğur Mumcu'nun bile varlığı fazladır. T.C. devleti kendi namusunu yoketmiştir.

Devletin ve medyanın işi, kitleleri kör-sağır-dilsiz hale getirmektir. Medya için her olay bir sansasyon, her sansasyon sürüleştirme için bir adım demektir. Artık okunması için değil, beraberinde verilen ürüne kesekağıdı işlevi görmesi için satılan gazeteler, ağdalı sözcüklerle sahte gözyaşları dökmekte ve birer demokrasi havarisi kesilmektedirler.

Bası-nın gözyaş-larının sahte olduğu o kadar bellidir ki, bir yandan rahmetliyle ilgili anılar anlatılırken diğer yandan Cumhuriyet gazetesinin tiraj miktarı ve her gün çıkan ölüm ilanı adedi haklarında bilgi verilebilmektedir. ABD'de Clinton'dan umutsuzca randevu bekleyen Özal gazetelerin olayı fazla abarttığını, İran'nın bu olayın arkasında olamayacağını söylemektedir. Türkish Dally News gazetesi ise polisin herhangi bir İran bağlantısının kurulmaması yönünde siyasi baskı altında tutulduğunu açıklamaktadır.

Yabancı haber ajansları Türkiye'de, gelişen radikal İslamcı hareketlere karşı son yılların en büyük Kitle gösterisinin gerçekleştiğini haber verirken bir tesadüfü müstesna olarak baş-bakan Süleyman Demirel umre ziyaretini tamamlamaktadır.

Diğer yandan 'provotasyon var' sözcüklerinin arkasına sı-ğınılarak olay PKK'ya ve Özgür Gündem gazetesine maledilemedikçe, çok satan gazetenin çok yazan yazarı 'Bu işi PKK yaptıysa yanına bırakılmayacak' demektedir. Bu sözden PKK yapmadıysa yapanın yanına kalabilir gibi bir mantık çıkarmak pek mümkündür.

Artık yazılarını az satan ana Cumhuriyet yerine çok satan küçük Cumhuriyette yazan ve en az yazıları kadar her gün ya-yınlanan yarım boy fotografıyla da ilgi çeken bir yazar da Uğur Mumcu'nun ölümüyle yükselen tepkiden, toplumdan şiddeti tecrit etmek için yararlanmayı önermekte ve bu olayın toplumda 'hoşgörü' ortamını geliştirmek için bir fırsat olarak kulanılmasını istemektedir.

Devlet de bu fırsatı kullanmakta, medyanın da büyük desteğiyle tam bir sansasyon yaratmaktadır. Çünkü Uğur Mumcu hala sol damgası ta-şıyan bir yazardır. Ancak, artık, devlet karşıtı değil, devlet yanlısı bir aydını simgelemektedir. Gerek Cumhuriyet gazetesi gerekse Uğur Mumcu her olaya devletin gözüyle bak-mış, değerlendirmelerini hep o yönde yapmıştır.

Uğur Mumcu, devlet karşıtı yıkıcı sosyalist aydın imajından, doğru yolu bulmuş, devlet yanlısı eski solcu aydın imajına terfi etmiş, bunun ödülünü de öldükten sonra almıştır. Uğur Mumcu'nun ölümünden sonra yaratılan sansasyon, medyanın ve kitlelerin yoğun ilgisi Uğur Mumcu'nun ödülüdür.

Devlet, böylece diğer aydınlara da barışçıl, uzlaşmacı, devlet yanlısı, zararsız aydın imajını pazarlamaktadır. Teslim olma-nın, uslu durmanın ödülü Ankara'da yapılan, yüzbinlerin yürüdüğü, anlı şanlı ve devlet destekli bir cenaze törenidir.

HALUK YURTSEVER

SÜREKLİLİK VE KOPUŞ İÇİNDE

MARKSİZM VE TÜRKİYE SOLU

ETKİ

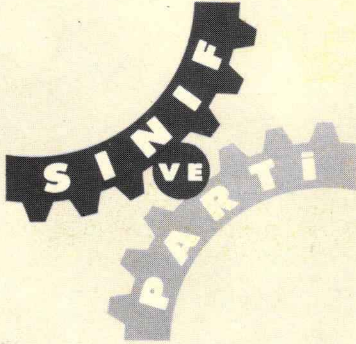
Aşırı determinist yaklaşımların en büyük yanlışı insani nesneleştirmesi ve giderek silmesidir. Her şeyin tarihin ve toplumun otomatik yasalarına göre ilerlediği bir süreçte insan hiçtir. Ve marksizm adına düşünülebilecek en büyük yanılgı budur. İnsan iradesinin tümüyle bağımsız hiç bir ulusal toplumsal nesnellik düşünülemez. Tarihi yapan insandır. İnsanın değişeceğine, yeni insanın yaratılacağına inanmayan sosyalist olamaz. Çünkü - sosyalizm yeni insanla kurulur. Sosyalizmi insanlar kurar. Eğer insan buna yetenekli değilse sosyalizm çabası boşunadır.

***

Sosyalizm düşüncesi, bilim yöntemi üzerinde temelleniyor. Bilimin gücüyle de olsa olmayanı tasarladığı ve önce düşünce planında kurduğu için ütopyacı birrenk taşıması kaçınılmazdır. Ama sosyalizm bilimin objektivizmine de, ütopyacılığa da indirgenemez.

Son zamanlarda, evrimci ve gerici nesnellikler birçok içtenli devrimcide bütün kavga ve çelişkiyi, bugünkü kötü gerçeklikle güzel ütopyalarımız arasında gören ve gerçekler dünyasından uzaklaşan bir eğilim yarattı. Bu bir kaçıştır ve her kaçış gibi son derece yanlış ve yararsızdır.

HALUK YURTSEVER

ETKİ

Türkiye en büyük netlikle en büyük bulanıklığın bir arada yaşandığı paradoksal birülkedir. Sınıf konumlarındaki netlik ve aradaki tamponların aşınması iki temel sınıf arasındaki karşıtlığın doğrudan çatışmaya dönüşmesini getirmiyor. Tamponların etkisizleşmesinin yol açtığı nesnel uçlaşma siyasal ve örgütsel yansımalarını, maddi fiziksel ifadelerini kendiliğinden yaratamıyor. İşçi sınıfındaki bilinç ve örgütlenme zaafları, komünist hareketin dağınık ve güçsüz durumu, temel sınıf karşıtları çerçevesindeki bir saflaşmanın açık biçimler almasını güçleştiriyor. Sınıf savaşımının pratik momentlerinde, örgütlü siyasal eylemde anlatımını bulamadığı, ikincil çelişki ve gruplaşmaları asimile edemediği zaman sınıf karşıtlıkları güncel bir kutuplaşma biçiminde sivrilmiyor.

***

Oportünizme karşı savaşılmadan burjuvaziye karşı savaşılamaz! Bu belgi doğrudur. Ama bugün bu doğru belginin vurgusunu değiştirmek gerekiyor: Burjuvaziye karşı savaşılmadan oportünizme karşı hiç savaşılamaz!

ETKİ Yayınevi: Gençtürk Cad. Çukurçeşme Sk. No: 18 Kat: 2 Laleli / İstanbul

"Savaşı, siyasetin bir aracı olarak gören önermenin ötesine, siyasetin kendini bir savaş gibi algılayan, siyaseti bir savaşı yönetir gibi yöneten, siyaset sorunlarını savaşın sorunları gibi kavrayan, siyasetle savaşı üstüste düşen, siyaseti ölüm kalım savaşı olarak ele alan bir yaklaşıma ulaşmak gerekmektedir."

(Savaş ve Siyaset, Engin Kunter)

"Emperyalizmin yarattığı siyasi gericilik ve baskı, toplumsal koşulların yarattığı dağ gibi sorunları aşmak için dünyanın önüne barbarlıktan başka bir şey koymuyor. Sosyalist hareket insanlığın kurtuluşunu sağlayacak tüm şovenist insanlık adı altında yürütülen tüm barbarca girişimlerin karşısında savaşacak tek aday güç olduğunu bir kez daha kanıtlamaktadır. Dünyanın tüm devrimci sosyalist güçleri, dünya sosyalist devrimi için birleşmelidir."

(Emperyalist Sistem, Haluk Savaş)

"Programlar taktik sorunları ve kısmi konuları, kısa erimli amaçları tarif etmez. Dönüştürücü işlevle yüklü olduğuna emin olmak istediğimiz bir program için temel sorma noktalarından biri de, toplumsal-sınıfsal devinim kadar, kendi devinimine de ne kadar olanak tanıdığıyla ilgilidir."

(Program Kavrayışı, Mesut Hastürk)

"Almanlar, katil ve alçak aşırı sağcılardan değil, (onlar kolayca etkisiz hale getirilebilir, yeter ki isteyelim) Bonn'da bulunan, sorunu saptıran, zararlı fakat hükümeti yönlendiren kundakçılardan ve sanayiden; Avrupa evinin Alman mimarlarından, Almanların zenginliğinin artmasından, en iyi sosyal-demokratlardan, Anayasa'daki şimdiki engellerin sırayla ortadan kaldırılmasından korkmalıdırlar."

(Ellen Hauser, Sonbahar'da Almanya)

"Devleti kurtarmak" için "gizli örgüt kurmaktan", devlet yıkmak için örgütlenmek düşüncesine kolay gelinmedi. Bir dönem mücadeleye imzasını koyanlar işin sürekliliği için genç kuşakla kendi çevresinde değil, kopuştan sonra süreklilikte buluşmalıdırlar."

(Kuşak ve Likidasyon, Aydın Gök)

DEVRİM AYLIK SOSYALİST DERGİ SAYI 13 KDV'Lİ 15.000 TL